REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERN

ARHIVA

FOND PENAL

Dosar Nr. 40002 **Vol. Nr.** 201

Privind _____

_____

_____

Data _____

1531770
P 000218, Vol. 201

P218/201

Urmează Vol. Nr. _____

VOLUMUL III

O P I S

- CU DOCUMENTELE AFLATE IN DOSAR.

Nr. crt.	NUMELE şi PRONUMELE	DATA	DENUMIREA DOCUMENTULUI	FILA
1.	CRACIUN GHEORGHE	01.11.1967	declaraţie	1-6
2.	PLESERU MIHAI	08.11.1967	"	7-11
3.	BADILA VIOREL	03.11.1967	"	12-14
4.	ENOIU GHEORGHE	31.10.1967 06.11.1967 07.11.1967	" " "	15-21 22-30 31-45
5.	NENCIULESCU VICTOR	08.11.1967	"	46-49
6.	LIBER IULIAN	07.11.1967	"	50-51
7.	TIRIACHIU VASILE	11.11.1967	"	52-59
8.	KOLLER STEFAN	01.11.1967	"	60-65
9.	BOGATEANU VICTOR	01.11.1967	"	66-68
10.	SERBAN GHEORGHE	fără dată	"	69-72
11.	BUCICOV VALERIAN	08.11.1967	"	73-76
12.	SIRBU VALERIU	07.11.1967	"	77-78
13.	DRAGHICI CONSTANTIN	07.11.1967	"	79-80
14.	Gyogy ANTAL	fără dată	"	81-93
15.	PASTEUCA V.	27.10.1967	"	94-95
16.	PERLEA GHEORGHE	fără dată	"	96-97
17.	COSMA NEAGU	29.10.1967	"	98-99
18.	FLEANCU AUREL	29.07.1967	"	100-102
19.	ZILBER HERBERT	03.11.1967 09.11.1967 10.11.1967	" " "	103-107 108-109 110-111

./..

Nr. crt.	NUMELE şi PRONUMELE	DATA	DENUMIREA DOCUMENTULUI	FILA
20.	LENA CONSTANTE	09.11.1967	declaraţie	112-131
21.	DRAGOMIR GHEORGHE	09.11.1967	"	132-133
22.	DRAGOMIR MIHAI	08.11.1967	"	134-136
23.	GAVAN GHEORGHE	08.11.1967	"	137-138
24.	BETEA NICOLAE	30.10.1967 30-10.1967	" "	139-143 144-150
25.	POLIFRONIE VIRGIL	07.11.1967	informare	151-156
26.	N O T A	fără dată	regim detenţie	157-158
27.	ARDELEANU FILIMON	05.11.1967 08.03.1956	N O T A foaie obs.clinică (CALMANOVICI EMIL)	159-161 162-163
28.	SEMNATURA INDESCIFRABILA	01.11.1967	N O T A privind pe VICTOR RĂDULESCU POGONEANU	163 bis
29.	BANCILA DUMITRU	18.11.1967	notă explicativă	164-165
30.	N O T A	fără dată	regim detenţie(ZARCA)	166-170
31.	N O T A	fără dată	regimul deţinuţilor c.r. (ZARCA) .	171-181
32.	N O T A	fără dată	priv.arhiva unităţii	182-183
33.	N O T A	fără dată	ref.la ord.85 şi 115 din 1957.	184-185
34.	N O T A	fără dată	privind situaţia arhivei organelor teh. operative.	186-187

Stăncian Gheorghe
ofițer h. a. i.
membru de partid.

A
1

Notă Raport

Urmare discuțiilor purtate cu mine la partid în ziua de 30 X 964.

Raportez că am fost sefu penitenciarului Aiud din toamna anului 1958 până în toamna anului 1964. La penitenciarul susamintit erau deținuți C.D. (legionari) și D.C. (h.a.i.)

Regimul de penitenciar pentru C.D. era regim celular fără pachet fără vorbitor și fără drept de muncă, în celule erau paturi cu saltele și pături fără cearceafuri.

Regimul pentru C.D. era stabilit prin ordin, nu rețin de unde emana ordinul adică dela ministerul de interne sau din Direcția penitenciarelor.

În anii 962-963 am scos D.C. din munci interioare și exterioare

fiind transferați la alte penitenciare
La cind am fost [illegible] la munci detinuti C.R. cari au primit drepturi tratat la pachete cărți postale și vorbitor iar în dormitoare aveam ceaiul fiert.
Erau și unii detinuti cari nu eseau la munci fie că erau bolnavi, bătrîni, sau recalcitranți aceștia, erau ținuți în spital sau secții de bolnavi cronici ca: T.B.C. hepatici s.a.md.
Cei recalcitranți erau ținuți în celule pe celular sau țarcă.
Regimul cel mai aspru era aplicat la detinuti din țarcă aceasta era o clădire izolată cu celule de aceiași mărime cași cele din celulele cu scânduri pe jos dar cu supraveghere maibună și cu posibilitate de control, aici detinuti luau mai greu legătura între ei fiind lipsiți de posibilitatea de a comunica cu semne acustice sau cînd eseau la plimbare.

În toamna anului 1963 am fost dus 3
Transfer pe detinutul Filberg
pentru care am primit și telefon
Iela tov. Negrea Vasile adj. al ministrului
afacerilor interne, ordinul telefonic
sunat aproximativ cam așa:
„Am dat ordin să fie trimis Filberg.
La sosit veți căuta el trăiește
primul izolat sau cu mai mulți
Șeful administrației (ag) mi-a fost pre-
cizat dacă a spus la parchet sau mi
dat voie de izolare la sosit mi
s-a părut mai potrivit ca la parchet
Filberg a fost multă timp cu mai
mulți în celulă cărora a vorbit multe
despre trecutul lui despre procesul
Pătrășcanu și mai tov. Lin
cu ducere ceia ce vorbea
el mie mi-se părea grav și
depășeau posibilitățile mele
de verificare, am raportat
primele note tov. Negrea
care după cum îmi amintesc
mea spus că el a mai vorbit astfel
și pe unde a mai fost.

4

ceea ce pentru mine a echivalat cu
faptul că hotărîrile sunt emoționante.
Regretez că Filberg pentru mine
și tovarășii mei de muncă era consi-
derat dușmanul asa cum era
etichetat' ca trădător spion și
dușmanul care poate oricînd
vine în contact cu masa de deținuți
sau mai mult în vederea că el fiind
evreu între legionari nu poate
aduce aport spre exemplu în munca
culturală educativă și că ceea ce voia
el nu era bine să fie cunoscut de legionari.
În anul 1964 am fost dela Timiș
scoși pe toți general și colonel
Moșmia și ardelenii pe lucă
Vasile Iacob Alexandru foști
membrii de partid și pe Constant
Alexandru fost ministru legionar,
și aceștia au fost eliberați
în celelalte dela Jilava."
Tot în anul 1964 am fost la
Oradea deținuți foști naționaliști
țărăniști liberali și soc. dem.
ocrați care au fost eliberați

5 în diferite locuri în celule despre celulele Jilavei Secția V-a sunt la muncă în fabrică sau în afară.

Regretăm că alimentația pentru cei dela muncă grea mai consistentă ei ovoane și pachete de la familii și cei care lucrau în agricultură foloseau pentru hrană roșii ordei etc.

Ratiile de alimente erau reglementate prin ordinele care emanau dela Dir. gen. a penitenciarelor cu aprobarea ministerului.

Cu ocazia vizitelor ce se făceau la ziua din partea unor tovarăși gen. Dumitru Ion. Gen. Rusu Emanoil col. Crăciun și alții se puteau discuta despre unii deținuți dar unii aveau interes să fie discutat ceva oprobe despre Filipescu sau alții din cei enumerați.

6

cu ocazia primirii în audi-
ență a unor decorați, venea
ofițerul de la ministerul de
război, pentru a sta de
vorbă cu unii din deți-
nuții cărții se eliberau
un fel precizare dacă a
stat cineva de vorbă cu
fostul deținut Zilberg cu ocazia
eliberării.

1 XI 967.

C.N.S.A.S.

Informare

Raportează Mr. Flescu Mihai
Comandantul Penit. Sibiu

În activitatea mea ca ofiter al M.A.I. am exercitat și funcția de comandant al Penit. M. Cinc, în perioada: iunie 1956 — noiembrie 1957.

În acel timp în Penit. M. Cinc își executau pedeapsa privativă de libertate deținute femei, condamnate pentru infracțiuni comise contra Securității Statului, printre care și numita Elena Constante.

Deținuta Elena Constante era condamnată în procesul cazului Pătrășcanu la 12 ani detențiune.

Separatismeo se aplică în camere pe infracțiuni (legionari separat de cele cu activitate de spionaj, separat cele condamnate pentru acte diversioniste, etc.

Deținuta Elena Constante, era separată de toate celelalte deținute, și ținută în camera (casa am găsit-o la luarea comenzii, așa a rămas la plecarea mea)

1/.

Precizez că printre deținutele femei în acel timp, erau în Penit. M. Ciuc și deținuta Nina Dombrovski condamnată pentru activitate subversivă (folosirea de mine explozive pentru asmuțirea în ea a unor instituții), deținuta Taina Elena condamnată 20 ani detențiune pentru activitate teroristă constând în faptul că a tras cu mitraliera împotriva organelor noastre, în urmărirea fugărosului și alte deținute dar cazuri nu erau izolate individual.

Despre soția lui Pătrașcanu îmi amintesc faptul că i se dăduse să fie executat pentru din pedeapsă la M. Ciuc dar a fost ridicată și dusă la alt Penit, personal nu cunosc acest caz

Cu ocazia raportului șefului de comandament îl timeam printre alte deținute raportă și deținuta Elena constante periodic că ea are stări pentru ce este izolată și cere să fie introdusă în camere cu alte deținute, sau să fie introdusă

1.

în camerâ cu ea alte detinute
cât un mai poate suporta
singurătatea în care se afla (afla)
de 8 ani de zile si că n-a făcut
nici-o crimă, zicea ea că a fost
doar prietenă de familie cu
Pătrăscanu, dar nu cunoaste
activitatea lui.

Precizez detinerea în comună
separată a detinutei Elena
constante, izolată de restul deti-
nutelor se face pe baza dispo-
zitiilor date de organele M.A.I.

Regimul, respectiv dreptul
la hrană, cazarmament, echipa-
ment, asistentă medicală si
plimbare se aplică în confor-
mitate cu regulamentele, ordinele
si normele în vigoare si deti-
nutei Elena constante, întregul
program zilnic de la deșteptare
la stingere identic cu dreptul
si obligatiile tuturor detinutilor
în regim de detentie, dar individual

In acea perioadă detinutilor
existenti în penitenciare dreptul la
vorbitor, pachet c.p., tigări si bani
fără restrictii se aplică numai deti-

mutilor condamnati pentru infractiuni de drept comun, iar detinutilor pentru activitate contra Securitatii Statului, aceste drepturi se acordau numai pe baza aprobării organelor superioare M.A.I. In legătură cu aceasta cunosc faptul că fostul General Dumbravski a adus ofiţei lui, cu aprobarea fostului Adjunct M.A.I. general locotenent Pintilie, medicamente (detinutei Nina Dumbravski) alte cîteva nu-mi amintesc de aprobări pentru vorbitor, pachet, c.p. ţigări sau bani.

Mai precizez că în acea perioadă cu detinutii aflati pentru infractiuni contra Securităţii Statului nu se desfăşura vreo activitate cultural educativă prevăzută în instructiuni, dar pentru aceasta categorie de detinuti erau restrictii, iar cu detinutii de drept comun se desfăşura activitate cult. ed. şi anume:

muncă cu cartea, gazeta de perete, compoziții, etc.

În M. Cinc în acea perioadă nu erau folosite la muncă deținuții cu fapte contra Securității Statului.

București la 8.11.1967

Mr.

C.N.S.A.S.

NOTA. X, 12

Subsemnatul Bădilă Vionel fost ofițer activ la MAI din 1953, 23 August până la 1 martie 1960 declar următoarele:

Am fost încadrat la Regiunea MAI, când s-a unificat MAI cu MSS am fost repartizat ca lucrător operativ la Penitenciarul Văcărești. Spre sfârșitul anului 1953 am fost trimis la școala de calificare MAI deva, după terminarea cursurilor în toamna lui 1954 am fost numit șeful biroului „D" la Penitenciarul Aiud, unde am lucrat până în anul 1956, iar pentru câteva luni până în primăvara anului 1957 am fost numit șeful biroului „D" la Regiunea Cluj după care am revenit iarăși la Penitenciarul Aiud ca șeful biroului „D" datorită faptului că aveam 2 copii și nu aveam locuință în orașul Cluj, iar din anul 1958 până în 1960 la 1 martie am fost numit șeful biroului „K" la Regiunea MAI Cluj.

Referitor la activitatea din Penitenciarul Aiud mi le reamintesc cu următoarele: Cine cunoștea despre munca noastră, cine ne conducea, cui eram subordonați și răspundeam în conducerea Penitenciarului declar următoarele:

Despre munca noastră, ne conducea și eram subordonați Serviciului „D" MAI București. Raional MAI Aiud ne plătea salariul și ne distribuia echipamentul militar, iar conducerii penitenciarului nu eram subordonați.

Materialele informative, actiunile respective deschise erau aprobate de Serviciul „D" București și în ultimul timp și de Regiunea MAI. Cluj deci din anul 1956 ai cărora șefi direcți aveam pe tov. Cpt. Liber Iuliu și tov. Locotenent Țiriachiu Vasile și mai înainte de mine fost un tovarăș colonel cu nu îmi aduc aminte numele. Tot din partea Regiunii MAI Cluj tovarășul major Moroșanu care răspundea de activitatea biroului „D" de la penitenciarul Aiud.

Din discuțiile avute cu privire la regimul de detenție în special la secția „Zarcă", în jurul căreia erau internați, cine dădea ordine și în ce măsură secția internării și ce cunoșteți despre latul „Pitorescu" relații următoarele: Secția Zarcă era o secție mai mică ca capacitate, era izolată de celelalte și deci erau internați

detinuti cu conducerea sefi ai organizatiei legionare, fostelor partide PNT, PNL, totul „Patrioscosu" si alte cote venean cu ordine scrise pe linia Directiei Generale a Penitenciarelor, fie din partea Serviciului D" Bucuresti se fie izolati sa nu aiba legatura cu celelalti sau alti cote recente unele cauzate pe linie informativa si unii cote erau recalcitranti si cu conformism nepermis.

Regimul de alimentatie era oscilant ca la detinutii din celule, plimbarea dezordonata, in celule erau intinsi 1-2-3 maxim 4 pe cand la celule erau cuprinsi mai mari si erau intinsi mai multi intr-o camera, iar din totul „Patrioscosu" erau 1-2 intinsi intr-o celula. Pe fiecare etaj era un cabinet medical cu le face tratamente iar cand erau mai grav bolnavi era in infirmerii sau duse in diferite spitale.

Mentionez ca personal pe majoritatea detinutilor din sectia „Forca" i-am gasit acolo in special cei din totul „Patrioscosu" si raspundea de acesta sectia din partea Serviciului „D" Institutul de Anchete Social si Stiinte Sociale „N. Kirculescu".

Cand am in primire ca sef al Serviciului D" mi s-a spus din partea tov. Col. Liber Tulion cine raspundea din partea Serviciului D" Bucuresti ca totul „Patrioscosu" este intinsi la „Forca" ca sunt recent condamnati, cu condamnari mari, ca organele de securitate mai au probleme de anchetat cu acest lot si ca partea doca ce fi intinsi la celule sa anunte despre unele stiri din oficiu.

Cunosc ca veneau ofiteri de securitate de la diferite directii din Bucuresti cu delegatie si ancheta unii detinuti din acest lot, delegatii cari era semnati de conducerea Penitenciarului si rominau la dosarul personal la evidenta de poarta control. La Biroul D" veneau sa le dau relatii ce fel de detinuti sunt, cum se comporta ca sa cunoasca ce metode sa intrebuinteze in anchetele respective. Deasemenea stiu ca au fost radicati de organele de securitate si vazut unor anchete la MAI Bucuresti sau alte regimuri cazul Zilbert, Palmonari si alte care sedeau la organele de securitate timp mai indelungat.

A stat de vorba cu ei mai de multe ori tovarasii colonel Tiriochin Vasile, Liber Tulion, Brotea Constantin

naional Ghelu Petre ş'alţi, deoarece eu personal am
stat de mai multe ori de vorbă cu ei prin natura serviciului
n'o funcţie pe care o aveam, insă precizez că nu am avut
nici un agent recrutat în rîndul lor, relaţiile din cadrul
biroului D'ol Penitenciarului Aiud nu cunosc alte ocoluri.

Cu întrebarea pusă ce cunosc despre deţinutul contra
revoluţionar Calmanovici dus în lotul „Potroconi" în forma
următoarele:

Deţinutul Calmanovici era internat la secţia „Zarca" a
declarat greva foamei odată pe motiv că nu erau vinovaţi şi
doreşti să ajungă la organele superioare să declare. A stat
de vorbă cu el comandantul Penitenciarului tovarăşul colonel
Coler Stefan şi eu personal lămurindu-l că voi voi raporta
organelor în drept această dorinţă a lui, insă nu a ascultat
nu a renunţat comandantul Penitenciarului i-a luat declaraţia
scrisă, a anunţat procuratura, a chemat doctorul şi i-a dat
regim pentru cei care declară greva foamei. (cafea,
lapte şi alte medicamente) a anunţat Direcţia Penitenciarelor
iar eu personal am anunţat Serviciul D' Bucureşti şi
întradevăr el a fost dus la Bucureşti la organele de
securitate unde a stat mai mult timp. Conform
regulamentului cînd a încetat greva foamei i-s-a luat
declaraţie, această obligaţie din partea Conducerii Peniten-
ciarului era pentru toţi deţinuţii care declarau greva
foamei

Ştiu ca după ce s-a reînceput de la anchetă după
un timp ioroşi a declarat greva foamei, a fost internat
în infirmerie s-a procedat ase după cum au arătat
mai sus, a încetat greva foamei şi după un timp a
decedat - A venit medicul legist nu cunosc ce diagnostic
i-a dat

- Menţionez că acelor regimuri li s-au luat toţi deţinuţii care declarau greva foamei şi se proceda conform regulamentului

- Această notă era scrisă de tov. Colonel Andeleanu şi tov. Gall la sediul CC al PCR.

3 XI. 1967.

Bădilă

Col Ioniță Gheorghe
în anul 1949.

15

Notă

În privire la cele înscrise despre cazul Lucrețiu Pătrășcanu și al elementelor implicate în acest caz.

Am fost încadrat în Direcția de anchete din MAI la 1 august 1949 și am lucrat în cadrul fostului Serviciu (Legionari, Trude, organizații subversive, culte și secte) până în luna Iulie de 1 aprilie 1952 când am fost detașat și lucrez într-un grup de anchetă la arestul din Calea Plevnei. Între 1 aprilie 1952 și până la vara anului 1953 luna iulie sau august am anchetat pe Iacob Alexandru fost adjunct al Ministerului de Finanțe.

În urma unor discuții avute cu Consilierul sovietic Guseev, col Batyghe Francisc și col Gheorghe Ioniță privire la faptul dacă Iacob a fost sau nu agent al aparatului de represiune burghezo-moșierească cu situația ce mi-a fost dată în baza verificărilor efectuate de mine a fost stabilit că nu se va putea dovedi acestă, ca să nu exercit o influență negativă și asupra celorlalți care lucrau în această problemă, am fost trimis în concediu de odihnă după care mi s-a dat și lucrul la alte probleme și în locul meu a fost adus tov. Abramovici Marcu care a lucrat cu Iacob până la trimiterea lui în justiție în vara anului 1954.

In luna octombrie sau noiembrie 1953 16
am fost trimis la școala pregătitoare pentru
a merge în U.R.S.S. (învățam limba rusă și
limba română) și la 1 aprilie 1954 am
plecat la București unde am stat în
continuu până la 16 aprilie 1955 când
am venit în țară. La 1 mai 1955 mi-am
reluat activitatea la serviciul unde lucrasem
până la 1 aprilie 1952.

x

Despre ancheta în problema Bănăiscanu
am aflat în perioada 1 aprilie 1952 - iulie
sau august 1953 dela ofițerii care lucrau
în ea. Unii erau din Direcția de anchete
alții fuseseră aduși din alte direcții și de constituise
un grup special sub conducerea Col. Șaltuțiu
Ion despre care un anchetat nimic prin atunci.

Se bănuia între anchetatorii că unii din ei
ar fi fost foarte frământați de stilul
de muncă al Col Șaltuțiu care - și reproșa
pe dl. col Boerescu Sterie și pe Vinatoru
Victor ~~în ședințele~~ unde în ședințele de partid.
Pe cei mai mulți mi-am dat seama că erau
și Col. Staicu Teodor
și Căpitanul Anghel Mircea care printre cei
arestați au fost scoși din acel grup.

Col. Weiss Ludovic făcea mare caz de faptul
că a reușit el prin inteligența pe care
pretindea că ar poseda-o să-l anchetăm
pe Koffler Leonas.

Ne anota că lui Koffler i se lucra
hrana pe tavă (cere mie se proteja hrana)
și în general se discuta printre anchetatorii
din acel grup că acesta (Koffler) nu
ar fi în deplinătatea facultăților
mintale.

Am auzit că tot în acea perioadă ar fi
venit [illegible] din conducerea Partidului în
incinta unității și ar fi stat de vorbă cu
Pătrășcanu. Se discuta că ar fi fost
Tov. Chivu Stoica și Tov. Vasile Luca.
Personal nu am văzut pe niemeni. [illegible]
La Pătrășcanu nu l-am văzut niciodată
ni acest, îl văzusem mult după 23 august
1944 când luă cuvântul la adunările publice.

Tov. general nu acea practică de
lucru conspirativ și nimeni (nici tovarășii)
din afara
grupului de anchetatorii nu aveau voie
să știe sau să vadă ceva.

În această perioadă am invitat pe
Grigore Răpeanu actualul decan al
Facultății de Drept ca să-i cer relații
despre Iacob Alexandru. Grigore Răpeanu
fusese acuzator public la Tribunalul
Poporului din Cluj în 1945 - 1946 și în
momentul când a fost invitat era Consilier
în Ministerul Justiției.

Fiind văzut împreună cu mine când îl
conduceam la [illegible] (în actualul sediu al
CC PCR) de Col. Goldiș Ion și-au

Dat mina au despartat amîndoi oşti
o-au despărţit, eu am continuat-o şi l
conduc până la poartă.

Imediat am fost chemat de Col
Şaltuţiu şi mi-a imputat ce am
cu Înv. Răţeanu şi voi găsit cazul
materialele compromiţătoare despre el.
I-am raportat că nu am absolut
nimic şi că l-am invitat să-mi
dea unele relaţii despre Iacob Alexandru
din timpul cînd lucra la Cluj.

Col. Şaltuţiu a afirmat că
Răţeanu ar fi un foarte bun
prieten al său şi că să mă
îngrijesc să-l scot basma curată.
Cert este că la foarte scurt timp, n-a trecut nici
o lună, şi Înv. Răţeanu a fost front
Colonel şi a fost chemat să lucreze cu
Înv. Şaltuţiu. Cred că a mai fost cineva
din justiţie, care lucra, acestia cu mai
mult de mine au înaintea de a se judeca
procesul. Era poate firesc ca unele
să procedeze în acest fel, eu altfel cum
nu înţeleg. Cred că Înv. Răţeanu a
fost front militar şi chemat să lucreze în
acest caz la intervenţia Col. Şaltuţiu.

În acea perioadă mi-am mai amintesc

să fi aflat altceva despre ancheta în
cazul Pătrășcanu.

19

Cert este că eu nu am efectuat
mai-o lucrare și nu am știut, atunci, nu
nimeni din acea postură de vorbă, mă
refer la arestați. Nu știu cîți au fost
nici știu că mulți din ei erau încarcerați
în anul sus menționat în „Casemata 1, 2,
3. . . .” nu sunt martorul în real.

Despre procesul Pătrășcanu am aflat
din ziare în timp ce mă aflam în URSS.
După 1 mai 1957 cînd mi-am reluat
activitatea în direcție am aflat și chiar
am fost de față cînd tov. col Anghel
Mircea și tov. col Staicu Tudor aflînd
că tov. col Marcu Ghiorgu și tov. Vătășescu Victor
ar fi bun să le recorațiile primite pentru
ancheta în cazul Pătrășcanu, mapa deosebită
în care se află reținut celor arestați în ordinul
și fișele reale. Le am spus acest fapt
tov Butyska și el mi-a spus că tov. col
Anghel nu fi plecat, în cazul Pătrășcanu
este cunoscut de conducere.

×

Am mai aflat ceva despre cazul Pătrășcanu
în anii 1958 sau 1960 cînd a fost arestat
fugarul Pașcu Nicolae fost în conducerea
Partidului National Țărănesc - Maniu.

Pascu Nicolae s-a făcut fugar din anul 1947 și se ascundea la diferite gazde clandestine din București, în com. Bălcinești până la ancheta când a fost găsit la o concubină a sa Rosescu din str. Hagi Ghiță. La percheziția făcută, la locuința unde a stat ascuns s-au găsit foarte multe materiale, unele din ele cu conținut profund dușmănos ca:

- Un proiect de act fundamental încercat să reprezinte constituția democrație regimului, legi speciale - unele de manuscris și alte multe cu conținut cu caracter profund dușmănos, toate având intenția de a fi puse la baza lor să fie aplicate toți juriști.

Toate aceste materiale s-a găsit și unele scrieri ale lui Pascu Nicolae despre relațiile lui cu Țărănești cum și care se dăsciau momente și întâlniri avute de el în timpul dinainte de a fi venit fugar și după ce a devenit fugar.

Unii amănunte ce în aceste scrieri erau menționate unele momente deosebite lui Țărănescu din punct de vedere a compromis pe care ar fi făcut și o are el ca ministru al Justiției.

Cred că Pascu a fi fost anchetat

se anchetatul din, despre relatiile sale cu Patrascanu.

Pe atunci eu eram sef de serviciu si continuam activitatea impreuna cu anchetatorii si prin aceasta stiu ca s-au batut la masina aceste materiale si le-am predat Col Butyka ca la sfarsitul zilei le-a dat unui sef. Tov. Grad le negre si de atelo unui sef. Atit stiu de ce au mers.

In toata aceasta perioada Col. Butyka a avut un exemplar din aceste materiale Tov. Walter Roman Cand se atunci lucra in sectia Cadre si Scoli la Editura Politica. Atit si Tov Negrea despre cat si col. Butyka stiu numai prin auzite.

Personal nu cunosc pe nimeni din aceste exemplare si de fapt nici eu le-am avut.

Am auzit in acel timp ca se pregateste si se editeaza o carte despre cazul Patrascanu si ca in acel scop urmau sa fie folosite si aceste materiale. Cred ca am auzit dela Tov Negrea sau dela Tov. Butyka despre aceasta carte.

x x

x

Capul Filbert Herbert - Belu. 22

In prima jumătate a anului 1950 Filbert H. a fost adus din Penitenciarul unde-și executa pedeapsa la arestul MAI din Calea Rahovei. (Pe atunci mai era un arest și în Uranus)

Nu-mi pot aminti dacă a fost adus de fosta Anv. III-a, dar în baza unor cercetări făcute de el cât de organele de Partid cât cele contrarevoluționare MAI. Știu că era încarcerat la dispoziția Serviciului condus de Col. Dumitrescu Nicolae.

În acel timp eu răspundeam de activitatea Serviciului condus de tov. Goldberg Iosif și de activitatea Bir. Agenturii mi-a spus și mie că am primit ordin de la Tov. Negrea și de la Tov. Butyka să văd ce-i cu Filbert care forța greutăți în arest. Pască mi-a amintesc că ar fi fost și în refuz de hrană dar și fi încălcat regulamentul arestului.

Am vorbit pe Col. Dumitrescu și pe tov. Goldberg ce-i cu acest Filbert Herbert și ei mi-au raportat că el susține că ar fi nevinovat și că acesta este cunoscut ca unul provocator și încă-o și spune unora și altăia și alta. Atât de vorbă și eu cu el și a susținut și față de mine că nu a fost vinovat de faptele ce i s-au

→

reținut și sorocit cu ocazia cercetării

I- am spus că el să arate succesul ce este autorizat și ce nu este știut de mine în ceea ce privește rezultatele. I- am raportat ultimul Col. Butyka Francisk ce am aflat cu ocazia discuției cu Zilbert. El unde și el și a stat de vorbă cu Zilbert.

La acest timp eu îmi amintesc - dar nu cu certitudine - că ați stat de vorbă cu el și cu alții din cadrul fostei Dir. III-a despre unele probleme din penitenciar unde se pare că el fusese ofițer agent.

Ați stat apoi de vorbă cu el-în continuare Col Dumitrescu, Lt. Vinatoru, Col Butyka și cu cât și Tr. Negrea - dar iarăși nu știu exact

În final Lt. Vinatoru a constatat că Zilbert umblă în prostii și că el nu are de relatat probleme deosebite, el chiar argumenta nevinovăția lui Zilbert, totuși el îl anchetase cât fusese trimis în judecată.

Am raportat din nou Tr. Negrea și Tr. Butyka despre Zilbert cum foarte grosolan și arogant și că el constată că nu este respectat că legătura cu mine reprezentanții ai

Sulă și Anglicei le-a luat în primire
unor indicații primite de la Conducerea de
Partid și că la unele din întrebările ce
el că îi va fi formulat chiar Gheorghe Gheorghiu
Dej și Ion Bădulescu, că el susține că va
muri nevinovat în închisoare.

Am întrebat ce-i mai acest caz că-mi
nu amintesc deosebit.

Tov. Negrea și Tov. Butyrkaghi-au spus
că Zelbet mi-ar dreptate și să fie re-
trimis la Penitenciar unde să continue
executarea pedepsei. Mi-a indicat
ca să stau de vorbă cu el și să-i
atrag atenția să nu mai nimbă
cu realitatea, că acest susține
el este real. Să-i spun că el
a desfășurat activitate dușmănoasă
mai întâi și să sentința de condamnare
în cazul orin este legală și temeinică.

Am stat de vorbă cu el împreună cu
Tov Vinatoru și Col Anuțeloaie însă nu
sunt sigur dacă la fost prezența lor
dar eu știu că am stat de vorbă cu el
i-am spus cele ce mi s-a indicat
și i-am comunicat că va fi trimis
la Penitenciar.

Zilbert Herbert a protestat ca contumax
că el este nemulțumit și va face apel împotriva lui.

Din această pricină rog să mi se dea voie pe mine și tovarășii de la Tov. Ț. să scoată unele elemente din Penitenciar.

Am întrebat și de față formă pentru trimiterea lui la Penitenciar dacă a fost trimis la Jilava un mimd ca de acolo să fie trimis la Penitenciarul de munte Vințu. Deoarece o-a și făcut.

Când a ajuns Zilbert la Sibiu era într-o mizerie neagră și foarte și mânca ghiuluri de munte Vințu.

În acest caz pot constata mai bine lucrurile Ghidul Ruso Emanoil și cel locuiesc pentru a-i dirija atât interviul cât și restul din Penitenciarul Sibiu. Ghidul Ruso Emanoil se ocupă împreună cu Tov. K și de lucrarea elementelor condamnate pentru infracțiuni politice din Penitenciarele și în special de cele din Penitenciarul Sibiu (Tov. K nu se ocupă de acestea) Ghiuluri, Deș și Baia Mare.

De când Zilbert Herbert s-a ocupat atât în Penitenciar cât și după revizia lui din Penitenciar.

Un Zilbert Herbert impiica a fost trimis la Penitenciar
dela arestul sui Pleveni sint aproape o zi gen ca
mu am mai stat de vorbă.

Zilbert a fost gratiat prin ultimul decret
(VIII) si eu n-am mai mers la nicium Penitenciar
cu ocazia asta. Au fost la Penitenciar
Toarasii din 43 sint continuare Gratului mai
Rusu Dumitrel.

Stiu ca Zilbert a fost lucrat informativ
la Penitenciar deoarece cind mi-au
venit fisele pentru intocmirea de catre
el a unor rapoarte informative.
In ce constau manifestarile incriminate,
eu cine l-au lucrat, in baza carui
ordin a fost dus la bine si lucrat
pot da stire precis Generalul Rusu Dumitrel
si Col Craciun Gheorghe.

La calculele Penitenciar trimiteau
echipe pentru intocmirea fiselor pentru
gratiere, la bine nu se trimiteau deoarece
acolo toti ofiteri erau ofiteri de securitate
si le intocmeau ei.

Am mai venit in contact cu
numele lui Zilbert Herbert cu ocazia
8-9 luni de zile cu mai cind a venit

27

ni Arieșia la anchete un tovar. Iulia Hir. Ti-a
despre un cetățean a trimeși pe Sta Roma (?)
un aparent și unele fapte ale lui Zilberst
- mai puțin participare și el la unele discuții

Cu cca o lună sau altă dată a venit
un tovarăș din 13 - care mi-a spus că
el a stat la masă și noapte cu Zilberst
și că au stat și cu soția pentru
mi Ustinia Iosif - mi amintesc bine mai
oțimea și a stat la masă cu el și
în 1963 când a fost în arestul din Cotea
Olteniei.

Sînt foarte nebuloase în memoria mea
aceste date și mi-i teamă să nu le confund
fiindcă unele le știu din discuțiile regretatei
altele din discuția cu tovarășul din
B, de care nu-mi amintesc ca persoană
să fie stabilit, iar altele
pot fi din discuția avută cu tov.
General Rădulescu cu citeva luni
în urmă.

* * *

Este cert faptul că eu nu am primit dela nimeni vreo dispoziție specială în legătură cu Tr. Herbert și că eu nu am încercat niciodată să-l ~~[illegible]~~ contrazic în nimic decât în primul rînd că nu mi s-a dat de nimeni această misiune, al doilea că eu l-aș fi putut recunoaște cu agent de cineva dar de fapt nimeni mi-a fost prezentat de Tatu Tarnavski care-l cunoșteam nu puteam să-mi fac această problemă. În fapt aș fi încercat de multe ori să-l pun mîna și pentru aceasta am luat permisul în Ucraina pentru aprați și această telegramă verificată prin Generalul Rusu Dumitrel și Tr. Cu care eram atunci în corespondență și prin Col Nicolau Gheorghe.

Este adevărat că după discuția avută cu Tr. Herbert ultima dată cînd i-am raportat Tr. Negrea că această persoană este recunoscut de oameni că Gheorghe Gheorghiu-Dej și Tr. Babanaras și mai cunosc că el este nemulțumit. Tr. Negrea a fost că acum această în Penitenciar va depune

la toți provincialii ăștia la care eu am spus că puțin am să-l pun spune mie fiindcă ele de multe mi l'au cerut. Cred că a spus că or trebui să fie ifrânt ca să nu mai poată vorbească în toate retinutii însă mie nu mi-a dat nicicum ordin în acest sens să nu știu cum a ajuns la bănci.

Le întrebă în urmă cum se mi retinuți cu cunoștem multe secrete și știut să-i înțeleagă te cailați ca să mă despăgubească cunoștem

Cu mare altă cumă, urmă le-am spus să eu, dar în capul Zilbert nu știu ăia se fi dat un ascunzătoare ori Dîn

Rog să fim chemat trei ori grozav altă punctă de ogrăjin ca eu să-mi fat amintiri fiindcă mai multe eu nu-mi amintesc decât am fumat toate ofițerile.

Cred că prin vecinea acelui doctor Ilie (13) fiu să mântuna cu Grad Rusu Șumuleu, Col

Am mitesem hicolae, hieromonahum Nichifor
cel hiricum Gheorghe, apteni dela
AS (AS) cu au fost la Aiud la ultimul
detinut Cuc Ioan Accutul 411, aptenul
cu a venit cu mult drag amintirea
lumii de fiu, cel mi regreta Bunghea
Francisc si Ignat la hugrea Vasile
de poate elucida complet aceasta
problema.

31 X 1967 Ioan Gheorghe

C.N.S.A.S.

Notă

În completare la cele arătate de mine anterior în legătură cu Gilbert Herbert, în urma discuțiilor avute ~~cu mine~~ de către tovarășii din comisie relatez:

Îmi amintesc că eu am avut cu el două întrevederi în timpul cât a fost în arestul din Calea Plevnei. Că a fost una sau două nu știu sigur dar este cert că el susține că nu este vinovat și eu am raportat Col. Butyrca Fr. sau Iov. Gral de Ungra, că el susține că cele declarate la proces nu sînt reale.

Eu l-am combătut și i-am spus că el caută să-și retracteze declarațiile. Nu mi-aduc aminte dacă să fi procedat în orice caz până la verificări. După ce am stat eu de vorbă cu el au mai stat și alții, fiindcă eu am raportat despre fizionomia lui.

Raportez cu atitudine că eu l-am combătut și i-am spus că-și

retroactoșă declarațiile martorului - și nu discuția asupra atașă cu el bine înțeles și și le menționă - dar - am reportat.

La proba și este normal ca el să fie trasă concluzia că eu i-am cerut să-și menținută declarațiile dată la proces și să nu revină asupra lor, fondă-se chiar acestea am format. Așa procedat, fondă-se un nonsens cepul său.

După ce a fost ascultat atunci că a fost dispoziție să fie trimis în apel la Tribunal

După ce am stat eu de vorbă prima dată cu el și am reportat că susține, am mai stat de vorbă cu el Col Bîtyka (?), dar. Ulterior și probabil să un alt avocat și în urma concluziilor la care am ajuns eu i-a hotărît să fie trimis la Tribunal

Nu știu precis dacă am stat de vorbă cu el și în luna a 43 în ocupație.

Vreau amintesc precis că eu i-am atras atenția să nu revină asupra declarațiilor făcute în ocupație procesului (să le confirme cum vrea el) că i-am spus că are dreptate în cele susține că va fi menționat și acestea i-am

spus - o în baza indicațiilor primite de la Col Butyka Fr. sau Gral br. Negrea Vasile.

Știu că mi s-a spus că Tolbert este un muncitor și partizan și că el nu are dreptate, fiind sustinut că el și tatăl său au fost persecutați. Aceste mi s-a spus a le reține am trimis și pe Negrea cu Fr Butyka

Apoi s-au format mai multe verificări atunci, în afară de discuțiile avute cu el de către anchetatori, cu mine.

Nu-mi pot aminti de loc cum am ajuns eu să știu de vasă prima dată cu cafetiera că nu mai pot complet mentionată în prima mea dată a stat la baza.

Nu a fost vina atunci de mici - o grațiere, nici nu mi s-a spus de către mine că s-ar avea în vedere așa ceva și nici eu nu am discutat cu el despre o eventuală grațiere care să-i prepună să-și confirme declarațiile date pentru a obține grațierii.

* * *

În timpul cât s-au format grațierile din 1964 cu ocazia eliberărilor am mers la penitenciare multe lucrători din Fr. și Anchetă și din celelalte Dir. operative și de legiuni.

Am mers și eu de mai multe ori la Penitenciarele Bataloni, Gherla, Aiud, Jilava
Înainte de întoarcerea de acasă la mergea pentru a se face fișe.
După ce aprea Directul de mergea pentru a prelua pe cei care erau eliberați în urma invaziei Ord. Operative și de la Regimii mergeau și pentru a face înscrierea pentru a prelua efectivul de la Penitenciar.
Preluarea consta în a le citi ordinea cu privire eliberării și în mod disciplinat atenționarea, și în urma aceea li se arăta că nu fi fost necesarii ca în orice caz să fie supuși controlului celor în cauză, Securității - și vor stabili domiciliul în localitatea (orașul) în mod special la prefectură și a întocmi în mod și de stabilească. (Ex. Schuster Iosif, Tatea Aiud și alții care erau hirotoniți de către episcopi).
În general a [illegible] fișele pentru pe cei care fost arestați.
Îmi amintesc că eu am fost în acea perioadă de mai multe ori la Aiud. Aiud am mers odată și la Jilava cu Col. Cocieru Gheorghe mi-a propus să vin o perioadă pe care o organizase în cadrul Penitenciarului.

Am reținut-o și m-am retinut cu foarte
apreciere deși timpul și tratatorii disponibili
aveam puțini foarte bine despre ea.

Cu acea ocazie, în sala expoziției
am mai cunoscut pe Dorel Alexandru
fost adjunct al ministrului finanțelor
până în 1952 pe care l-a anchetat
o perioadă care mi-a mult respectat. Împreună cu el mai erau
încă 2-3 condamnați dintre care îmi amintesc
cu certitudine că unul era Arbelovici
Aurel, altul Trimia(?) și este posibil să
fi fost și Gilbert Gerstel.

Acest grup de condamnați au anticipat
expoziția în dosarele orale cu mine.
Știu că nu erau de acord cu felul
cum sunt prezentate unele fapte
din activitatea organizației legionare.

Este posibil ca chiar Gilbert să
fi format acest observații. Contrastează
acest lucru de faptul că cu mine mi
amintesc cu precădere de el și de
soția sa cînd a avut loc căsătoria.

I-am dus mai multe discuții cu voci
ridicate și special de către ea.
Crăciun. Este o mare prietenă și

Instituții din subordine.

De ce ani mun sen atunci la pentenciar și cu ce misiune?

Sigur că voi controlez cum se efectuează alegerile, cum sînt puși în libertate și cum se asigură transportul forțat să se ducă pentru baliu, cum sînt pregătiți la sosire din penitenciar și cum se asigură înregistrarea tuturor celor care se vor stabili în libertate pentru a fi luați în informativ.

După fiecare scrutin se întocmea un raport pentru conducerea MAI defalcat cum a fost aplicat. Acest raport se întocmea de direcția de Anchete împreună cu celelalte direcții dar nu răspundeam efectiv.

Relatez că cum după mai multe zile de la pronunțarea sentințelor nu se mai percepe aglomerație mai - o singură gară -

f.

Dorâ în ocasia funeralii lui nu l-am stat de vorbă cu Elbert Herbert și nu bag seamă cum o fi? Ce am discutat cu el?

Cert nu-mi amintesc nici acum dar și urmă alte discuții cu Ivanovici în timpul regulat ce am discutat cu el.

Nu am avut deloc impresia o discuție specială de stat de vorbă cu el, ceva o conversație generală fără prea multă importanță ca și cum fusă nu l-am întâlnit.

Sigur că i-am atras atenția să nu discute asupra despre faptele mele. I-am interzis mai ales să stabilească a mă ține. Probabil că l-am interzis dacă are de gând să emigreze în Israel. Nu-mi amintesc de această întâlnire și de felul cum am scris despre Ivanovici în fișa cu el este de mirare.

De ce am stat de vorbă cu el și nu cu altă nu-mi amintesc dar probabil că în urma faptelor ce l-am văzut avolo în curte,

Dan mi-a propus Tov. Col Ciucium mi-pot
Dlor să-mi amintesc.

38

Le pun intrebarea de ce n-am stat de
vorbă cu Arbelcom or cu Dumia (?),
După logică orăt că probabil m-ar fi
nu am discutat pentru că-i cunoaștem
primul rând faptul că am vorbit cu
Tovarăș pe care-l cunoaștem. Îmi amintesc
vag că cumva Tov. Col. Ciucium, Col.
Ilarie sau Col Ivaw mi-au spus că
Arbelcom sau Dumia (cumva din ei doi) n-ar
fi în deplinătatea facultăților
mintale.

Trebue arput că eu cu mine din copilă
am stat de vorbă la Schubert
Tatăl, Gromm, Haneș Rafael și alții
și de pot că tot cu ușurință acelei deplasări

Eu am discutat cu Filbert Hubert,
așa cum am arătat, totași eu
nu mai fost [illegible] reda decât conținutul
discuției în principiu fără să-mi
amintesc ce a spus el, ce i-am
spus eu - cuvânt cu cuvânt -.

Raportez că eu nu i-am propus confirmarea declarațiilor făcute la proces în schimbul grațierii, și nu i-am propus să fiu eu străinătate fiindcă numeni nu mi-a întocmit nici o încriminare.

Erlbert - pastorul - astăzi cunoaște că i-a propus așa cum în baza declarațiilor arătate în mine și în alți ostateci, dar în cursul unei privește anchete pentru stabilirea și sînt nemulțumit interpretării ale lui și că eu nu aș fi făcut acele arătate nu puteam altceva în legătură cu el.

Cu atît vă rog să luați act dosar cu cît și eu puteți obține și el o contribuție la clarificarea acestei cauze.

6 XI 1967

Col. EUGEN GHEORGHE.

Notă -

complectare.

A. Dvă am fost la pensionarul Sinu la sfîrșitul lunei iulie sau începutul lunei august 1964?

1. Ar avea, în mina amănuntelor date, susțin că am fost. Mi-am amintit în totdeauna că am discutat cu Sorab Alexandru și ceilalți la expoziția organizată de Col. Crăciunescu despre care mi-ați amintească cînd a fost și nu mi-; amintească pe ceilalți dintre unii care am fost împreună cu Sorab. Am aflat de la dumneavoastră care - mi amintească ~~precis~~ dumneavoastră precis.

A fost și Gilbert Herbert un sîngurătăț?

2. Nu - mi amintesc de loc dacă am stat sau nu pe el de vorbă în cameră după ce l-am văzut în curte, însă îmi amintesc de unele discuții despre care am fost întrebat dacă - mi le pot fixa timpul. Că le-am avut la Sinu sau la atelierul din Colea Vlăsiei aceste nu o pot preciza, dar mi amintesc că el vorbea cam de multe pe care le am fi făcut, arătă, că un stil drag unei liteșe. ete.

La Arad, n-am avut dela început
misiune să stau de vorbă cu el, ~~să fiu~~
~~cunoscut~~ Rezultă că totuşi am stat
în această a fost o iniţiativă a mea
ori a col. Lucian sau a tovarăşilor
săi. Cum nu-mi amintesc mai
avut loc alte convorbiri, tot aşa nu-mi
amintesc dacă a mai participat
cineva la ea sau nu.

Nu am avut nici-o instrucţiune
dela nimeni să-i propun să plece
în străinătate. Atât am discutat
cu el, de faţă să-l fi întrebat
dacă are intenţia să plece după
ce va fi pus în libertate, ce să-i
propun acest lucru este exclus întrucât
până nu a fost pus în libertate nici
cu cine, nimic nu mi-a spus nimeni să-i
propun

x
x x

B. Cu cine aţi discutat despre cazul
Filbert Herbert.

1. Cu tov. Gral B. Nu ştiu dacă în cursul anchetei sau mai târziu.

I-am întrebat dacă nu-şi aminteşte cum am ajuns eu să stau de vorbă cu el fiindcă nu-a întrebat tov. Gral Radescu-

42

și eu nu - mi amintesc. Dimpotrivă mi-a spus că nu știe și că eu știe tot ce știm. Mi-a spus tot atunci o observație: - Dar tu nu ai ascultat nu capul Tatiosome! Eu i-am zâmbit, dar i-am spus că am stat destul de atent în el timp a fost mi arest.

A fost foarte reținut și mi-a spus mi special că eu știu tot ce știm, dar că și atunci a fost că Zilbert este un om nesincer și că probabil a format vreo reclamație.

2. Am discutat despre acest caz cu Col. Ivănescu prin luna septembrie sau începutul lui octombrie deși nu-mi aduc aminte precis. Pentru că noi nu aflam cu după venirea Col Ivănescu totuși a venit. Nu știu cine a deschis discuția dar știm că am discutat despre Zilbert.

Col. Ivănescu mi-a spus că el a fumat un telefon de la Tov Negrea și-l prinsese la timp și că acest caz este lămurit. Eu am fumat atunci observația că am impresia că Zilbert s-ar fi plâns că el a presupus că cineva or fi avut intenția ca el să dispară.

Eu i-am explicat pe că-mi interesează această imprejurare, dar eu mi-o formasem în urma discuțiilor avute cu Tov. Gral Rădescu și cu Tov. Ministru Ohnescu.

Col. Crăciun mi-a spus că el a fost chemat la C.C. și că i s-a comunicat această problemă că Filbert putea să presupună orice dar așa eram emisarul la Sinaia.

Eu i-am spus că îmi dă voie să fiu dus la Sinaia-adică în legătură-urmând să explic și să răspund de ce l-a trimis oare.

Discuția s-a încheiat și n-am mai discutat prin recurs după chemarea mea de Tovarășii din conducere.

Intr-o zi mi-am luat [illegible] unde [illegible] la stejarul lui Col. Crăciun era pe oală. Am dat mâna și m-a întrebat ce mai fac?
Eu i-am spus că prost. Fără mici-o introducere l-am întrebat:
- Spune-mi la ultimul de care Rusu și cine, de la 23 a mai fost la Sinaia și ce a stat de vorbă cu Filbert?
I-am adus și o injurie lui Filbert H.
Col. Crăciun foarte speriat mi-a

spus că mi-ştie mică dreaptă şi mică
linie a stat de vorbă cu Filbert H.
Vă fiindu-l aşa apriat i-am dat
mâna respingător şi am plecat.

De ce am fost acosta?

Indiscutabil că am fost rău de
toate aşa cum sînt şi astăpi interesat
ca acest caz să se lămurească. Aş fi
venit să v-aş fi raportat nice constatări
mai ales atunci când văd că s-au
creiat situaţii care vă determină să
puneţi bună mea intenţie la îndoială.

Vă rog, tovarăşi credeţi-mă că nu
am nicăieri interes să ascund nimic
din ceea ştiu şi nu ascund nimic.
Totodată repetându-vă faptul că nu-mi amintesc şi ca atare
nici-am abuzat asupra cuiva am aflat de-a
face. Exemplu în cazul doi prime servi-
cii când m-ati chemat, nu-mi amintesc ca ale
aflate să fi semnat pe ele a le-or
fi spus Gheorghe Gheorghiu Dej, Iosif Vissarionovici Stalin,
Gral Tunase, Vasilescu şi Bucşan.

Doresc încercu ca acest caz să se lămurească
odată fiindcă mi-e destul de greu

ca după treizeci și trei de ani decât sînt membru de partid târziu, de parcă lumii să îi fie lipsit de fundamentarea de a participa la soarta de partid.

Încă odată vă raportez cu toată răspunderea că în anul avut de la mineri nici-o inițiativă deosebită în legătură cu Zilberț Herbert și afară de faptul că și-a spus în ce un om treptat simțind sustine ca eu nesocotat - așa cum am relatat detaliat și oficialele anterioare - și că [illegible] de la Sînd am fost frunte de mine în împrejurările arătate, în tot timpul inițiativa mea fără să manifest vreme sunt și că el le-a interpretat corect a fost la situația de atunci.

Dacă aș reuși să-mi amintesc cumul fiecare moment și fiecare aș spune-o imediat fără nici-o referință aș mulțumi de mineri

Deci nu am avut și nu am cu mineri după scrisoarea mea de la Sîr. de anchete totuși am greșit, vă rog încă odată să mă iertați de a ajuta la acest caz și de a încerca cît mai repede.

7 XII 1967 [illegible]

NOTĂ RAPORT

Subsemnatul fmj. Nenciulescu Victor ofiter inspector principal în M.A.I. D.G.P. raportez următoarele:

După terminarea școlii de ofiteri M.A.I. din anul 1960 până în anul 1964 am lucrat la penitenciarul Aiud în funcția de ofiter de serviciu.

În acest penitenciar deținuți C.R. erau împărțiți pe mai multe secții după gradul de periculozitate ce-l prezentau, după funcțiile ce le dețineau în partidele sau organizațiile din care făceau sau fac parte, precum și în conducerea statului burghezo-moșierese, spioni etc. Împărțirea pe secții mai era făcută și după originea socială avută în dotă anterior (separat muncitori de țărani și separat intelectuali).

Separațiunea din punct de vedere al originii sociale era făcută în corpul de clădire celular unde erau închiși majoritatea deținuților. O parte însemnată din deținuți C.R. erau dispuși pe secția 5-a care era împărțită în 3 părți: 1/ Deținuți abienați militar 2/ Deținuți bolnavi (invalizi) 3/ Restul de pedepsiți.

Un alt corp de clădire unde erau dispuși deținuți era secția „Barcă" cu o capacitate de până la 200 deținuți. Aici erau introduși capii (conducătorii) organizațiilor legionare printre care Petrescu, Pascanu, Brătianu etc. Tot aici mai erau deținuți foști conducători în statul burghezo-moșieresc ionist printre care

Chiria și alți deținuți care fuseseră în funcții de răspundere în ultima perioadă în Țarcă au fost deținuți și duși împreună cu lotul său. (o parte din lot)

Deținuții din secția Țarcă aveau un regim cît se poate de strict în sensul de a fi izolați între ei și de precauțiile din afara secției.

În Țarcă nu aveau acces decît ofițerii și poate numai ofițeri bine pregătiți ce făceau serviciul în curte, numai ofițerii aveau ordin dela comandantul lagărului Ed. Crăciun Gheorghe și nu dispuneau de deținuți decît strictul necesar legat de program. De regulă între camerile deținuților mai periculoși era o cameră goală pt. a se preveni înțelegerile deținuților de a lua legătura între ei. Camerile dela Țarcă nu aveau lumină decît din afară, ferestrele fiind astupate cu scînduri, iluminatul fiind făcut în contorul dela un bec electric ce se afla în cameră.

Acești deținuți efectuau pe cameră în curtea secției 30 minute plimbare bine supravegheați. Deservirea cu hrană a deținuților din Țarcă curățenia coridoarelor precum și băgăciritul era executat de către 1-2 deținuți D.C. foști ofițeri M.A.I. care fuseseră condamnați pt. fapte mai puțin grave (accidente de circulație, neglijențe etc.), dar și aceștia erau supravegheați în timpul activității lor.

M. alaturile săvîrșite deținuți erau pedepsiți cu izolator pe scări 5-a pt cei recalcitranți folosindu-se și cămașa de forță.

Detinuții C.R. de la fabrică primeau hrană normală de 3 ori pe zi conform normelor de hrănire. Ei aveau dreptul la vreo două pachete legături cărți poștale sau bani. Nu primeau cărți sau ziare (inițial pot că în anul 1963 o parte din ei au primit câteva cărți exemplu Pătrășcanu și Luxemburg chiar volume din opera lui Marx Engels și lenin spre studiu a cărui ordinul comandantului) Asistența medicală era asigurată pt deținuții de la fabrică de către medicul șef al unității Dr. Balea (care în prezența majorului a unui ofițer din unitate. Mai târziu (în anul 1963) s-a început o activitate mai variată cu deținuții C.R. în sensul că fiecare își știa activitatea lui reacționară pe rând și acest material era citit în fața celorlalți deținuți pe secții (excepție făcând cei de la fabrică) prin această metodă urmărindu-se să se creieze o atmosferă de critică în rândul deținuților la adresa vechii orânduiri și a partidelor istorice. Bineînțeles că acest lucru se făcea organizat de către comandant activitatea supraveghetă de el personal și de lectorii săi, urmărindu-se ca această acțiune să se îndeplinească după planul precis fixat dinainte, ceea ce și demascatoi activitatea reacționară a organizației „Garda de fier" și a guvernului burghezo moșieresc urmărindu-se în final reeducarea mentalității deținuților C.R.

De retinut că deținuții vădeau (o parte din ei) o atitudine critică și autocritică față de activitatea lor reacționară din trecut.

În anul 1963 spre sfîrșit s-a aprins ca focul conducătorul legionar Pătrașcu, și se autodenunța în fața legionarilor (acțiune organizată de comandant) din cauza lui fiind ascultat de majoritatea deținuților în curtea interioară a penitenciarului (fără posibilitatea de a se asigura din afara penitenciarului) unde au fost adunați (întâlnirea pozată și cu pretexte pentru tuturor efectivelor) deținuții de la foraș nu au fost scoși din camerele lor în fapt s-au introdus 4 persoane și cu aparatul unor știuți de amplificare au putut auzi și discuțiile.

Trebuie să mai arăt că unii din deținuții C.A. au fost scoși în autoturisme și b-a-au arătat construcțiile noi (blocuri, întreprinderi etc) din țară și a-i demonstra că societatea noastră a evoluat față de trecut. Printre cei care au fost scoși în această acțiune de Ghica, Pușcașu și Pătrașcu pe ceilalți nu-i mai reține după mine.

La sfîrșitul anului 1963 eu am plecat din penitenciar, fiind mutat la cerere la penitenciarul Văcărești reg. București și nu știu ce activități a-au mai desfășurat la penitenciarul fiind.

8 octombrie 1967

[illegible]

Notă

Subsemnatul Liber Ilie Iulian domiciliat în București Str. Sfinții Apostoli Nr. 77 R. Nr. Bolocescu fost ofițer MAI până în anul 1961, prin prezenta înfățișez următoarele:

Am lucrat în cadrul Serviciului D^a cu munca de informații în rândul deținuților condamnați politic.

În luna mai a anului 1954 pe când mă aflam în anchetă la Securitatea Ciorul Alb am primit ordin (nu-mi amintesc cum sau prin cine) să prejudiciez cât mai celule la Jilava, pentru cât mai mulți condamnați politici, pentru a-i supune cu pricepere operativă regimului de condamnați pentru a-i determina să lucreze mai mult pentru prejudiciul celulelor din Jilava, în care eram la parter în partea dreaptă, cum ieșeai în Jilava:

În cursul acelei zile a venit o duhă cu cei condamnați aducându de fapt personal, am aflat că mai cei condamnați în procesul Lucrețiu Patrașcanu.

Cunoscând ordinele primite de la organele superioare precum corespondent al Poliției de condamnați a fost încercat singur în celulă pentru a fi obligat pe calea de regim deținuții în cât mai mare număr posibil.

Dintre cei adusi cu acesta ocazie
îmi amintesc de Colmanovici, Dilber
H. Braunen și alții ai comunei îmi
scapă.-

Dintre ocazia Colmanovici îi permanentă
în manifestă neînțelegătoare, Dilber prezenta
diverse ustensile ce le-a păstrat în
Brandstatte în H. Braunen, cauta mereu
diverse melodii clasice.

Personal nu am primit nici o rezis-
ență împotriva acestui pas și nimeni
nu prețuiește împotriva eventuale legături
ale acestora cu extremul. În acest
scop la Lecho Dorca în corpul
de jos am efectuat de câteva ori
cu comandantul Penitenciarului diverse
misiuni în oraș fel ca să precare schimbă
să pe un membru de partid sau
un reprezentant din mediul cooperatist
popă.-

Reprezentații le primitei erau prelucrate
și prezentate pe rând lui Ion
Dal Tiberiu Vonlea care le rezolva
sau le prezenta în Politbiro.

În fiecare zi cât aveau personal
stau cu cei din Dorca cât și cu celelalți
cantonați la Timoni conducerea mi
au încredințat de pachete, cu ei
eram unitar.- acesta în este notă
Brașov 7 XI 967 ce o dau și semnez propriu
Gilca

52

11 XI. 1967

Declarație

Subsemnatul Tinachiu G. Vasile m.p. din anul 1945, în prezent colonel în M.A.I. șeful biroului în cadrul U.M. 0630 prin prezenta declar următoarele:

În anii 1953 - 1958 am fost șeful Serviciului D. din M.Ai. care avea misiunea de a lucra informativ-operativ toți deținuții contra-revoluționari și de Drept. comun din închisori.

Am preluat comanda acestei unități în urma ordinului dat de către conducerea P.M.R., dat fiind că în acel an 1953 eram șeful Sectorului Cadre din Exterior din cadrul Comitetului Central al P.C.R.

În urma indicațiilor primite și a ordinelor elaborate de către fost. Ministru al M.A.I., respectiv fost. Drăghici Alexandru personal, am organizat munca informativ-operativă în închisori și colonii de muncă depe întreg teritoriul țării.

În permanență fost Secretar al C.C. al P.M.R. în perioada când eram ministru al M.A.I. m-a chemat la ordine și am raportat situația din închisori, dar de fiecare dată îmi atrăgea atenția asupra urmăririi legionare, P.N.Ț. P.N.L. și alte organizații subversive să fie lucrate în mod activ cu agenturică capabilă pentru a descoperi următoarele:

Tinachiu

53

1). Descoperirea și intercepterea corespondenței de legătură dintre deținuți și elementele din exterior;

2) Descoperirea elementelor ne arestate și în acest scop să lucreze informative grupări mai compacte de deținuți C.R.

3). Toate vârfurile și elementele conducătoare să fie izolate de masa de deținuți, pentru ca aceștia să nu desfășoare în detenție activități organizate și-au să organizeze evadări, acte de teroare etc.

4). Toate loturile de deținuți care au fost în anchetă la organele de cercetări penale (foste Direcție a 8-a din MAI), să i-au legătura cu aceste organe și să stabilească care dintre aceste elemente sînt pretabile la recrutare ca agenți și care dintre ei mai au probleme nedeclarate în anchetă și care vor trebui lucrați în for motiv pe timpul detenției.

În baza acestor ordine de multe ori și organele de cercetări penale, izolau deținuți în închisori în urma aprobării pe care dînșii o obțineau pe linia lor și noua numai ne comunicau că trebuiesc luate măsuri de izolare, tot odată luau legătura și cu conducerea Direcției Penitenciare care la comunicau același ordin.

Am expus pe scurt numai cîteva din aceste ordine pentru informare, deoarece în toate cazurile așa s-au procedat.

Precizez că nici odată nu am fost chemat la conducerea Ministerului pentru a primi ordine în legătură cu executările, decît eu a-l lua ceva numai de la agentura cunoscută, dar nici odată nu

Mocsony

54

am luat material informativ.

După un scurt timp, adică la sfîrșitul anului 1953-nceputul anului 1954 (data precisă nu o pot declara) unitatea noastră a fost repartizată pe linie de comandă la unele din locțiitorii ministrului, regretatul la fostul General Maior Ady Lodislau-Mureșanu.

În această perioadă cît am fost în subordinea directă a fostului locțiitor de ministru Ady Lodislau, am condus activitatea serviciului D. în baza ordinelor raportate mai sus.

Trebuie să menționez că Ady Lodislau nu avea neîncredere în mine din mai multe motive, dar pe care consider că nu este cazul să le relatez, iar dacă organul de partid îmi va cere acest lucru imediat pot să raportez. În orice caz eram numai eu pentru a putea să demonstrez poziția mea-a fost de el de exp.

- În cursul anului 1954 m-a chemat la cabinet și mi-a ordonat textual: „Măi Tănăsescule deținuții C.P. de la penit. Ghencea face rebeliune în penitenciar și va trebui să organizăm paza în așa fel cu armament ca nici cu deținut să nu mai rămînă - vom pune pușca - mitralieră în ei nu-i cruțăm."

Am întrebat pe Ady Lodislau bine dar aveți ordin în acest sens?

El mi-a răspuns: Îți dau eu ordinul acesta!

Nu, am acest ordin în scris de la tov. Ministru Drăghici, acest ordin al dvoastră eu nu l-l execut.

El s-a înfuriat, m-a înjurat iar eu am ieșit afară din cabinet.

De fapt situația aceasta era mai veche între mine și Ady Lodislau, de cînd eram la secția A.P. - Politică din cadrul C.C. al P.C.R. (ilegibil)

55

În privire la lotul Pătrășcanu am de declarat următoarele:

Prima dată când am fost la judecarea lotului în Știrbei Vodă am văzut pe Lucrețiu Pătrășcanu și pe ceilalți din lot.

După ce am fost judecați și condamnați am fost trimiși la penitenciarul Aiud, majoritatea celor din acest lot, fără însă ca Lucrețiu Pătrășcanu să fie dus la Aiud, despre el personal numai cunosc absolut nimica.

Conform ordinelor elaborate de conducerea ministerului și pe care le-am enumerat mai sus, am fost chemat de Ady Lobl și mi-a ordonat să lucrez informativ acest lot de deținuți din lotul lui Pătrășcanu și în mod deosebit, mi-a atras atenția asupra lui Stefănescu .... (zis Masone) cu om în vârstă de circa 70 ani, spunându-mi că acesta a fost rezidentul serviciului de spionaj englez la noi în țară și că trebuie să descopăr pe care nu a declarat-o la anchetă, mai mult mi-a spus că acești ar urgenți în oroare toate țările din Balcani.

— Să nu i-a legături cu exteriorul, și pe izolat de restul deținuți la Aiud și să se organizeze lucrurile lor informativ pentru a stabili dacă mai au legături nearestate în afară.

Mureșan

Normal că izolarea lor s-a făcut împreună cu conducerea Direcției Penitenciare respectiv cu tov. (nu-mi reamintesc numele) care era prieten bun cu Ady Ladislau și care înainte să fie numit director general la Penitenciare a lucrat în afară pe linie de I împreună cu soția lui, care de asemenea s-au [redacted] demascat [redacted] ca elemente suspecte în exterior. (a stat f. puțin ca director general 1953-1954)

La comanda penit. Aiud era Col. Koler Ștefan omul de bază al lui Ady Ladislau, cu care se cunoștea de mai mulți ani.

Este adevărat că eu am dat ordinele pentru lucrarea lotului Pătrășcanu, din punct de vedere informativ-operativ și personal am mers în control la Aiud și am studiat posibilitatea organizării informative la fața locului și acolo am aflat că a venit în mod conspirativ și tov Pintilie să vadă ce face legionarii. Cu această ocazie încă am făcut o glumă cu tov. Col. Koller în sensul că tot orașul știe că a venit tov. ministru Pintilie la Aiud, pentrucă soția unui ofițer de securitate care stătea la coadă la alimentara l-a văzut și știe tot orașul, iar de noi se ferește să nu știe nimeni că a venit la Aiud-

In perioada cînd lotul lui Pătrășcanu a fost în penit. Aiud, normal a fost să studiez și să organizez lucrarea lor informativă, dar cînd am văzut că stăteau izolați la Zarcă cîte unul sau cel mult doi, îmi era practic imposibil să-i lucrez informativ și după cîte îmi aduc aminte cred că am studiat și introducerea T. O. dar nu erau condiții nici pentru acest sistem de lucru.

In permanență mă interesam de acest lot, la fel cum mă interesam și de celelalte loturi, dar de fie care dată ofițerii îmi raportau că foarte greu merge și atunci am dat indicații să fie barem lucrați cu agentura din rîndul cadrelor, pentru a ști ce face

Vinăchin

CNSAS

57

Acești deținuți, pentrucă de fie care dată
erau în trebuie ce face legionari etc. în general
ce dăunează deținuți. C.A. pentru că ei desfășoară
activitate și noi nu știm nimica

Tot în acea perioadă îmi aduc aminte că
deț. Kalmanovici a luat legătura cu exteriorul
fie printr-un medic de la penit. s-au a scris un
bilet pe care noi l-am interceptat, în orice caz acest
deținut a declarat greva foamei în penit. Acest
lucru care a fost raportat la conducere și pe linia
Serv. D. și pe linia Direcției Generale a Penit.

Nu pot să precizez cît timp a stat acest
deținut în greva foamei, dar cert este că lucru
că după un timp el a refuzat să mai stea în
greva foamei și a început să mănînce, dar
după cîteva zile am fost informat că a decedat
din cauză că a mîncat mîncare care nu era
indicată după greva foamei și i-au fost perforate
intestinele.

Cu această ocazie eu mă aflam la
Aiud, adică după ce a decedat acest deținut
și am spus o ființă tor mei că cînd s-a dus
un element important din lot și dvoastră
nu a-ți știut de cele ce se petrece.

Cu acest caz s-a raportat conducerii
Ministerului, de fapt există un ordin ca penit.
să facă cunoscut în scris toate elementele de
vîrf care declanșează greva foamei sau au decedat

Personal eu nu am primit nici un ordin
în mod expres în cazul lotului Patrașcanu, ci
el s-a încadrat în cel dat pentru toate loturile
și unfante conducătoare din închisori.

D. Nicolae

58

Precizez că eu personal nu am avut agentură în rîndul acestor deținuți - lotul lui Potroșeanu - ion dacă ofițeri operativi au făcut ceva pe lîngă ei, consider că era normal să facă pentru că aveam ordin în acest sens - Toate materiale care eventual s-au primit de la agentură trebuie să fie în dosarele de agenți, dacă în altă parte nu este sau trebuie identificați acei agenți care au lucrat și să reconstituie sarcinile pe care le-au avut și ce anume au furnizat ei.

Personal eu nu am raportat la conducerea ministerului, respectiv lui Ady Lodistean sau chiar lui tov. General-Maior Tănase Evghenie care a răspuns de anchetele noastre un timp, absolut nimica în legătură cu lotul Potroșeanu în mod special, nici verbal și nici nu am dat materiale informative în original, ci de fiecare dată raportam pe bază de NOTĂ - RAPORT și atașam materialul inf. în copie - totul la mașină -

11.XI. 1962.

Mai menționez că în acel timp aveau dreptul să execute ogenturi în penitenciare și alte direcții operative care lucrau inf. Din rîndul lotului de deținuți și de regulă se ocupau acei ofițeri care au lucrat acest lot în exterior.

Mai menționez că toți deținuți din acest lot spuneau că ei sînt nevinovați, dar că stau la închisoare pentru că alții care erau pe ei. De fapt acești informați-eram făcuți de către toți deținuți, și totodată este că eu fiind la proces și văzînd că completul de judecată îi acuză așa de grav, nu pot să spun că am mers acest lot, ca un lot mai important din contra el se încadra în totalitate în ordinele care erau date pentru toți deținuți.

Șef de secție tov
[illegible]
11.XI.1967.

Colonel Szöller Ștefan

60

Raport

Privind unele aspecte ale muncii din Penitenciarul Aiud.

Am funcționat la Penitenciarul Aiud în calitate de comandant în perioada 01.01.1954 - 01.XII 1958.

La bucătării pentru prizonieri regimul au fost: maior Dorobanțu Mihail (azi pensionar RAT) Cpt. Ioanitescu Alexandru și Ștrul. Bagone V. Pentru asigurarea asistenței medicale prima dată a fost Dr. Brașoveanu Victor și pe urmă au mai funcționat și Dr. Serbănescu Șlu. și Dr. Mavrocordat, ajutați în munca lor de un număr de medici deținuți ce au fost selecționați în acest scop.

Pe lângă organele administrative ale Penitenciarului a mai existat și un birou „D" format din mai mulți lucrători ca: Cpt. Pădilă Viorel, Ștrul. Serban Ioanel, Ștrul. Ghetu și alții, birou care era în strânsă subordonare a Securității „D" din M.A.I. - iar ulterior după cât știu a fost subordonat și Regiunei M.A.I. Cluj.

Aceștia aveau în atribuțiile de muncă birou au fost de a-și propune și anumite probleme pe care le solicitau, iar ei la rândul lor să-mi facă cunoscut unele probleme ce interesează conducerea

61

Unitatii privind semnitatea Penitenciarului Cr. Tîrgu Jiu de evadare, revolta sau de nerespectarea disciplinei si altele. Fără să aducă cantitatul munca lor. De altfel ei erau controlati destul de des de Cpt. Tănăchiu.

În anul 1954 în Penitenciarul Aiud se aflau în executarea pedepsei detinuti cantonati voluntari de toate categoriile în care predominau detinutii legionari cît si un numar mic de detinuti de drept comun folositi la munci în exteriorul unitatii (grădina si gară) si care erau legati cu lanturi separat de detinutii C.A. -

Repartizarea detinutilor C.A. pe sectii si camere de regula se facea în toamna cînd se primeau noi detinuti în calitate de bivuleaz (nou) cît si în sectiile I - II si Casa. Aceasta era cladirea veche a penitenciarului. La repartizare era luata în considerare gravitatea faptei si de gradul de periculozitate al acestora -

Penitenciarul mai avea o cladire cu destinatie de spital, unde erau tratati o serie de detinuti la nivelul posibilitatilor, dar acei care nu puteau fi tratati acolo erau transferati în spitalele civile, îndeosebi la Cluj -

De lîngă Penitenciarul Aiud pleca în toamna anului 1953 a functionat o uzină Mecanică cu profil metalurgic si lemnărie, care mai tîrziu s-a dezvoltat ajungînd un an - în anul 1954 deja ordinul fiind aprobat de M.A.I. Acest lucru a repercutat asupra completării detinutilor, cunoscut fiind faptul că în Aiud se aflau detinuti

legionari, iar celelalte colegii s-au transportat la alte penitenciare. Lucrul nu s-a mai executat. Dupa de acestia au mai ramas pentru executare, febleysei a serie de elemente foste vinovati (criminal de razboiu, legionari si alte elemente inpotriva). Acesti detinuti era repartizati in sectia denumita "Carcel" care era o cladire cu un etaj avand aluat de 2 x 3-3,5 mtr. Fiecare camera avea un geam, sobe de tabla, grinzi pe curente in camere. In aceste camere de regula era repartizat un singur detinut sau doi si in unele mai rare patru. O perioada de timp la sectia Carcel nu au fost paturi decit (saltele si paturi, celelalte au fost paturi cu saltele grosi lingerie de pat. Pe alte si in restul sectiilor erau numai paturi cu saltele grosi lingerie, in exceptia spitalului si a sectiei II unde au fost bolnavi cronici si T.B.C au fost lingerie de pat, cit si la detinutii care erau folositi la munca.

Folosirea sectiei "Carcel" si scopul de mai sus dupa parerea mea (ca eu asa am gindit la plecarea lotului nostru) sa fi fost pentru ca, celui in loc disparut fara de celelalte cladiri de pe linga cel mai bun, sa poata si supravegherea acestor elemente, unde se aplica un regim mai sever. - In clasa primele grama detinutilor. Fata detinuti erau nu lucrau beneficiau de alimentatia normala de hrana, mai mult de cei din spital (san bolnavi T.B.C si care se gateau mincare aparte, si hrana normala si bigore - ~~dupa incepere din urma~~

După începerea oficială a lucrului în cadrul Unității Productive, unde erau folosiți cca 400-450 det. O.D. (legionari) s-au organizat diverse cursuri separate și cadrul Unității Productive, neavând nici o legătură cu restul deținuților din Penitenciar. Ei se bucurau de un regim mai bun, primul ajutor, hrana, aveau posibilitatea să cumpere lunar alele și rezerva Unității diferite produse pentru rol. Deasemenea în cadrul acestora se desfășurau diferite forme de muncă culturală educative și bună instruirea militară în vigoare - menționez că în toată perioada cât am fost încarcerat, deținuții C.D. de toate categoriile din Penitenciarul Aiud nu au avut drept la legături cu familiile lor (pachet, scrisori, vizite) și nici dreptul la cumpărături. De altfel în regulamentul privind aplicarea regimului în Penitenciare, precizează în acest sens prin decizii numai cu aprobarea M.A.I. - La fel au deținuți legionari sau alte categorii de deținuți care nu lucrau nu se desfășura nici muncă culturală educativă.

În cursul primei grupul de deținuți implicați în procesul Antonescu - Vlădescu care au sosit în anul 1955 au fost transferați pentru executarea pedepsei în grupul de deținuți printre care și det. Berman Iosif, Zilbert, Petcu și Calmanovici. Spre deosebire de restul deținuților, organul „D" deși reținut bine de șeful Unității Cpt. Bădilă - a spus că aceștia nu trebuie să fie reținuți la Zarcă, precum și unele

64

Lucru ce am să fiint. La controlul ce le-am
executat ulterior pe acestia, acestia s'au speriat
foarte tare a protestat dece sunt siliți în camera,
ce mișcarea mea bună, ei de unde nu ei au
mâncat ce am crezut, în permanență obligați cărți
ziare. Eu am cerut să, ministerul să se schimbe
în respect regulile cu privire regimul de
detinere (care era la fel ca la toate detinutii
cei politici în acea vreme)

Dintre ei numitul Botea a reclamat o mică
ce i-e bolnav, după ce stiu de afla în tratamentul
medicului de unitate și ulterior a fost transferat
după cât pentru în Jilava pentru spitalizare (mentiona
cu dir. CA. din Aiud când aveau nevoie pot.
spitalizare ce nu se putea face la Aiud, în baza
aprobării Dir. Generale era transferați în Jilava)

Nu mult după aceea acestor detinuți
a fost în inspectie Inst. adj. al MAI. Adj
superior în Al. Bârlădeanu. Adj a stat mai multe
ore ei de vorbă. Nu reține exact la prima sau
a doua inspectie mi-a ordonat ca lui Berman
Jac să-i pun în dispozitiv lințoliu și uniformă
militară, întrucât urma să încarce în a treia
zi inventarul ce urma să-l predea economia națională.
Cu altă ocazie mi-a ordonat ca Berman Jac
să fie scos în fabrică - lucru ce am executat.

Nu reține data, dar cred că după plecarea
lui Bârlădeanu Jac Calmanovici a decedat
refuz de hrană.

Nu știu dacă a dat și scris sau numai verbal. Cu toate insistențele depuse de mine, de medicul unității, cât și procurorii care veneau pe linie de supraveghere, nu a vrut să renunțe la refuzul de hrană, opinând că el este decis să pună capăt zilelor, aceasta ca urmare a condamnării sale. - Faptul că refuza hrana era cunoscut și de organele D.C.C. Nu știu data decesului, dar după cât îmi amintesc am anunțat Procuratura Militară Cluj, fiind cu ștafeta, iar decesul a fost înregistrat la Sfatul Popular al Orașului Aiud. Cazul a fost raportat și la Direcția Generală a Penit. Toate documentele trebuie să se afle undeva să se afle în arhiva Penit. Aiud sau în arhiva de Penitenciar care în acea vreme se ocupa de acest C. - Nu a știut preciza dacă decesul a fost ca urmare a inaniției voluntare sau a avut și alte complicații - În general fost spun că în acest grup pe timpul detenției nu a produs nici un fel de greutăți înafară de faptul că erau permanent de supraveghere, că executau cu perseverență ordinele primeau ei -

Al. 11. 967

Col. Ioanid

Informare

Subsemnatul Dr. Bogdănescu Victor, medic specialist boli interne la Spit. Județean - Sanitar din Bucureşti, domiciliat în Str. Oltenița 91-93 bloc 6 scara 1 apart. 3, declar următoarele:

Am funcționat în calitate medic șef de unitate la Penitenciarul Mislea - Formațiunea 0622 Mislea - între 1 III 1954, până la 31 III 1958.

Împreună cu subsemnatul au mai funcționat la această unitate și Dr. Serban Gheorghe, medic specialist O.R.L. și Dr. Marinescu Ion, medic specialist radiolog la Policlinica de copii Caraiman - Bucureşti.

Referitor la regulamentul de funcționare a sectorului sanitar și al asistenței medicale în cadrul unității medicii erau repartizați pe secții de către Comandant și cu avizul biroului operativ. - K -. În mod obligatoriu, medicii unității își îndeplineau în stabilimentul penitenciar detinuții bolnavi din secția de care răspundeau, bolnavele din spital fiind repartizate pe secții de detinute.

Penitenciarul era împărțit în mai multe secții:

- Celularul cu 4 secții în care se aflau deținuții grijmani. -

- Secțiile V și VI cu deținuți foști membri ai par-

tide lor istorice" - V.I.T. - V.I.L. -

Secția Galați - cu deținuți de drept comun.

Secția "Sarcă" unde erau deținuți vinovați de diferite lor organizații și partide, precum și foști membri ai guvernelor burgheze. -

Condițiile în secția "Sarcă" erau mult deosebite de a celorlalte secții: -

Deținuții erau izolați în celule cîte unul, maximum 2 persoane; dormeau pe rogojini așternute pe duşumea; tratamentul medicamentos era mult mai greu de executat și mai rar dădut la ceilalți deținuți (contra lui medicamente). Ele era mai greu apropiat de comandant și diranul K.; bolnavii nu puteau fi internați în staționarul penitenciarului, ci erau internați pe loc cu mare îngreunătate, și de regulă - saltele - în loc de rogojini; în această secție aveau acces numai comandantul, locțiitorul său pentru Oraș și Regim, medicul și unul din tovarășii din Biroul K, de regulă șeful acestui birou - Lt. Major apoi Cpt. Ștefănescu Viorel. -

Secția "Sarcă" era o veche clădire, cu pereți groși, reci, aşezată în extremitatea nordică a penitenciarului. -

Ulterior, condițiile de regim au fost îmbunătățite și în această secție, prin aprobarea ca fiecare deținut să aibă dreptul la saltea, apoi și la pat cu saltea, fără drept de a avea însă și lenjerie, care se acordă numai bolnavilor internați pe loc. Deasemeni ulterior s-a aprobat ca deținuții bolnavi din această secție să poată fi internați în staționarul penitenciarului, într-o cameră deținuții acestei secții, numai unul în cameră și numai cu

67

ofițerea Comandantului și șefului de birou K.

În legătură cu cazul Calmanovici fost reținut că a fost în repetate rânduri de hrană, neștiindu-se că este nevinovat și că este victima unei erori judiciare. În februarie - martie 1956 a intrat în rândul de hrană timp de 42 - 47 zile, în care timp cred că a fost alimentat artificial și forțat prin tub introdus în stomac, cu alimente lichide (ceșea, probabil lapte cu griș). În acea perioadă nu există norme de hrănire a celor în rândul de hrană și nu există ordinul ca celor ce declară că refuză alimentație artificială forțată să nu fie hrăniți.

Îmi amintesc că în ultima perioadă a rândului de hrană, Calmanovici a fost internat - cu aprobarea Comandantului și a șef. birou K - în spital, - nu știu unde. Dacă în timpul sau după încetarea rândului de hrană a fost internat în spital!? - nu știu. Am primit însă prin medicul de gardă pe sectia Dr. Gheorghe, care în acea perioadă era reparțizat și în secția Forță.

Îmi amintesc că după decesul lui Calmanovici s-a discutat că după încetarea rândului său de hrană a fost alimentat greșit, necorespunzător cu trecerea treptată și în timp la alimentație din ce în ce mai bogată până la alimentația normală, însă nu mi-amintesc cu cine am discutat, când și în ce împrejurări. Tot ce este posibil să fi discutat cu ceilalți medici în cadrul discuției asupra cauzei morții: —

Relatez că-mi amintesc că în tot timpul rândului de hrană și în timpul internării în spital, Col-

manuscrisă a fost în atenția deosebită a Biroului 4, în special a tov. Dăidilă Viorel. —

În mod similar și cred că și la Calmanovici s-a procedat la fel, căci în perioadă respectivă rapoartele Securității Regionale Cluj și Direcției Militare Cluj care deliga un medic legist pt. efectuarea autopsiei și de multe ori a fost delegat tov. Serbănescu de la Inst. Anatomo-patologic din Cluj. În mod similar actul medico-legal de necropsie era atașat la foaia de observație a decedatului și cred că tot în felul acesta s-a procedat și la cazul Calmanovici.

În legătură cu cazul Bettea Nicolae știu că suferea de o nevroză psihică, cu impotență funcțională a mâinilor în special, cu mers tabetic, frigidă de frecțiunea genezică și cred că și cu afecțiune cardiacă. Probabil că era un Lues (tipic) tratat nevros, așa cum îmi amintesc că susținea numitul Bettea Nicolae. A fost consultat de medic neuropsihiatru însă nu-mi amintesc diagnosticul pus. Știu că a fost o discuție între Bettea Nicolae și dr. Iacobescu Gheorghe însă nu-mi amintesc precis cauza de frecțiune, probabil motivul fiind neconcordanța de diagnostic dintre medic și pacient. Îmi amintesc că Bettea N. susținea că deși s-a născut pe bogăție timpului a ajuns să-i scrie cuviințele și cărțile lui secretul Petrașcanu. La timpul acela am interpretat această manifestare a lui Bettea Nicolae ca o psihopatie

68

cu delir de grandoare. -

În ce privește pe Silber Herbert nu-mi amintesc decît că nu prezintă nici o noutate, fără a putea preciza dacă a fost bolnav și dacă a fumat sau nu tratament medicamentos. -

Știu că erau complet separați unul de altul, în camere depărtate între ele, unele la parter altele la etaj, fără posibilitate a lua legătură între ei.

1 XI 1967

C.N.S.A.S.

Informare,

privind activitatea mea ca medic consultant la Penitenciarul Aiud în perioada 1955-1957.

După terminarea Fac. de Medicină Umană Bucureşti am fost repartizat la Penitenciarul Aiud ca medic consultant. Am început să lucrez atât în spitalul din interior cât şi pe secţii împreună la început cu D-l Bărăgăteanu Victor medicul şef în anul numit şi cu D-l Marinescu Ion.

Penitenciarul era împărţit în mai multe secţii - celulare, fabrică, spital, foraţi - de unde răspundeau din punct de vedere medico-sanitar unul din noi prin rotaţie, conform unui grafic. Era diferenţă între regimul de viaţă din secţii în raport cu categoria de condamnare. Cei care lucrau în fabrică aveau dormitoare spaţioase, loc de plimbare, posibilităţi de alimentaţie mai bună, educaţie-activitate culturală-educativă organizată. În general nu există obstacole în ceeace priveşte tratamentul la care investigaţiilor necesare ~~pretindă~~ precizării diagnosticului, chiar dacă era necesară aducerea lor în spital. Alimentaţia era corespunzătoare în general bine gătită. Controlul bucătăriilor se făcea zilnic de către medici.

Cei din blocul celular mergând la closet şi spălătoare, locuiau în camere - celule - cu dimensiuni de 4m. lumină electrică, încălzire centrală - cam rumână -, dormeau pe paturi în saltele - depărtate până la 3-4 degete în capete.

Se căuta ~~să~~ să nu intre în contact unii cu alţii (din alte încăperi) când li se serveau mese, când făceau

plimbarea oferă, ~~a~~ durean tinutele la WC-uri. Pe fiecare etaj există un cabinet medical deservit de un medic-sanitar deținut, unde se dădeau consultații periodice de către medicii oficiali. Controlul periodic lunar se făcea la toate încăperile.

Alimentație ~~este~~ mai mult în hidrocarbonate, mai puține proteine și lipide - ~~fiind~~ s-au înt copii de malnutriție. Contestînd la cererea noastră conducerea unității a aprobat schimbarea regimului alimentar pe o durată limitată (distrofii).

Spitalul era instalat în clădire separată și dispunea de secții de Chirurgie, Boli interne și secții de convalescenți, deseneri secții etc.

Regimul alimentar se acorda în funcție de afecțiunea pentru care se interna și mulți se mai plimbau o perioadă și în cadrul secțiilor.

Secțiile fără erau amplasate izolat de celelalte secții într-o clădire cu instalații de izolare perfectă. În general deținuții de aici erau din fostul regim autonom, grupul politicilor, și cei mai recalcitranți - înrăiți. Cei mai mulți locuiau singuri în camere cu izolație pe jos, fără foc.

În ultima perioadă li s-au introdus mai multe saltele afară paturi din metal și mucale pentru a se încălzi seara la o sobă din tablă.

Alimentația deși calorică cuprindea ca normă - glucidică - și schimbarea, acordarea altui regim alimentar se făcea cu multă greutate de către conducerea la cererea noastră. În general suferau de distrofie prin lipsa proteinelor, cu toate consecințele de ordin fiziologic alterarea ei acestora.

Acordarea unui regim alimentar necesita oprs-

bolile organelor respiratorii și de alte mai multe ori rezolvă cu intrifiere.

Deasemeni internarea în spital se face cu frunte multe gratuite și numai în cazuri de extremă urgență, grave, din cauza aprobărilor. Acordarea asistenței medicale se face la nivelul acelei secții de către un medic deținut, cumetatile de către unul din ei. Rețetele pentru o anume categorie de medicamente - antibiotice, vitamine B12 PAS HIN - și multe pentru această categorie de deținuți se aprobau de conducerea Penitenciarului. Această secție din cadrul Penitenciarului Aiud era cea mai grea prin izolarea individuală, condițiile de viață - din comună - regimul alimentar monoton, fix carențat, asistența medicală dirijată - impusă de ms. în cantități de medicamente acordate, greutatea în investigațiile necesare de mai ales faptul că majoritatea individuală erau în vârstă, reziumați, în condamnare mare.

Din această categorie de deținuți am cunoscut mai îndeaproape boala lui Colnaroviciu care a decedat în martie 1976. A fost internat pentru o distrofie gravă în urma unei greve a foamei. Prezenta edeme hipostatice instalate bruse, tulburări digestive, cardiovasculare despre gravitatea cărora am avertizat atât bolnavul cât și conducerea unității. Alimentația primită până atunci era insuficientă din cauză că bolnavul în mai privea și vărsătura. Cu tot tratamentul favorizant - perfuzii cu plasmă, ser glucozat - vitamine, extracte hepatice, calciu-ribe, analeptice starea generală nu se ameliorat până atunci a devenit gravă prin instalarea unei diarei incoercibile, bolnavul a continuat să se alimenteze fie grație lor

72

a fost pus sub tutela din cauza marilor perturbări în echilibrul general. Bolnavul a suferit prin insuficienta cardio-respiratorie - Cașexie - Tubul digestiv nu mai primea nici un aliment existent la îndemână: Slănina, ouăle, zahărul conservat nu-a fost pus la dispoziție de către Centrul de Hematologie Cluj iar farmaciile gastro-duodeno pancreatici de către farmacia din localitate prin Ion Comandant al lagărului.

Nu mi amintesc să i se fi făcut autopsie acestui caz - foarte să da -

Bolnavul Botea a fost internat în mai multe rânduri atât în secție cât și în spital - Suferea de o afecțiune hematologică generată de lues, cauzată în cronic degenerativă. Era un hematolog renumit vremic înaintea regimului impus. La stare generală aceste în ultimul timp bolnavul de bine după aplicarea regimului alimentar de distrofie -

Regimul de viață impus deținuților dela Jilava era foarte strict atât alimentar, medicamentos, de somn, care genera cel mai mare număr de distrofii și afecțiuni greu de tratat, cu perspective foarte limitate în viitor - considerate de noi ca fiind reglementate - de un anumit regulament -

Dr Serban Gheorghe
Ofițer Politic Reg Trieg Bucureșt

Informare

În anul 1955 la ce dată și în ce lună nu-mi amintesc exact, am fost chemat de tov. general major Tănase Evghenie - era atunci ministru adjunct în cadrul M.A.I. și am primit ordinul să aranjez o vilă în care va trebui să fie ținut un om. - I-a precizat ca trebuie să selecționez cifra oficiei destoinici, eficienți și capabili să păstreze secretul. Mi-a indicat o vilă pe șoseaua Buc-Ploești Km. 23-24. Nu mi s-a spus cine va sta în această vilă. Am ales oameni. și am inaugurat - Tabelul tov. general Tănase Evghenie, care făcut schița vilei pe care deasemenea ați prezentat spre aprobare. Într-o seară am plecat cu o mașină la D.j. de unde împreună cu încă 2 ofițeri am luat pe deținutul Colmanovici și respectând toate măsurile de precauție și secretitate l-am transportat la vila de la Km. 23-24. Vila era deja pusă de grupul de ofițeri în tenuta civilă adusi acolo cu vreo 2 zile înainte. Cînd am plecat să-l ridic pe deținutul Colmanovici de la D.j. — tov. General Tănase Evghenie și tov. Postelnicu Ilie de la C.C. P.M.R.

— 1 —

mi-au spus pe cine trebue să-l aducmimindu-l pe rînd. Mi-au dat ordinele și am fost prevenit că în caz de încercare de evadare sau de sinucidere - împuşcat cu ordinul de la Ministerul Afacerilor Interne. Pază vilei și a arestatului nu trebuia să fie vizibilă din afară, ofițerii erau în ținută civilă, iar armele le aveau camuflate. Deținutul colaboratorului a stat într-o încăpere a vilei închisă și cu ușa închisă iar în holul vilei la ușa acestei încăperi a fost instalat un post de pază, care supraveghea prin geamul ușii pe deținut.

La aducerea deținutului de la M.I. în vilă i-a mai făcut o percheziție corporală - i-au căutat obiecte tăioase, lame de ras. etc. i-au luat cureaua de la pantaloni și șireturile etc. ca să nu aibă posibilitate de se sinucidă. Cu întregul efectiv de pază s-a pelucrat ce comportare trebue să aibă el față de deținut. S-a arătat că este un dușman periculos, capabil să încerce evadarea, și măsurile ce trebuesc luate fie luate în caz cînd încearcă să evadeze. Și anume, să fie împedecat să facă acest lucru, fără folosirea armei de foc. Și numai în cazul extrem

după somații legale se se desființeze
focul. Și în acest caz să nu fie împușcat
mortal. Încăperea pentru dormit era
amenajată normal, având toate
cele necesare lucrului patului etc.
Întinsul era înarmat cu aceiași sarcină
ca și ofițerii de pază, mîncarea se
aducea de la cantina C.C.A.M.R de
2 ori pe zi - cu mașina, de către ofițeri
de pază, cu rîndul. Eu controlam
pază în timpul zilei și noptii, iar
tov. col. Nicolau Ștefan șeful direcției
cîte 2-3 ori pe săptămînă. Din pază
acestui obiectiv au făcut parte și unii
ofițeri - tov. Constantin Vasile Tudor,
Ioan Andrei, Anton Gheorghe, Ilia Ștefan
Dragut Marin și alții de cărora nume nu-mi
aduc aminte. Acest în timpul zilei
și al noptii în această vilă aveau numai
comandantul direcției, adjunctul - ior
în comun particular s-a indicat că
numai tov. ministru adjunct general Moisa
Iamose Evghenie are dreptul să dispună
ce persoane au dreptul să intre în vilă
și să rămînă definitiv. Era indicat și
numele lor pentru fiecare că au dreptul
să vie să stea de vorbă cu deținuții.
În timpul zilei vizitatorii erau permiși pe
baza recunoașterii vizuale iar noaptea
pe baza de parolă, care era schimbată
în fiecare noapte de către subcomandantul

sau șeful direcției. Am dat indicații
oamenilor să nu intre în vorbă cu de-
ținutul, să mănânce cu el de cât strictul
necesar referitor la masa prelată și
nevoile lui. Nu am dat nicio indica-
ție în privința dacă deținutul are sau
nu dreptul să corespondeze. Am precizat
însă că îi se răspunde numai strictul
necesar de sau nu și numai referitor
la nevoile sale urgente. Ofițerul care
asigura supravegherea directă a deținutului
avea datoria zilnic să raporteze asupra
comportării și tuturor manifestărilor
deținutului. Raportul se prezenta verbal
șefului direcției sau mie care eram adjunctul.
Nu pot să precizez cu exactitate cînd
deținutul Calmanovici a început să fie
anchetat. Totuși mi se pare că la
unul contactul cu el de către cei în
drept în primele zile, iar după aceea
au trecut un timp mai îndelungat cînd
a început ancheta lui în mod mai
frecvent - (se știe cam 30-40 de zile după
sosirea lui de la D.I.). În timpul cînd se afla în vila, am
fost întrebat de situația lui și de
către ton ministru [redacted] Drăghici. Întrebarea
s-a referit la masa de
poză și tratament. Am raportat că
poza este asigurată iar hrana este
abundentă și de calitate. Tov. ministru
a spus că este bine cum procedăm
dar să nu facem lux și risipă.

— " —

În acest timp 5 eit a durat detenţiunea
deținutului Calmanovici în vizia de la ora 23-24
a întâmplat un fapt care i-a dat din comun
o întărire de izolare în trei ți pământ
din dotările de permanență prin camera [în timpul nopții
mai bine zis seara deținutul era scos în
plimbare timp de o oară și jumătate
secondat de aproape de 2 ofițeri]. el a
început să înceapă să bată în ușa cu
ofițerul care supraveghia în camera,
vaginând să transmită o știre familiei
sale, în primele încercări ofițerul care
era de pază - Anton Gheorghe - nu a răspuns
nimica, [ca] a venit în direcție în mica
raportat acest fapt, ce la rândul meu
am raportat șefului meu direct și lor
ministru adjunct Tamoș Eugenie - care mi-a
spus dacă încearcă să dea ceva în semn să-
fie luate măsurile de rigoare. Nu precizez dar mi-se pare că primul semnal
dată de Calmanovici era pe hârtie de pachet
[pentru ei] de la țigări - și era adresată
soției sale în care el îi depună amintirile
despre viața lor de bucurii împreună pe care
ea le păstra și despre sănătatea ei.
Ofițerul a știut să câștige încrederea lui
Calmanovici și au urmat și altele adu-
sate soției, avocaților sau altor persoane
de numele cărora nu-mi amintesc.
Semnalul era scris pe fâșii de pânză cu
creion chimic unele în altele cu rânduri
mici adunate de o semnare care
a post scris pe pânză care era ascunsă
după căptușeala hainei, semnarea

care era adresata unei personalitati politice din Occident - Suedia după cât îmi aduc aminte - numele ei nu scapă din memoria - şi nu care cosmonautii cerea să facă intervenţia la unele forumi şi personalităţi să iniţieze o campanie în presa din occident pentru al ajuta şi-l salva din situaţia în care se afla el. Nu pot preciza câte versiuni a scris - cred că cel puţin 10 - 15. Materialul pe care a scris a provenit din căptuşeala hainelor şi cred şi cipe care erau folosite pentru vase sau alte nevoi. Cum m-a fost prezentat şi de către ofiţerul care [redacted] a stabilit relaţii cu el, nu am avut nimeni de acest fapt de care era în interesul anchetei.

Toate scrisorile au trecut prin mina mea nu am citit pe toate din motive de timp. Şi le-am predat superiorilor mei care erau în drept să dispună de materialele ce erau necesar să fie luate. Ofiţerul era (şi sunt convins de acest lucru) instruit cum se procedeze ca să nu stârnească bănuiala deţinutului, fapt care a contribuit la obţinerea din partea acestuia a unor materiale care se aflau la dumneavoastră şi justa lui rezolvare —"—

Nu pot preciza cu certitudine dar
que aunt atlasta pareri ca calmanovici
i timpul cind a fost ținut în viață la Aiud 23-24.
era convins ca corespondența va ajunge
la destinație. Nu-mi aduc aminte dacă
calmanovici a încercat să își organizeze
o evadare prin cumpărea ofițerului fapt
exclus de orice oameni erau educați în
spiritul vigilenței de clasă, și au fost
verificați în diferite acțiuni și ocazii)
În comportarea lui calmanovici în timpul
ținerii lui în viață au fost diferite
atitudini care se schimbau aproape de
la zi la zi. Ba era fixat și tăcut le
plimba nervos prin cameră ba era vesel
și fudora unele melodii - dormea foarte
puțin mînca puțin. axind în permanență pofta de mîncare. Toată o atitudine
rebelă vorbea singur în cameră strîga că
nu este vinovat, ca este distrus, numai
după vizite pe cari îi făcea anchetatorii
cînd îi a comunicat ca trebue să plece
înapoi la B-ș. (bine înțeles fără să se
pronunțe B-ș.) a făcut un scandal enorm
și a apus că a reușit să se legat și
dus cu forța. a fost așezat în mașină,
după ce patru oameni l-au ridicat în
brațe. Menționez că transportul
s-a făcut în timpul zilei într-o mașină
închisă / un gaz 69.7. despre [illegible]
efectuarea pozei am raportat sus.

— 11 —

ministru adjunct Tomoiagă Virgiliu,
iar în lipsa lui am înștiințat pe șeful
meu direct colonelul Vladin Ștefan.
Cu toț. Postelnica Vasile nu am
discutat niciodată după această
ședință și nici cu altă persoană
această ședință a fost pusă discuția
în de ședințe ordonate de superiorii
mei direcți, iar disciplina conștientă,
executarea promptă și conștiincioasă
al ordinelor conducerii, era o datorie
elementară pentru un militar.

8-XI-1967. Colonel rezerv
Bucicov Valerian

Declarație

Subsemnatul Mr. Sîrbu Valeriu din M.A.I. Dir. VIII-a declar următoarele:

În anul 1955 luna fapt sau martie am primit ordin din partea conducerii profesionale de a pleca în misiune cu Mr. Antal Ghiuri, Lpt Drăghici L-tin, Cpt Pleșa Ion, Postiuc Eugen Mircea Ștefan și Jitoni Andrei acestia doi din urmă sînt deținuți la un obiectiv la km 24 pe șoseaua Buc.-Ploești unde trebuia să facem pază și securitatea acestui obiectiv unde era ca arestat individul Kalmanovici.

După cît îmi mai reamintesc a mers la noi și cetățeanul Bucicov Valeriu unde la numit șef pe Mr. Antal Ghiuri și tot odată spunîndu-ne la toți să avem grije ca nu cumva să se întîmple ceva ca răspundem cu viața. În camera în el făcea de serviciu Mr. Antal Ghiuri, Postiuc Eugen și Jitoni Andrei iar afară în exterior făceau Drăghici L-tin, Cpt Pleșa Ion, Mircea Ștefan și cu mine.

Din tot ce cunosc eu îmi reamintesc că Mr. Antal Ghiuri mi-a spus că s-a împrietenit cu Kalmanovici și a început să roată o serie de material de la el și că îl predă cetățeanului Bucicov ca acesta spunîndu-i că nu a putut roate anchetatori de meserie ce a scos el de la Kalmanovici și mai spunîndu-mi că arestatul i-a spus să se ferească de mine, fiindcă el mă cunoaște

/.

pe mine dar nu știe de unde, că eu am metode de penitenciar.

Eu i-am spus Mr. Antal că poate să mă anunțe că de oare ce nu l-am mai pățit și înainainte.

Acestea sînt toate ce cunosc eu, dar ce vorbea Mr. Antal cu arestatul Kalmanovici cum procura materialul de la el și cum îl dădea colonelului Bucicov nu mai știu, dar cunosc că de câteori venea colonelul Bucicov seceta numai cu el de vorbă afară cu Mr. Antal Ștefan. Pe acolo a mai venit și fost General Tănase Evghenie fost ministru pe timpul aceia. În afară de ce am arătat mai sus nu mai cunosc nimica și aceasta îmi este declarația pe care o dau

1.XI.1961

Mr. V. Ștefan

M. I.
Depr. Securității
Statului
Direcția VIII-a.
Comand. C.C.P.C.R.
Servic. III.

Raport

In anul 1955 am fost chemat de Tov. Bucicov. și mi-a încredințat de o misiune foarte grea, și dificilă de a face pază unui individ, pe nume Kalmanovici, care era sub stare de arest, eu am primit instrucțiuni de a face pază în jurul clădirii să nu se apropie nimeni de clădire, decât persoanele autorizate care aș veni să vină, Tov. Bucicov care face controlul și Tov. Piutilie, mai veneau Tov. Gr. Tănase, Eugheni și Tov. Lupu

Tov. Anton face. întâmtrun în convorbire individului care de apropiat mai mult de dinsul și a început să aibă încredere în el, pe urmă aceste discuții au fost puse pe pânză în loc de hârtie, aceste fapte le cunoaște de la Tov. Anton când am avut o discuție cu el, aci vreau să menționez că l-am văzut pe Tov. Anton stând de vorbă cu individul și scria pe o bucată de pânză, dar eu nu am stat la geam să văd cât timp bine să scrie și nici nu l-am întrebat pe Tov. Anton ce a scris.

Eu nu cunosc dacă Tov. Anton a avut instrucțiuni primite de la Tov. Bucicov. în privința acestor probleme.

Nu cunosc dacă Tov. Anton a avut instrucțiuni să discute cu individul și să scoată material ce interesa securitatea. statului.

Tov. Anton avea grijă de vorbită lui cu obiecte personale. și nu mai Tov. Anton ile știa când individul avea nevoie mai fare. și atât.

Acest material era dat Tov. Bucicov când venea în control. sau Tov. pleca la Buc. cu mâncare care odihnea alimente și mergea la Dirct. unde raporta aceste fapte și preda materialul. Tov. Bucicov.

Au mai venit acolo pentru al ancheta pe individ. Tov. Piutilie, Gr. Tănase, Tov. Lupu și un Tov pe care nu l-am cunoscut.

După ce a fost ancheta[t] vreo două sau trei zile nu mai reţin exact. Cât zile, a mai trecut o perioadă de timp şi după aceea intrarăm din nou a venit Tov. Bucicov cu maşina şi la luat pe individ. din baza noastră a mers. (Bz. Niveeş Ştefan care este decedat la ora actuală) Ai Tov. Bucicost.

Acesta este raportul pe care îl dau.

7 XI. 1967.

Cpl. Drăghici Ştefan

C.N.S.A.S.

Notă Documentară

Sulsemnatul Mr. GYÖRGY ANTAL ofițer M.A.I. din 1954 în cadrul Dir. Fort a IX-a.

La începutul anului 1955, am fost chemat de către col. Bucicon Valeriu și m-a luat în mașina sa fără a-mi spune în mod concret unde mergem și ce facem.

Am sosit la Săptica, com. Ilfov, la Școala M.A.I., unde am găsit un grup de ofițeri din cadrul Dir. noastre, cu posturile deja instalate în exteriori și un alt post în interior în camera în care se găsea CALANOVICI sub stare de arest. Fost șef al Financiarului în cadrul vechiului C.C. al P.C.R.

La fața locului fiind am primit ordin din partea col. Bucicon Valeriu că în camera de arest se găsește un bandit foarte periculos și de aceea am instalat posturile duble și aveți grijă ce cumva să scape, iar tu vei răspunde cu capul pentru misiunea aceasta și pentru buna desfășurare a misiunii cît și pstr. efectivul existent.

Pentru aceasta am dat ordin ca să vină odată lemne și mîncare veți primi din București, Filmic venind în mașina.

V.

La începutul misiunii Col. Bucicov a ordonat că nu ore dale nimănui să plece din cadrul obiectivului, tocmai datorită importanței acestei misiuni.

Col. Bucicov venea în control la cca. 2-3 zile și se interesa de modul cum își fac datoria de santinelă.

După cca. 8-10 zile Col. Bucicov ordonă grupului de ofițeri prezenți la această misiune că nu vrea să se plece din cadrul obiectivului decât cîte cîțiva pe rînd cîte o zi.

Col. Bucicov fiind la vila în control m-a ordonat mie personal ca atunci cînd voi veni eu la București să vin la mine, după vreo două zile cînd m-am prezentat la ordin am fost întrebat de către col. Bucicov dacă omul acesta să discute cu mine sau nu.

– Eu am raportat că „da" omul dorește să discute cu mine, dar eu am refuzat în mod categoric.

– Col. Bucicov: m-a întrebat dacă nu încercat eventual să evadeze?

– Eu raportat că „nu" s-au putut constata de el nimic în această privință.

Raportez că: atît eu cît și ofițerii în misiunea aceasta care au urmărit secvențele lui CALMANOVICI nu am primit ordin să-mi comunicăm conținutul de a discuta cu CALMANOVICI sau a nu discuta cu el.

Raportez: fiind în cabinetul col. Bucicov în continuare am raportat despre CALMANOVICI că după cîteva zile de ședere în acest obiectiv am putut constata starea grea a lui Calmanovici și că simțea nevoia de a discuta cu cineva și după mai multe

rugăminți din partea lui Calmanovici de a permite lui și de a spune o poezie fumaseze.

- Eu constatând starea se ehimite un permis a cărui lucru de a spune o poezie.

Mențiunez: că col. Bucicov în urma acestui raport nu mi-a făcut observație că am discutat cu Calmanovici, urmărind evoluția primelor încercări, ca după mai multe zile am permis tatuși de a discuta cu el schimbul de cuvinte și fraze ajungând până la poezii.

Mențiunez faptul că col. Bucicov ne făcând mici observații pentru faptul comise față de Calmanovici, dar nici indicații concrete mie am primit din partea lui în afară de a avea grijă de a nu scăpa, poate și pentru faptul că el știa că eu nu sînt de specialitate și că nu am nici capacitatea necesare pentru lucrări operaționale.

Col. Bucicov în urma raportului mi-a spus: veți mai depărta ce vrea și în ce apoi se schimbe, iar eu la rîndul meu constatam că col. Bucicov vrea ceva să-mi spună dar în mod concret nu puteam da seama că ce ar vrea

Mergînd mai în cadrul obiectivului discuțiile noastre cu Calmanovici a început să se complice:

- Calmanovici a cerut permisiunea mea de a povesti cîte ceva din viața lui iar eu am fost de acord de a asculta.

1.

Povestirea de către Calmanovici: 84

spunea că este Ing. Constructor,
- Că un băiat tot Ing. Constructor care a terminat studiile în U.R.S.S.,
- Că în viața familiei sale a dus o viață fericească și liniștită,
- Că a fost șeful financiarului C. C. al P.C.R, și a lucrat cu Foriș,
- Că a fost lector în cadrul școlii superioare de partid.

În continuare precizînd anul, luna și data cînd un civil a venit la ușa apartamentului său și la deschiderea ușii a fost întrebat dacă el este Tov. Calmanovici și că este invitat pînă la M.A.V.

- Am fost poftit într-o mașină care aștepta pe stradă și urcându-mă în mașină am constatat că în apropierea locului mele, mai era și o altă mașină și un grup de cetățeni.
- Calmanovici spunea: sosind la M.A.V. am fost supus unei interogații și brutalități, am fost făcut bandit, hoț etc. și de atunci a trecut 4 ani de zile.
- A descris viața din pușcăriile în care a trecut, iar cînd a fost transportat cu mașina se punea ochelarii negrii și la întrebarea însoțitorii sei dacă știe unde se află, dacă ar dori se primească conducerea unui șantier mare de construcție, dar important este că acum mă găsesc aci în această cameră dar nu știu unde mă aflu. Dar mai semnificativ este acela că nici pînă în prezent nu știe pt ce am fost arestat ./.

și ținut în detenție și mai departe ce
via lumea.

Calmanovici spunea în continuare
că atunci când omul știe că este nevinovat
și dă la activul său o faptă care
treburile depășesc atât altceva, știe pți.
ce oameni suferă, dar eu nu știu

După istorisirea situației sale
eu am răspuns lui Calmanovici că:

- dacă este așa după cum a istorisit
este într-adevăr nevinovat dar eu
personal nu pot ajuta și nici
nimeni situația lui pți. că nu am
nici-o competență.

Calmanovici spunea: este adevărat
dar Constituția (Constituția) din partea Democrată
o înțelegere pățitină și oameni dar totuși
despre aceste nu discută dacă sînt și ei
de acord mai târziu, adică atunci când
din nou vor intra eu în post

- Despre aceste am informat și colectivul
de ofițeri că am discutat cu deținutul și că
urmează să se mai discutem, dar din partea
colectivului de ofițeri nu am primit nici-o
dezlegare.

Pe schimbul următor am început din
nou discuțiile noastre cu Calmanovici
referitor la ajutor ce ar putea eu face pți.
Dânsa propunând următoarele: că dacă
vreau și sînt de acord ne ajut ce ar
putea face eu, spunând despre Tov. soție
și adresa cât și un număr de telefon pți.
a trimite prin mine Tov. soție un prim
mesaj precizând despre situația lui.

86

Continuarea discuțiilor noastre cu
Col. Marinescu:

Eu am așteptat la ceasul lui Colonelului să-și dea gândi și reguia planului după care Colonelul a făcut un prim mesaj și apoi am fost instruit în mod temeinic pt. a lua legătura cu Tov. Șău, prin telefon, locul indicat de către el, parola stabilită pt. mine și Tov. Șău pe lista căruia mă recunoaște pe mine la locul întâlnirii.

Tot la terminarea ~~ceasului~~ ceasului mi-am dat la rândul meu trebuia să raportez lui Colonelului: felul și modul procedeului dacă am reușit sau nu, dacă nu am reușit ce am făcut cu materialul primit, iar dacă am reușit cum anume am făcut?

Mesajul primit din partea lui Colonelului eu la rândul meu am predat lui Col. Buricov V. și menționez că cu ocazia predării a primei mesaj am predat tot lui Col. Buricov V. și adresa legăturii lui Colonelului cât și numerul de telefon a căruia împrejurare cu parola stabilită.

Mesajul predat lui Col. Buricov am constatat cu ~~rândul~~ bucuros când mesajul și plecând eu eu în rândul Ministerului spunând: vezi și atent și vezi că poate mai urmează ceva.

- Eu am raportat că voi întâmpina greutăți la data răspunsului pt. Colonelului dar eu am primit un răspuns negativ fără importanță din partea lui Col. Buricov.

/\

Eu constatând poziția negativă din partea col. Buricea V. referitor la formularea răspunsurilor că nu am fost ajutat cu nimic pentru a pune și el faptului că am constatat și lucrurile la primirea primului mesaj, am plecat și am început a formula singur aceste răspunsuri.

Reținând, că răspunsurile pe care l-am formulat și am dat lui Calmanovici le condiș în mod categoric că sînt adevărate.

- În continuare scrisul mesajelor de către Calmanovici au fost înlesnite de către mine astfel: de fiecare dată informînd ofițerii din portul exterior de a nu face opoziție în drumul grănicerului spunînd că omul lucrează, iar eu de la răspîntiile lui Calmanovici l-am dat stilou de fiecare dată de cîteva ori a solicitat-o el.

După primele 2-3 rapoarte de corespondențe predate lui col. Buricea V. a început vizitele Comisiei de anchete formată din: Tov. Petre Lupu și Portulcă Vasile.

După anchetele făcute de Tov. mai sus numiți Calmanovici povestea și mie parțial din anchete: referitor la întrebările puse lui și răspunsurile date de el, dar am putut constata de el a stare nervoasă și agitată și nici cu mine nu vorbea în mod deschis ca alte dăți, iar alte ori se contrazicea singur, dar eu nu am arătat lui că de multe ori se contrazicea singur.

./.

La una din zile predînd materialele (corespondența) lui col. Buricon spunea: Ce dracu să fiem eu ocupați pentru că am lucrat mai experți ca el sovieticii și români și nu am putut scoate de la el nici 10%.

În altă zi col. Buricon mi-a ordonat la sosirea mea în cabinetul său pt. a prelua materialele scrise de către Colmanovici că: nu mai ocupați de nimic, să nu mai aduci nimic.

Colmanovici după - una din anchete spunea: că cine dracu este acel blond că tare m-a speriat și m-a făcut bandit (Postulea V.).

Col. Buricon cînd a venit cu mașina G.B.T. pentru a ridica pe Colmanovici de la vilă a fost vatfel:

- Colmanovici n-a vrut să se lase din cameră și nici să se urce în mașină.

- Col. Buricon a ordonat: să se fie cheltuieli minime, cheltuiala a fost plătită anterior de col. Buricon.

- Grupul de ofițeri la ordinul lui col. Buricon s-a dedicat pe el și a aplicat cătușele s-a scos a violențele dar Colmanovici nu s-a putut fie legat în mașină ca tîlpa tare, în continuare Colmanovici a fost legat la gură cu un prosop dar pe sus și vatfel să putut fie legate în mașină după care col. Buricon l-a cheamat și pe Lt. maj. Militaru Ștefan în mașină și o plecat cu el.

89

Precizări:

În problema Tov. Gral. Evgheni Tănase de a fi luat parte la ancheta lui Calmanovici sau nu, nu știu în detalii.

Însă după plecarea lui Calmanovici și venirea tînărului anchetator cu care noi am rămas în continuare în cadrul obiectivului, fiind reținut și anchetat de către Tov. Gral. Evgheni Tănase fost locțiitor al Ministrului și Gral. Gh. Pintilie, despre acest anchetator tînăr col. Bucicov a vrea cunoștință.

- Discuțiile noastre cu col. Bucicov V. cu ocazia predării materialelor scrise de către Calmanovici, col. Bucicov mi-a întrebat dacă Calmanovici mi-a vrut să mi-a încredințat sau mi-a propus ceva de eventuale evadare.

Eu am raportat că: „nu" Calmanovici nu a vorbit despre așa ceva nici încercări nu face.

Consider că dacă Calmanovici ar fi avut așa ceva plan nici nu avea nevoie de a discuta cu mine și a căuta o aplecare pînă peste că, în camera lui Calmanovici fiind de serviciu Lt. maj. Țiței Andrei în stare de ebrietate, Calmanovici în loc să fi acționat asupra ofițerului fiind și pistoletul acestuia pe masă, s-a întîmplat astfel: Calmanovici s-a apropiat de acest of. și l-a trezit pentru a nu fi văzut de către of. din exterior.

Calmanovici dacă ar fi acționat asupra ofițerului și intrînd în posesia pistolului putea să acționeze și asupra of. din exterior, și să facă dispărut.

Verificarea lui Calmanovici de către mine în problema evadării celor 9 deținuți mă făcu să mă gândesc:

Înainte de a intra de serviciu la el în cameră am procedat astfel:

Știind că mine două pistoale am descărcat una din ele și cartușele am pus în buzunar, iar la intrarea mea în post în timpul nopții am pus pistoletul pe masa aflătoare în odaia cameră și după un timp oarecare stând pe scaun m-am prefăcut că dorm și chiar sforăiam ușor.

Am fost curios cum va acționa Calmanovici asupra mea:

Calmanovici s-a sculat să aprindă de mine și mi-a trecut în loc să fi pus mâna pe armament și pistolet mi-a scos mea, spunând fiți atenți că vă vede omul din exterior.

Inițiativa schimbă pe pândă

Știm că toate schimbările pe care am primit-o eu din partea lui Calmanovici pt. a fi predate legăturii stabilită și care au fost predate tatălamentul lui col. Bucicov V. s-a întâmplat astfel:

- în urma discuțiilor avute cu Calmanovici, referitor la ajutorul meu, eu am spus că am pericliță situația mea prin faptul că pot să fiu pus dar nu mai știu exact despre care metode era vorba: a CIFRULUI pe carte sau pe hârtie, iar eu preferând probabil, de acord probabil tot a sistemul cifrului pe carte Calmanovici mi-a spus în continuare că:

În continuarea vederii vale în pescărie (adică un timp mai îndelungat a reușit să folosească sistemul de sclis pe o lucrare de pictură, dar ideea nu a fost rea prin faptul că a dat și rezultate foarte bune din cauză că la percepție nu se vede fișnete.

- Auzind de această propunere l-am admirat mult pe Colmanovici și am fost de acord cu el.

- precizez în legătură cu această că inițiativa nu a fost a mea.

= Dacă am scris și eu pe pânză?

Eu nu am scris pe pânză și nici pe altceva în afară de manualul de telefon, adresa legături vale și parola indicate de către Colmanovici.

Dar în problema scrisului liftat este posibil dar eu nu aduc nimic în lucidități.

= Ajutor dat de mine lui Colmanovici în legătură cu problema scrisului au fost următoarele:

- sfaturi de ordin general
- asigurarea liniștei prin atragerea atenției Of. din exterior de a nu deranja de glam,
- bătăi nu am dat nici odată sau cel puțin nu aduc aminte un asemenea lucru.

Dar pot preciza următorul lucru că cel puțin eu personal nu am primit nici odată de la Colmanovici teste ostensive pe bătăi ci numai pe corpe.

-/-

Ce problema întreruperii scrisorilor de către cenzură ?

- O precizare concretă nu aș putea face eu personal. Totuși cât fapt s-au produs în planul lui Calmanovici de a face rău cenzura mai amintesc că Calmanovici a vorbit despre aceasta.

- Dar după mine ce s-a făcut faptul că cenzura întârzierea Comisiei de anchete a fost înștiințată în ~~privința~~ poziția textelor și la anchetă Uniunea Calmanovici putea să vină în ajutorul intelectualilor puși de Comisie.

Problema relației lui Calmanovici a fost așa:

- Eu înțeleg în poziția informației din partea lui Calmanovici despre faptul că ~~a~~ au mai expediat din pușcărie și alte scrisori dar pe săptămâna scrisoare nu mai reușit-o să expedieze și că scrisoarea se găsește ascunsă în cămașa haine care se găsește în valiza lui și valiza mea fiind în camera sa că i separat

Eu știind de cât timp am solicitat pe Cpt. Diaghilev, am mers împreună am găsit hainea în valiză și ~~scrisoarea~~ scrisoarea din cămașa haine care la fel am predat lui col. Bucicov. Această scrisoare la fel a fost scrisă tot cu cerneală și pe o hârtiță de țărpă.

./.

93

Problema pretextului din ştiinţă?

După un număr mare de şedinţe primite de mine de la Calmanovici şi predate de mine lui col. Burlicov şi Calmanovici la rândul său o trecut în mai multe anchete, la una din zile Calmanovici mi-a întrebat despre faptul că le os zice eu despre preconizarea unui denmers pe lângă P. C. F., pentru ca P. C. F., la rândul său să intervină prin pretexte sau alte mijloace în vederea eliberării sale din detenţie.

Eu am răspuns: ideea mi a rea dar pentru aceasta trebuie să aveţi posibilităţi necesare pentru a face demersuri din partea unor oameni competenţi pentru a putea obţea o reducţie de pedeapsă, dar Calmanovici na stat mult pe gânduri şi a început redactarea materialului respectiv.

Pentru cele aşternute pe hârtie răspund şi o semnez.

Ss. [illegible] Antet.

Referire

94

În legătura cu cazul Kalmanovici îmi aduc aminte următoarele:
Am fost chemat la cabinetul tov. Gheorghiu comunicându-mi că, va trebui de executat o sarcină împreună cu tov. Tănase E. dela MAI.
Sarcina era, de precizat, <u>dacă Kalmanovici a avut legătura cu Kofler</u>, asta este principal, restul problemei cu Kofler este lămurită.
<u>Dacă scrisorile interceptate sînt scrise și trimise de Kalmanovici.</u>
Aceste erau sarcinile pe care trebuia de executat cu tov. Tănase E. așa îmi minte. După cît îmi aduc aminte eram noi doi în cabinet, nu îmi amintesc că alt cineva să fi fost în cabinet, dacă eu sau tov. Tănase era primul în cabinet nu aș putea să afirm cu certitudine.
Referitor la primul punct Kalmanovici a recunoscut că a avut legătura cu Kofler nu a negat și a dat în scris.
În ce privește a doua problema cu scrisori scrise pentru a fi trimise în străinătate care au fost interceptate,

După cît îmi amintesc scrisoarele erau pentru țările nordice, către partidele socialiste în sprijinirea eliberării lui Kalmanovici. 95
Am recunoscut că a scris și a trimis scrisori pe căi ocolite. Deoarece se considera nevinovat și că declarația pe care a făcut-o fost sfătuit să facă așa.
După cele declarate în legătura cu Kofler și scrisoarele pentru străinătate făcîndu-mi insistența că declarația a făcut-o cum a fost sfătuit, mi s-a părut așa de nerezonabilă, aceasta afirmații lui Kalmanovici, nu am conceput că așa ceva este posibil, ca cineva să fi dat astfel de sfat. În fața acestora mi-am formulat părerea că dînsul caută cu orice preț să scape din închisoare pentru a pleca din țară. Discuția s-a purtat la vila a MAI din Snagov.
De alte probleme în cazul Kalmanovici, nu-mi amintesc să fi primit vreo indicație.

V. Pastramă

27 oct. 1967.

București.

Informare

Subsemnatul Parlea Elvira în domiciliat în Bucureşti Str. Antipatrei Nr. 3, Sector 1. Absolvitoare, fost ofiter de securitate, în prezent pensionară, în legătură cu problema Colmonovici, informez următoarele:

În anul 1955, lucrînd în sect. 8 a anchetei am primit sarcina cu materiale, privind pe cetăţeanul Colmonovici, din pricina Potrăsenia.

Lucrarea mea fost dată de către fostul Boltyka Trapăşe, directorul institutului Moraru Gheorghe, care conducea în acel timp serviciul I anchete şi care lucrare în problema Potrăsenia.

În urma analizei materialelor din dosar, materiale ce constau din: rude, meserii, adrese, de la Centrul al Partidului muncitoresc român, am primit sarcina ca să anchetez pe Colmonovici, pe toţi ceilalţi martori şi apoi să fac prezentare.

Mă voi strădui, ca Colmonovici să mărturisească totul şi să pună la anchetele întocmite mîna sa, pentru a cunoaşte faptele lui.

Am început anchetele şi am dat sarcini, despre munca ce el le trimitea, despre tot ce era cu el a trimis despre scrisori, precum şi cîţi, de unde le trimitea.

Pe această linie se duc anchetele.

Parlea

În cadrul anchetei mi-am amintit că Tov. Butyka și Moscu Ghiuzu au fost dărmuiți că el (Calmanovici) nu ar fi recunoscut în timpul anchetei inițiale, legăturile lui de spionaj cu legația engleză, raportînd cu Stăpînescu Ioanide și că poate "oculm" nu vă cunoaște cînd că fost între cei în anchetă. În urma acestui fapt, chiar că în anchetă s-a purtat discuții pe această linie.

La acele discuții, precizez că a participat și unul Moscu Ghiuzu cu care am discutat această problemă și cu care așa cum am arătat mai sus conducea în acel timp anchetele.

Eu personal, am reparat tov. Butyka faptele, că fuia ce dă el la anchetă, în legătură cu legația Engleză și despre legăturile lui cu Stăpînescu, că și nu sînt legături cu acte de idei Brogos etc. sînt din mai multe aberații și cred că este cazul ca să se înceteze lucrările, pentru că nu a rezultat nimic altceva decît să compromită pe el a mai scos o serie de nume pe linie clandestină, dar nu a avut niciodată elemente care să ne dea posibilitatea să ne dăm seama dacă este adevărat sau nu, cert lucru, fiindcă mai spus și de Tov. Butyka Moscu și stabilind împreună îndeplinirea lucrării.

În această situație face mențiune că eu

Mircea

97

nu am studiat, motivând primă oară a lui Colmonovici, cauza inducerii în eroare și m-am ocupat exclusiv de motivele sale motivate, așa cum rezultă din clasare și cercetările nu am înțeles lucrarea, așa cum rezultă din refuzul lucrării, pentru a fi trimis la punctul spre a-și expune poziția.

În momentul de față, elucidat în timpul discuțiilor nu le-am avut cu D-nu, am putut să-mi dau seama că, ar fi fost mai bine ca să nu mă ocup de Colmonovici și cu toate, pentru că să mă stabilesc reținerea lui.

Cert este că în acel timp nimeni nu mi-ar fi luat în considerație a artei de pepene și mi nu mi-ar fi spus artei de pepene, știind bine precauțiile ce, că condamnatul Colmonovici este un element înrăit și dușman al partidului și această a rezultat din declarațiile mele, cu Tănase Ilie și Tăi. Butyska Francise, în timpul anchetei problemă fără seamă.

În această situație nu am avut altă posibilitate, decât să înșel lucrarea pentru că mă inspiră și în concepția mea, acțiuni precipitate după Colmonovici.

Această este în concluzie situația în această problemă și pe care am redactat în toamnă, reamintindu-mi

[illegible]

absolut toate amănuntele.

Perlea Al.
Ist asistent onorific la
Fac. 23 August MAI, până în
1960, în prezent pensionar

Telef 21.77.46.
(Antonescu)
Str Aviatorilor 3
Raion T.V.
21.77.46.

C.N.S.A.S.

Gl. Cosma Neagu
din MAI.

29.X.967

98

RAPORT.

In vara 1964, am fost chemat de tov. gl.locot. Negrea Vasile, prim adjunct al ministrului si mi-a prezentat pe numitul Ion Nocsony-Stircea, spunindu-mi ca va trebui sa pastrez o legatura cu acesta pentru a-l ajuta sa-si rezolve unele probleme de ordin personal — serviciu, adresa in Bucuresti a sorei si nepoatei acestuia, etc. Prezentarea aceasta a fost facuta in biroul tov. gl.locat. Negrea dupa care eu cu Stircea ne-am retras in biroul alaturat cabinetului tov. gl.locat. Negrea, unde am purtat discutiile. Dupa despartirea de Stircea am revenit in biroul tov. Negrea, si am raportat discutiile purtate cu Stircea. Intrucit in prezenta persoanei cu mi s-a va face legatura cu Stircea si nici despre aceasta nu stiam nimic tov. gl.locat. Negrea, mi-a explicat ca Stircea va pleca din tara la sotia sa care se afla in Elvetia, iar noi (eu si tov. Negrea) va trebui sa-l pregatim pe acesta de asa maniera, incit ajuns afara sa nu se angajeze in actiuni daunatoare tarii

li s-a ordonat să-i dea 4.000 lei (ceea ce am și făcut) și să rămân în contact cu el.

La prima sau la cea de a doua mi-lnire Știrca m-a întrebat dacă eu cunosc „afacerea Pătrășcanu". Am răspuns că nu cunosc acest caz, cerându-i explicații pentru ce mă întreabă. Mi-a răspuns că ar fi vrut să știe motivul pentru care „a trebuit să fie împușcat Pătrășcanu". Nu m-am angajat în această discuție, reținându-o și raportându-o ulterior tov. Gheorghe. Nepoca: Tov. Gheorghe. Nepoca mi-a spus că Știrca a fost martor în procesul Pătrășcanu, iar eu am făcut bine că nu m-am antrenat cu Știrca într-o asemenea discuție.

La întâlnirile ulterioare, Știrca a mai întrebat de 1-2 ori, de ce a trebuit să fie împușcat Pătrășcanu, întrucât el, Știrca, care l-a cunoscut bine pe Pătrășcanu îl aprecia ca pe un foarte competent. Odată fiind la tov. Gheorghe Nepoca mi-a spus că Știrca, această

a pus și tov. Neprea același întrebare, la care tov. Neprea i-a răspuns: „Dta ați fost amestecat în proces, știți mai bine decît noi".

În discuțiile ulterioare, tov. Neprea mi-a spus că încă dinainte a cunoaște cazul Pătrășcanu dezvăluit în general, întrucît, deși a lucrat la anchete în timpul cercetărilor cazului Pătrășcanu de acest caz se ocupă un colectiv special, condus de Goldștein. Tov. Neprea lucrase cu Știrbea în ultima perioadă a detenției acestuia și legătura cu evenimentele de la 23 aug. 1944 și anume Știrbea ca participant la aceste evenimente a scris pe hîrtie tot ce cunoștea.

Alte date în legătură cu cazul Pătrășcanu nu cunosc.

Din ceea ce cunosc comportarea lui Știrbea după ce a plecat în Elveția apreciez că poate fi încă util și aș dori să discut cu el pe această temă, discuție care să fie înregistrată cu ajutorul unui stenograf.

Gheo. N. Cosma

29 iulie 1967

100

Informare,

Subsemnatul Lt. Colonel Francu St. Aurel din Direcția II-a, aflând, în ședința ținută cu activul de bază din U.M.1., că conducerea partidului nostru are în atenție cercetarea împrejurărilor în care a fost condamnat tovarășul Pătrășcanu, găsesc de datoria mea a aduce la cunoștință următoarele aspecte care ar putea ajuta în restabilirea adevărului.

La data de 28 august 1964 am fost chemat de către Lt. Col. Ioana Constantin și trimis la cabinetul tov. ministru-adjunct Negrea Vasile. Mi s-a spus că acolo se află tov. Col. Cosma Neagu, șeful direcției, care-mi va încredința unele sarcini profesionale.

Ajuns la șeful de cabinet al tov. Negrea, acesta mi-a spus să mai aștept întrucât tov. ministru și tov. Col. Cosma discută cu un cetățean.

După câteva minute a apărut tov. Col. Cosma care mi-a spus să merg la C.E.C. și să achit suma de 25 lei, taxă pentru pașaport, pe numele Nacsonyi Stirczea Ion, iar apoi să revin cu chitanța la cabinet.

După ce am achitat taxa susamintită și m-am întors la ministeriu, am fost pus, de către tov. Col. Cosma, în legătură cu un cetățean pe care să-l însoțesc la Serviciul Control Străini și Pașapoarte, pentru a i se elibera pașaportul.

În drum spre pașapoarte am aflat că persoana pe care o însoțeam și căreia m-am prezentat „fiu", se numește Nacsonyi Stirczea Ion, fost arestat și urma să plece definitiv în Elveția, unde se afla deja soția sa. Acesta m-a întrebat, destul de insistent, dacă tov. Negrea este sau nu prim-adjunct al ministrului.

Văzând că ocolesc răspunsul la întrebarea lui, Stirczea Ion și-a exteriorizat bucuria că va pleca din R.S. România. Totodată mi-a spus că ajuns în Occident, va căuta să ducă o acțiune în favoarea turismului românesc, îndrumând spre țară oameni bogați, dornici

să vinează urşi, mistreţi etc., pe această cale obţinîndu-se valută străină.

După ce i-s-a înmînat paşaportul, m-am despărţit de Stîrcea Ion, fără a şti că peste cîteva zile voi fi solicitat din nou în acest caz.

Astfel, în ziua de 3 septembrie am fost chemat din nou la cabinetul tov. Negrea unde se afla tov. Cosma. De această dată am primit ordin ca să merg la domiciliul lui Stîrcea Ion, Bucureşti, Calea Victoriei Nr. 165 (locuia, din cîte am înţeles, la o soră a sa cu numele Floreasca Ştirbei) în calitate de „organ vamal" pentru a verifica ce lucruri intenţionează susnumitul să ia cu el în străinătate, întrucît în scurta respectivă pleacă definitiv din ţară - ca ţăranul. („În calitate de „funcţionar vamal", eu trebuia să aflu numai fapte de rudele lui Stîrcea Ion, acesta ştiind deja că sînt de la Securitate)

Mi-s-a atras atenţia să văd dacă nu cumva Stîrcea Ion, printre lucrurile ce le-a pregătit a le lua cu el, are obiecte de artă sau valori.

Verificînd bagajele acestuia am constatat că erau formate din unele lucruri de ordin personal şi familial, fără valoare.

Cu prilejul acestei vizite, din ordinul tov. Negrea i-am dat lui Stîrcea Ion suma de 20 dolari, contra chitanţă, spre a-i folosi în străinătate pentru primele mici cheltuieli. Tot din ordin, a doua zi, dimineaţă, am aranjat cu organele de la punctul de frontieră să nu-i facă acestuia greutăţi, la ieşirea din ţară.

De la plecarea lui Stîrcea Ion şi pînă în prezent s-au adunat la mine cîteva materiale în cazul Stîrcea. Este vorba de unele note informative, extrase din conţinutul secret al corespondenţei şi o chitanţă a acestuia pentru suma de 4.000 lei ce i-a fost plătită (cred de tov. Cosma) cu aprobarea tov. Negrea.

Toate aceste materiale au fost predate de mine, în ziua de 29 iulie a.c., tov. vicepreşedintelui STOICA spre

a fi înaintate organelor de partid care cercetează cazul Petrașcanu.

În încheiere subliniez că deși nu cunosc de când anume cazul Petrașcanu face obiectul analizei și cercetării conducerii P.C.R., ca membru de partid și ofițer de securitate am găsit de datoria mea să aduc la cunoștință faptele mai sus enumerate. Judecate de mine obiectiv, plecarea lui Stirbeea Ion mi se pare a fi fost cam precipitată, deși, neavînd alte elemente s-ar putea să greșesc în aprecieri.

Am încredere că fiind vorba de o problemă de importanță deosebită, cercetarea obiectelor semnalate se va face în așa fel încît să nu se cunoască la M.A.I. cine a informat.

Menționez că Stirbeea Ion îl cunoștea pe tov Cosma sub numele de „Grigorescu Nicolae" și avea telefonul 16.41.25 din biroul ofițerului de serviciu - Direcția II-a

Lt. Col. Neamțu

Notă informativă

~~Strict secret~~

Cu privire la cele întâmplate în cursul anului 1963 - 1964, îmi fac următoarele precizări.

În Ianuarie 1963, din ordin superior, am fost mutat din clădirea Centrală a penitenciarului Gherla, în așa numit - a „Zărcă", o mică clădire, complet izolată, construită în secolul XV. În luna Mai 1963, fiindmi nemulțumitoare de a scrie, m-am adresat Comisiei Centrale de Control, arătând că procesul Patrașcanu a fost o ilegalitate și am cerut reconsiderarea cazului meu. La 23 Iunie 1963, am fost pus în lanțuri și expediat la Malnezon, ca de obicei, în celula izolată a vagonului - dubă. Dela 24 Iunie 1963, până la 1 August 1963, am stat izolat în localul nou al arestului Malnezon.

În ziua de 1 August mi s-a chemat și mi-a spus că sinceritatea mea la proces era bine apreciată și mi-a cerut să confirm declarațiile dela proces, arătând ca după aceia să fiu grațiat. I-am răspuns că întreg procesul a fost o ilegalitate și, dacă la proces am acceptat să fiu actor de teatru gloatelui, ~~acum~~ în 1963 nu mai fost acceptat. M-a asigurat că el a studiat cu atenție dosarul, că a audiat și martori.

În ziua de 3 August 1963, acelaș anchetator a revenit cu ~~mică~~ mașină, văzîndu-l șeful primului, care mi-a cerut din nou confirmarea declarațiilor și a primit același răspuns. În ziua de 5 sau 6 August, cei doi au revenit cu alt anchetator, între două vârste, probabil șeful primilor doi, care mi-a cerut din nou confirmarea declarațiilor dela proces, în schimbul grațierii imediate. Acestuia i-am explicat pe larg cele două anchete,

și i-am propus să fie dat în judecată pentru calomnie. La sfârșitul convorbirii noastre, noul anchetator, evident impresionat de spusele mele, a tăcut câteva clipe și n-a mai replicat.

La 24 August 1963, am fost dus în cabinetul maiorului Enoiu.

Conversația noastră a fost aproximativ următoarea:

Enoiu - Ei, nu vrei să-ți confirmi declarațiile dela proces?

Eu. Categoric nu! Așezământul fascist sunt o rușine și nu mai trebuie să aibă niciodată loc în Țara Românească. A fost o mizerabilă înscenare, în dosare nu este scrisă nu cuvânt adevărat. Vă rog să mă dați în judecată fiindcă am calomniat Securitatea."

Enoiu. Asta n-ai s-o obții! Ai făcut o întâmpinare la Curtea Centrală de Control. Sunt însărcinat să-ți comunic răspunsul. Este negativ, nu se aprobă reconsiderarea cazului Dvs. Nu vrei să-ți confirmi declarațiile dela proces, ca să fii grațiat?

Eu. Nu! Am ajuns un mic proprietar de viață și cel puțin atâta datorez neuronului acesta de fapt, nu fărădelege.

Enoiu. Ieși afară!

La 6 Septembrie 1963, am fost dus în fața unui nou anchetator, de altă factură decât Enoiu, probabil un intelectual inimos și cred, șeful anchetei. Acesta mi-a spus aproximativ următoarele: „Am auzit că ești un om inteligent. De ce nu înțelegi că viața îți este în joc? Știu; da, am făcut crime, am fost spion, am fost trădător, dar am făcut 16 ani de temniță și până într-o lună te prinzi pe Calea Victoriei". Eu am reafirmat cele spuse lui Enoiu și am cerut din nou să fiu dat în judecată pentru calomnie. La sfârșitul convorbirii noastre, anchetatorul, vizibil tulburat și enervat, a exclamat: „Ești un fraier, nu înțelegi nimic!".

La 16 Septembrie 1963, am fost fus iar în bocanci și transportat la „izolatorul din Rimnicu (este vorba de subsolul unde se țin deținuții preventivi). După vreo săptămână am fost dus la Jilava „(alt local pentru anchetat)

105

Într-o celulă unde mai era hitleristul Mohrhatzki Ernest din Brașov. Pentru a-mi da seama față unde era decât „Securitatea" să mearg cu mine, nu m-au hotărât să declar greva foamei timp de 15 zile și nu mai mult. (Știam că comandantul penitenciarului, unde trata și deținuții altfel decât i se ordona de la București) Abia după 10 zile mi s-a cerut să dau declarația oficioasă asupra motivelor grevei. Nu s-a preocupat nici un doctor și nici n-am fost alimentat artificial. În 15 zi, am încetat greva foamei, așa cum îmi propusesem. De atâ dată a venit doctorul, dar în loc de regim alimentar special, am fost lăsat la arpacaș și varză, care, de altfel, a durat cât mult (Era deci clar că se dorea moartea mea.), apoi am fost mutat în celula Nr 1. (Aici am aflat că la celula Nr 3 era General Eremia, la celula Nr 5 era col. Ardeleanu, la celula Nr 7 era Iacob și la celula Nr 9 fusese Vasile Luca care încă așteptau.). Apoi am fost mutat în celula Nr 1. (Aici am aflat că la celula Nr 3 era General Eremia, la celula Nr 5 era col. Ardeleanu, la celula Nr 7 era Iacob și la celula Nr 9 fusese Vasile Luca care încă așteptau.). Deci toți comuniștii. În rest erau numai legionari recalcitranți, care nu-l puteau suferi pe Codreanu. Aici, regimul alimentar se compunea din 650 grame pâine, 350 gr. turtă înghețată, zeamă caldă cu puțină orz prăjit, la prânz sau cartofi cu cățel de arpacaș, cățel cu un castron cu apă caldă și câteva boabe de arpacaș, seara felioare de cartofi, sau varză acră. Aparent era același mâncare ca și în afară Zărcii" dar diluată în proporție de 1/10 apă caldă. Din când în când „mi se dădeau câteva trezirii pentru fr. Medical n-a venit niciodată, chiar și atunci când aveam febră mare și niciodată n-am fost scos la raport. În schimb, pedepsit, semnate de Col. Crăciun, cu geacă, fie pentru că nu puteam sta 17 ore din 24 în picioare, fie pentru că eram surprins bătând la perete. În total am făcut zeci de zile de „izolator" unde se mânca odată la două zile. În luna Mai 1963, mâinile și picioarele îmi erau încă degerate. Din cauza unei mișcări neatente, am făcut o hernie dublă.

În ziua de 30 August 1964, am fost scos dela Zărcă „și dus

la „celular", clădirea principală a ~~celor~~ penitenciarului, bine înțeles tot singur într-o celulă. ~~Legat~~, după ce fusesem în prealabil tuns cu numărul zero, „pentru a nu suferi de căldură". În aceiași zi, am fost scos în curte cu Iatob, Adelcaan și Eremia și duși să vizităm muzeul antilegionar. ~~În sală nu am~~ În afară de noi comuniștii, în sală mai erau ~~deținuți~~ Col. Crăciun și Eroiu. Col. Crăciun ne-a ținut o cuvântare în care ne-a spus că, din acel moment, ne putem considera liberi și ne-a dat indicații cum să ne comportăm în libertate. Am rugat să fiu pus ~~împreună~~ în aceiași celulă cu Iatob și s-a aprobat. -

În aceiași seară, am fost dus într-o camantă din subsolul ~~celulei~~ penitenciarului. În fața mea erau ~~de~~ Eroiu și Crăciun. ~~Al~~ Discuția a avut următorul curs:

Eroiu. Sunt însărcinat să te întreb ce atitudine vei avea în libertate, față de forțele și dacă vrei să pleci în străinătate

Eu. Nu-mi iau nici un angajament, fiindcă voi ~~fugi~~ Oricum Că am fost agent de siguranță, spion, emigrat, asasin ------. În ce privește plecarea în străinătate, vă asigur că nici nu-mi trece prin cap. Aici sunt născut, aici am supt laptele dela mama, aici am morți îngropați, aici este țara mea. Puteți spune oricui că refuz să plec.

Crăciun. Unde ai de gând să tragi la București?

Eu. Dacă ai mei mai trăiesc, bine înțeles că mă voi duce la ei sau fratele meu. Dacă au murit, mă voi duce la Geo Bogza sau Barbu Câmpina. Cred că ~~ne~~-au să-mi dea un colț unde să-mi pun capul. -

Crăciun. Ideia cu Geo Bogza, este bună. Erați prieteni?

Eu. Da, foarte buni prieteni.

În ~~același~~ s-a terminat discuția noastră. Această discuție am povestit-o lui Iatob

În seara zilei de 1 August, pe la ora 8 seara, a intrat în celula noastră, ~~ofițer~~ un plutonier politic care a înmânat lui Iatob

biletul de eliberare și 76 lei bani de drum, adăugându că va pleca cu trenul de 10^{30}. Iar către mine „Dta pleci cu trenul 1 noaptea, fiindcă Vei primi mai târziu bani de drum". Am întrebat fără pentru ce Eremia și Ardeleanu ce li s-a dat lor și mi-au răspuns că au bani și biletul și pleacă la 10^{30}. Cum în cursul zilei aflasem dela legionarii care plecau, că un viață nici un alt tren decât cel de 10^{30}, am intrat în fulă panică și cu rebuzie. Brusc mi-a venit în minte discuția cu Evdin, care în [illegible] de uneltă pentru treburi negre. I-am spus lui Iakob că pentru noaptea aceia mi se pregătește fie străzile întunecate și goale ale Oltului, un glonte rătăcit sau un autocamion asasin și dacă află că am fost la București să spună că am fost asasinat ..... După o bucată de vreme, pățin înainte de a pleca, felcerul a revenit iară, mi-a dat banii și biletul de eliberare spunându-mi „Și Dta pleci cu ceilalți la ora 10^{30}". Cine m-a salvat? Unul am impresia că datorez viața lui Eremia, care n-a vrut să-și ieie răspunderea.

Cu Salutări tovărășești

H. Zilber

București 3 Noiembrie 1967 -

Pentru edificarea Dtr și altora, alăturăm două fotografii făcute după câteva zile după eliberare pentru carnetul de identitate.

P.S.. Menționez că fiind în execuțiune pedepsa am fost ținut în strictă izolare, începând în celula din 20 Aprilie 1954 până la 10 sau 11 August 1957., la penitenciarul Aiud, la Jilava, apoi ~~la~~ Gherla și din Septembrie 1963 până în August 1964 când am fost eliberat.. Comandantul penitenciarului Aiud, Colonel Koller mi-a spus că acestea sunt dispozițiile primite

roi a adăugat „când mi se va ordona să-ți dau fazan, îți voi da fazan".
Condițiile detinerii au provocat o hernie bilaterală ca urmare a slăbiciunii. În 1963-1964 n-am avut nici un fel de îngrijire medicală și nici n-am fost chemat la raport când am cerut: De asemenea în iarna 1957, am contractat o gripă foarte gravă care a durat patru luni, fără îngrijire medicală, deși am cerut-o insistent. —

H. Zillen

Notă

Țin să atrag atenția asupra faptului că este posibil ca Patriarșeanu să fie numai opera așa zis-ului colectiv de anchetă (Șoltuț, Moraru etc). Iată de unde rezultă această ~~concluzie~~ este posibil ca datoriile fiscale:

1) Din Septembrie pe 1952 până în Aprilie 1953, Moraru mi-a spus în câteva rânduri că este posibil ca procesul să nu aibă loc.

2) După ce, la 5 Mai 1953, Alexandru Drăghici, mi-a cerut să rezolv Complotul din Str. Arhitect Drăgănescu, „ancheta a fost reluată pe această bază, iar în Septembrie 1953 Moraru mi-a arătat dosarul spunându-mi ~~foarte rezol~~: „Cu acest dosar pe mâna în față oricărui tribunal din lume și te asigur că te condamnă".

Totuși, a adăugat: „Rămâne acum ca Partidul să decidă dacă va avea sau nu loc ,un proces".

3) La proces nu mi s-a dat dreptul să citesc dosarul ~~în~~ așa încât nu știu dacă sunt și documente falșe. Colonelul Andreescu și trei din anchetatorii din 1963, mi-au spus că din lectura dosarului rezultă categoric vinovăția lui Patrașcanu și a mea. Același lucru l-a afirmat Rossmanu unor prieteni ai săi.

Prin urmare, până la intervenția unor persoane de ~~sfera~~ mare autoritate ~~advocatească~~ căreia Drăghici le-a cerut avizul, colectivul Șoltuț nu a fost în stare să construiască un scenariu valabil. ~~Se~~ Acestea s-au fixat asupra complotului din Str. Arhitect Drăgănescu și, probabil că același persoane au alcătuit și dosarul de proces, pe care Moraru era atât de mândru.

Nici Drăghici, nici Gheorghiu Dej, ca și colectivul de anchetă SSStuf, nu aveau capacitatea necesară pentru a face la fenerit o [illegible] 169
juridică de amplorarea procesului Patrașcanu. Ei făceau decât cel mult asupra oportunității unui proces Patrașcanu, strict secret, în Aprilie 1954, după șase ani dela arestarea inculpaților. Deci organizatorul sau organizatorii din umbră, trebuie să fi fost juriști, foarte buni cunoscători ai ~~ai lehei~~ ai ce înseamnă un dosar care să dea impresia că conține dovezi valabile. Altfel nu s-ar explica deca tovarășii care s-au ocupat de problema procesului Patrașcanu înainte de Aprilie 1967, ajunseseră la concluzia că Alexandru Drăghici nu știuse că fusese vorba de o înscenare și principalul vinovat aș fi fost eu.
Prin urmare, de aceia îmi permit să sugerez ca cercetarea să nu se mărginească la ~~cei~~ cualtele care au acționat direct, și să caute și juriștii cari au stat în spatele crimei.

H. Zilber

București 9 Noembrie 1967.

P.S. În privire la motivul pentru care s-a insistat atât de mult să confirme declarațiile dela proces în schimbul grațierii, cred că este vorba de o asigurare pentru istorie. Dacă m'odată aș fi ajuns în fața mi unui for și aș fi negat continuat să afirm că sunt nevinovat s-ar fi spus, orice criminal în închisoare sau în libertate, ~~și~~ susține că a fost condamnat nevinovat. În fața anchetatorilor care dispune de dosarul cu probe sunt unui anchetator ~~și~~ susțină același lucru". Zilber a procedat în cursul detenției ca orice criminal. Când l-am spus încă din nou în fața judecătorilor ~~a mă~~ și-a recunoscut din nou vinovăția. Pentru sinceritatea lui, l-am după 16 ani de închisoare, l-am propus pentru grațiere! Țin să atrag atenția că toate comutările de pedeapsă și toate grațierile individuale ~~sunt~~ de care am amintit, au fost însoțite de asemenea confirmări, între altele Tonescu și Stircea.

Notă

Tin să precizez tratamentul la care am fost supus dela 6 Febr. 1948 până la 1 August 1964.

1) 6 Febr – 2 Aprilie 1948 singur în celulă, ciorbă cu mămăligă puțină mămăliguță la prânz și seară; dimineața nimic. Dormit pe saltea.

2) 2 Aprilie – 6 August 1948 singur în celulă (în Cl. Rahovei) în celula nr. 35 (beci), dormit pe ciment cu rogojină, ciorbă cu puțină mămăliguță la prânz și seară.

3) 6 August – 8 Septembrie 1948, tot în celula nr. 35 din Celea Rahovei, dar cu lumină trei în cameră, cu mâncare foarte bună, dormit în pat cu saltea.

4) 9 Septembrie – 9 Decembrie 1948, în celea odaie cu mai mulți în subsolul dela M.A.I; mâncare ceva mai bună, tot numai de două ori pe zi.

5) 9 Decembrie 1948 – August 1949 tot în subsol la interne, cu mai mulți codetinuți. Mâncare și dimineața. Pentru prima oară am început să fiu scos la aer pus afară de vră, noaptea după ora 12.

6) Sept. 2 Septembrie 1949 – Decembrie 1953, singur în celulă la Malmezon și în Uranus. Mâncare relativ bună de trei ori pe zi, foliumbare 10–15 minute noaptea.

7) Ianuarie 1954 – Apr 15 Aprilie 1954, am stat la Malmezon cu Gheorghe Ivașcu. Mâncare relativ bună, foliumbare zilnic 10–15 minute.

8) 20 Aprilie 1954 – 11 August 1957 singur în celulă în Zarca dela Aiud. Primele 6 luni am dormit pe jos, apoi pe sac de paie. Am început să fiu scos la aer câte 10 minute pe zi, din Octombrie 1954. Mâncare fierbeată, lumină de trei ori pe zi. Trei de zile de izolare pentru

orice abatere dela un regulament care nu mi s-a citit niciodată.

9) 11 August 1957 - Mai 1960, în camere comune la Pitești. Mâncare de înfometare, 10 minute plimbare pe zi.

10) Mai 1960 - Decembrie 1962, în camere comune la Dej, mâncare relativ bună și bună îngrijire medicală. Plimbare 10 minute pe zi.

11) Ianuarie 1963 - 23 Iunie 1963, cu încă doi deținuți în Zarca dela Gherla. Mâncare relativ bună, ziare și cărți. Plimbare 15 minute.

12) 24 Iunie 1963 - 16 Septembrie 1963, singur în celulă la Malmezon.

13) 17 Septembrie 1963 - 1 August 1964. Singur în celulă la Zarca din Aiud, cu regim de exterminare. -

Prin urmare, din 198 luni cât am stat închis, 111 luni le-am petrecut singur în celulă. Deși am cerut de mai multe ori, nu s-a aprobat să fiu scos la nici un fel de muncă. Ca o curiozitate, menționez că în toate cele 198 luni de detenție, am văzut în total soarele, cel mult 100 ore. Bine înțeles că nu am avut nici o știre dela familia mea, care, între timp, s-a împrăștiat toată.

H. Zilber

10 Noembrie 1967

9 III 1967 Buc
112

Aprilie 1954 — Sînt condamnată la 12 ani + 10.
În ziua de 7 sînt scoasă din celula de la Malmaison. Vocalise mă-mi bineau a hîrtie. Nu știu ce am făcut. Tertul era acoperit cu o hîrtie albă. Nu sînt în stare să înțeleg. Sînt vizita mă-o despărțitură a unei dube automobile. Lîngă mine este umplută a femeie. Se șterge. Strigă: Este Victoria Lisbon, am văzut-o la proces. Stau lipită de ea toată ziua. Este primul om cu care vorbesc din ianuarie 1950.

Vorbește mult. Este agitată. Cui spune că a fost bolnavă de nervi. De fapt este bolnavă de nervi. A fost condamnată la 8 ani. Se consideră nevinovată de acuzațiile aduse, dar simte că consideră condamnarea meritată. Îmi explică micile decepții. Nu pe fiecare. Se pare că își reproșează anumite greșeli, nu fapte. Se consideră înțeleaptă. Îmi recită versuri făcute de ea. Foarte frumoase. Crede că tot totul nostru va fi împreună. Vom avea activitate culturală. Nu vom ocupa de haimele bărbaților. Poarcă viteză înapoi.

După cîteva ore mașina se oprește. Suntem duși jos. Putem să ne facem nevoile. Dar cum? Suntem înconjurați de un cerc de milițieni. Unii au

pustiu înfiorător în drept de noi. La început am crezut că vor să ne execute. Doi mănânci pâine albă cu brânză. Îi rugăm să se întoarcă cu spatele. Ladomnic. Nu aveam încotro. Ea se ferea mai mult decât mine. Plecăm mai departe.

O voce de bătrân, probabil Ștefănescu, se vaită: Porcă femeie, parcă plânge. A făcut pe el. În despărțitura lângă noastră este întuneric.

Ajungem undeva, într-o curte de închisoare. Ea spune că e Arad. Trecem într-o mașină închisă. Suntem legați la ochi. Auzim cântări, glasuri, trecem prin vamă. Mai mergem mult. Se întunecă. Ajungem, am aflat mai târziu, la Dumbrăveni. Suntem despărțite. N-am s-o mai văd.

Dumbrăveni. — Sosesc la Dumbrăveni pe la ora 6 seara. Trepte de piatră măcinate de pași, un enorm spațiu gol de ciment copsit sinistru în alb și negru, având de jur împrejur pe 3 etaje o galerie cu rampă de fier și trei rânduri de celule cu uși groase, solid încuiate și sfârșite de cite o vizetă cu capac de tinichea prin care poți fi permanent supravegheat. Pe toată rampa de fier sânt întinse rufe la uscat. Rufele deținuților.

Sânt dusă la etajul trei într-o nesfârșită odaie goală, tot cu ciment pe jos. Mă mut un colț

un trunc de talpă de pat. O milităncă îmi a-
duce o gamelă cu arpacaș. Nu pot mânca. Îmi string
de iau o haltea și de mă culc. E un frig pete nic.
Becul abia luminează.

A doua zi în zori, foarte. Încă nu știu că în seara
„Seculara". Apoi uși se deschid, se închid. Este
un grup de oameni. Mulți. Ies. Nu mi s-a spus
nimic. Mai târziu târșâit de pași. Cineva bate în
ușe discret:

– Cine ești?

– Lena Constantin

– Vai! Te știu. Vorbesc des despre tine. Ce bine că
vei fi cu noi. Să știi că nu a duream rău. Am tăcut toa-
tă ziua. E și Mircaela Cataxi. Ai țigări?

Fuge și se întoarce cu câteva țigări pe care mi le
bină pe sub ușe.

– Numai vom fi împreună. E secția deschisă. Nu
fi amărâtă. Poate avem noroc să fim în aceiași
cameră.

A fugit. Uși se închid. Se aud. Liniște și frig.
Mă întind. Am țigări dar nu am chibrituri. Mili-
tăncă nu mai vrea să-mi dea. Mai târziu știu
dusă într-o altă aripă a clădirii, tot cu trei
etaje, cred. dar neocupată. Știu târziu în toată
clădirea, închisă într-o odaie care a fost prăsăt
văruită; pe jos varul nu a fost încă spălat. Mi
se aduce în mijlocul camerei o haltea de pai, o-

115

gameță cu apă, o linguriță de fiert și usa se umflă. E linișt, în fiecare noapte liniște și tot, tot frig. Sunt înfășurată cu pături dar am o haină de blană de oaie.

Zac vreo 2 săptămâni acolo. Mi-e foame. După cum dam mâncare nu am putut înghiți nimic o săptămână. Frică, frig, foame: ai ter „F" care îți pustiește ființa. Mi se aduce mâncarea cu mari restricții. De câteva ori sunt obligată să mă duc la geam până când pâinea mi-au dat cântarul până când cântă căci am fost mințită. Cât 2-3 zile trec până să fiu scoasă să duc la veceu găleata. Mi trec zilele privind curtea unde pe lângă în mormane uriașe nemișcabile ființe de femei. Mi-au fost luați de multă vreme ochelarii de miop. Nu disting fețele deloc. Sunt și pe sus. Poate la etajul 2, poate la 3? Sunt văzută la geam și mi se ițește mâncătoare în cameră. Îl închide și nu mai am voie să mă apropii de geam.

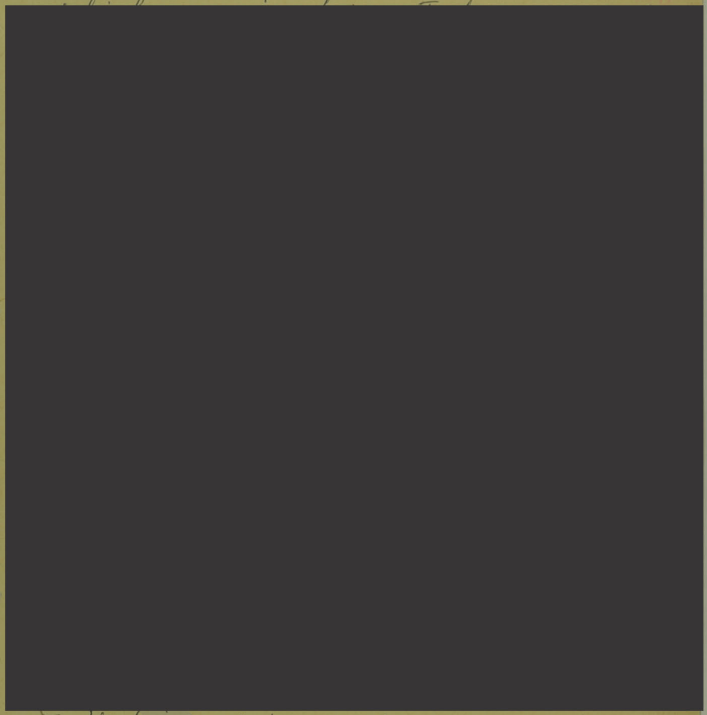
Într-o seară de frig mai cumplit, după închidere mi se dau câteva cartofi și câțiva coceni de porumb, mi se par de fier. Trag pătura lângă sobă încălzesc. De pe coceni am cules câteva boabe uscate de porumb. Vreo 6-7. Le coc cu grijă. Mâncânc. Mâncânc boabele de floricele. Apoi o tigaie. Focul luminează peretii camerei. Am stat până aproape în întuneric. Nu am bec. Frig. O cumplită stare de fericire. Mi-e cald. Adorm.

Sînt scoasă de acolo și dusă în clădirea principală la etajul 2. Intr-o celulă cu un pat, un cuier, o bancă, o tobă. Totul pustie. Mîncarea - arpacaș, mujdei, fasole, uneori macaroane, foarte des varză acră fiartă - nu este nici odată total ineficientă. Cînd cojanul de mîncare ajunge la mine la ușa mea, de multe ori am luat cîteva linguri de mîncare. Porția de pîine este foarte mică și din memorie pîinea este foarte bună. Deminearea pîinesc trei. Dar numai pe jumătate goarnele nu sînt niciodată sărate. După ce mănînc îmi este și mai foame. Îmi lipsesc țigările. Picioarele mă dor. Merg greu. Sînt scoasă zilnic cîteva minute la plimbare. De cîte ori ies din celulă trebuie să-mi arunc obrocul în mașcă ca nu cumva să fiu văzută de vreo deținută căci trec pe sub geamurile clădirei. Precauție ridicolă. Din prima zi toată închisoarea a aflat cînd sînt acolo. În timpul plimbării nu am voie să-privesc decît înaintea mea. Să-mi dric capul, să-privesc cerul, norii, nu am voie. Nu am voie nimic.

Nu am voie să citesc, să scriu, să cînt, să dorm, nici mîncăruri să-mi fie aruncate pe pat. Pe pat se stă numai dela 10 seara la 5 dimineața cînd sună deșteptarea. Ce fac toată ziua? Pe Victoria Stirbei o aud dimineața cînd își bătînd ușile, țipînd, plîngînd, țopăind.

Am oeam să aprind ață. Fac versuri. Mă pleacă prin celulă ore în șir și compun piese în versuri pentru copii. Cînd sînt prea obosită repet tot ce am compus înainte. Mai rar, ca să nu mă prindesc. Să nu mă prindesc la minte. Între 8 și 10 seara sînt pusă. Conștiința mă mai pleacă prin camera ca să nu adorm. Merg înapoi și cu-mă-i nu-mă-i. Numărăori orice: felii de flori, de pomi, munți geografice, istorice, cu A, cu B etc. Sună toaca Zoe în pat. Saltaua e plină de paie groase și de făină de paie. Cînd făina e bună la fund pielea nu mă lasă să adorm. Mă scol de 2-3 ori pe noapte și întorc saltaua. Haina de blană nu i-a luat. Pentru mine era o prietenă. Nu o mai am. Sînt în ziua și zilele se rup.

La becen adun din gunoaie cîteva chistoace de nu am chibrituri. Le ascund în dosul tobei. Le usuc fumez la iarnă. Tot în gunoaie pescuesc cîteva cîrpe amucate de lepădături. Dezlipesc și-am schimbat. Pantofii au plecat. Astăzi au dosit dela Mitilea. Am cîrpeala că sînt foarte bogată. Am hîrtii, pachete. Le aud prin pereți vîsleți. Amuc-că la gunoi mulți apăsați, mulți cîrpe bune. Am acum 2 batiste de 2 ocale și încă cîteva bucățele de prins. Le destram cînd prind mucoși în ac ale cusut și cîrpese cu ață răsucită. Nu am

Eu primesc mâncarea obișnuită - plus 5-6 bucăți de zahăr, o linguriță de marmeladă, o linguriță de untdelemn, o bucată de pâine în plus, (doi mai s-a văzut testul) și un litru de lapte pe ... săptămână. Mai se dă de 5 ori pe săptămână o foarte mică cană de lapte. Dar și acest regim nu durează decât 45 de zile. Doctorul imi spune că test verificată. Nu m-a as-

cultat la plămîni niciodată. „ca să nu tacsc."
Vine ioana. Îi dă gîlmic o rație de cărbuni și de lemne. Prea puține. E iarnă grea.

Prin luna mînie, sau poate în lui 1954 am avut 2-3 zile vecină pe Elena Patrașcanu. Am petrecut cu ea prin pereți. Alfabetul limbă. Pentru fiecare literă bat: fiu alfabetul pînă ajungi la litera dorită. Pauză mică apoi începi să bați alfabetul pentru o nouă literă. Lung. Îți trebuie răbdare. Prea multă. Nu-mi pasă. Am fost mutată la etajul 3. Stăjeau pe fiul etajul. Zgomotele pereților nu mai ajung la mine.

Desenez pe geam cu săpunul. Sînt pedepsită. O zi de carceră. Cobor cîteva trepte și în mină mea stîngă ascund și acoperă cu o pătură ca să nu roagă prea dînd lumină prin crăpături. Bîjbîi. Cu mîinile întinse în lături sînt pereții mușchi, umezi. Mi-e frică de șobolani. Nu am pe ce sta. Mă așez pe trepte. Piatră. Umezală. Închid ochii. Trebuie să încerc să cred că am murit. E liniște. Întuneric. Sînt moartă. Stau moartă toată ziua. Nimeni nu vine. Am bătut în ușă. Nimic. Nu am nici apă. Bat. Nimic. Nu mai bat. Nu-mi pot face nevoile.

Mulți ani mai tîrziu am aflat de la o gardiancă că nici una dintre ele nu a fost pedepsită cu carcera.

Fiu-o zi, cînd primesc ac de cusut, cos

pe o cîpă tîmpîmile unui foc de sobă. Și foc
zgomot și pleoș două picioare. Unici de tot. Foc cu mîna.
Mai tace tîmpul. Sunt văzută. Seara la închidere
mi se aduce la cunoștință că în regulamentul inte-
grice focurile de mînă. Caut să explic că e un foc
cu mîna. Zadarnic. Trebuie să desfoc cenușerile.

Noaptea, perchezițiile. Din cînd în cînd. Nu am
nimic nu fel de bagaj. Nu văd pe nimeni. Nu
comunic cu nimeni. Numai gîlele. Cu mîncă. Fac
versuri. Cu mîncă.

Sufăr de picioare. Merg schiopătînd și sunt în
coapse un frig chinuitor. Mă duc la medic.
Diagnostic: frig reumatic. Fără leac. Nu-mi pas-
crie nimic. Militianca îmi spune că cobor trepte
ca un cal de circ.

Vine ion primăvara. În grozimea pereților, în
geam, dară vrăbii și foc cu bec. Pun pe geam
un pic de tăci, fără mîncare. Pentru căci mi-e și
mîncă foame, nu mă duc la dulap. Doi vrăbiuțe în
fața de ușă. Sunt doi stropi de viață liberă. Vă-
bițele au aripi. Vine polițistul. Vede firimiturile.
Vrăbiile. Sunt scoasă înapoi la plimbare. La
ieșirea din celulă, vrăbiile, vrăbiile mele,
zboară mărunt în fața geamului, se lovesc de gă-
lele. Cuibul lor a fost astupat. Au zburat.
S-au dus. Sunt ion singură. Singură de tot. Doi

Nu scriem în anul 1955? Știut-a lumea civilizată, în plin secol XX. Eu nu-înțeleg. Sunt cum nu-s venit, dus ce în ce, tot mai jos. Vrăbiile au plecat. Nu găsesc să nu omor. Când nu voi scoate la vecen nu voi ajunge jos peste balustrada de fier. Dela etajul 3. Jos este ciment. Va fi bine. Scap. Și păcălesc.

Și păcălesc? Oare nu asta voi? Să nu mor, să fac. Să nu mai fiu. Da. În primele zile de Dumbrăveni, bănuind că nu tac mut-o cameră comună - am declarat greva foamei. Așteptam să vină cineva dela direcție, să discut cu mine. să pot explica. cere. A venit doar un ofițer de serviciu și mi-a spus: Vă trimitem o hârtie. Scrieți că faceți greva foamei și încalcați. regulamentul. Nici nu fel de discuție. Și atunci nu-a trecut prin cap. că direcția ar fi mulțumită să scape de mine și am renunțat la greva.

Acum ce să fac? Am fost scoasă la vecen și primind mai atent șpaltul gol căscat peste balustrada am observat ceva ce nu bănuiam până atunci: la fiecare etaj acest gol era închis de o rețea metalică a fiară cum au acrobații la circ. Atunci, întoarsă în celulă, am luat hârtia și creion, să-mi pătez pe cât posibil dărâmătura fizică și morală, să nu mai pling. Am avut senzația că ajungând la fundul unei mări adânci, apropo de înec am lovit

pentru mic acest fumd cu picioul și am revenit la temperatură.

Aceasta s-a petrecut în 18 mai 1955.

Nu am mai stat mult la Dumbrăveni și am fost mutată la Miercurea Ciuc. Despre Dumbraveni mai pot povesti câteva fapte. De exemplu, baia. Vara dau iarna o milităncă mi dădea ordin să mă dezbrac în celulă, să-mi pui parapul pe cap pentru a-mi ascunde fața și baia pe mine. Oricât de frig să fi fost nu aveam voie să plec îmbrăcată, ar fi fost a pierdere de timp să mă dezbrac și să mă îmbrac la baie așa cum făceam camerele mari.

Tot la Dumbraveni, mi s-a cerut să îi dic numele mei persoane căreia să-i dau procură pentru a ridica obiectele pe care aveți înainte de eu mine la pensie. Am dat procură pe numele fetei mele dar niciodată ea nu a primit ceasul de aur, poșeta, ochelarii și celelalte fleacuri cu care fusesem arestată.

Miercurea-Ciuc - Aici am stat la M.-C. tot restul detenției mele. Are reputația de a fi cea mai aspră pușcărie din țară. Clima este foarte aspră, iarna, iarna, închisoarea lipsită de orice confort. Am fost plasată într-o celulă la parter, fără geam dreptul de mare și plasat un pat sus pe care se vedeau peste gardul pușcăriei, doi salcâmi

mari, din curtea unei cojarni. Eram plini de fungi și foarte fumoși într-adevăr. După 2-3 zile mi-a venit în cameră același ofițer politic dela Dumbraveni. Privește tăcut geamul și iese. Pușcă mai târziu auzi zgomot de fierăstrău. Nu-mi vine a crede că a dat ordin să se taie [stâlpii] Și totuși amândoi stâlpii au fost tăiați. Execuția a durat poate o oră. Nu știu cum să exprim ororea ce am simțit-o și domnea adâncă în timp ce auzii scrâșnetul fierăstrăului. Stăteam împietrită în fața geamului căutând să prind în ochi și în memorie fiecare rotație de cracă, să rămâie în mine. Dar când a căzut și al doilea stâlp s-a întins în față mea un cer mohorât, pustiu roșcat căci apunea soarele, cu nori mănușchiori și a apărut un acoperiș vechi de țiglă, pe semne a unei mari cladiri și pe un coș al casei, un cuib de berze.

Și a fost astfel poate mai fumoși încă, dar politicul nu a știut că și așa este fumos.

Tot cu acest ofițer politic mi s-a mai întâmplat un fapt cândat ororos penibil. Eram tocmai când în cinci la plimbare într-o curte mare pietruită. Pe atunci încă poate creșteau tencuieli de iarbă. În fund pe dreapta erau 3 vecerni cu uși. Alăturea, lăzi de gunoi. Picioarele mă dureau. Mergeam greu. Uneori mi se dădea voie să mă sprijin pe o mătură cu băț. Schiopătând, fără dinți, cu pletele în dezordine, cu bracatanii zdrențuiți, cu pantofii rupți de tot, cu mâinile arătam desigur ca o vrăjitoare,

174

Într-o zi în lada de gunoi văd niște fire verzi de ceapă nouă. Mă aplec, rup cam doi centimetri de fir și tec mai departe. Peste câteva minute politicul nostru gălbiu în curte, se duce glonț la băzile cu gunoi și începe să le scotocească. Mi-a venit să-i arăt bucățica de ceapă dar zic dinăuntru - mă mai bine l-am lăsat în pace. Mi-au dat seama însă că mă urmăresc prin geamurile dela etaj.

La Miercurea-C. în primul an stam mai exact până în iarnă, regimul a fost mai blând. Cam prin august am răspuns eu în șfeișt vecinilor mei care băteau din când în când în perete. Mi-au propus să mă mut în vecini mai bune. Eu lucram pe atunci la o fiertătură și aveam nevoie de unele ustensile. Le consultam și din când în când schimbam câteva cuvinte cu ele.

Sufeream de foame și de frig. Frigul îl suportam mai ușor decât foamea deși mă chinuia mult mai rău. Dar îmi era rușine că îmi este foame deși vedeam bine că mâncarea este insuficientă. Într-o zi, stăpânită mea politicienă că porția de mâncare este mică, mai mică decât de obicei, am auzit-o spunând altei politicience: - „Flămânda aia cere mai multă mâncare." Aceste vorbe m-au înjosit și foamea a devenit pentru mine un loc de problemă morală. - Mi-a trebuit mult curaj pentru a îndrăzni să mănânc pe colegele mele dacă ele sunt tăcute și răspunsul lor prompt: - „Niciodată-!". M-a liniștit instinctul.

Este totuși de spus că în ce mă privește în privința mâncării cât de cât, că pentru o perioadă foamea. Fiecare dintre noi cred că vrea să depășească stadiul

am realic, să simtă în el prioritatea spiritualului, deși foamea este necruțătoare. De aceia se obțin multe delo mu ou flămînzi eu eram bucuroasă să văzînd că pe mine foamea nu mă putea decît demoralizo și atîta tot.

Militienii, bărbați și femei, în porți veniseră cu noi delo Dumbăveni. Mă țineau deci de mai bine de un an și în general se purtau convenabil. Adică respectau regulamentul. În iarnă iarnă regimul s-o aspriț. Am fost obligată să fac în așa fel patul încît să nu mă pot deloc așeza pe el fără a deranja complicata etichetă a pătuțului și al cercevelului. Aveam voie să stau pe bancă sau în picioare. Statul pe bancă era cu nepuțință. Eram prea slabă. Picioarele și ele nu se mai țineau cînd nu le țineam întinse. Febrilă deci să mă plimb prin camera mică la anumite ore. Era tare frig. Hainele mi-au rupt de tot. Mi-au dat efecte cazone foarte sumare. Apă aveam puțină. Puteam deloc. Febrilă să spăl de scîndurile. Celula avea în latime 7 scînduri lungi. Spălam una pe zi, stînd pe bancă. Am ieșit de cîteva ori la medic căci mergeam din ce în ce mai greu. Mi dădea pirabenidonum. Am făcut o listă de medicamente dictată de el cerîndule de acasă pentru o petiție adresată miniștrului. Nu am primit răspuns. În decembrie am avut voie să scriu o c.p. acasă. Am figurat pe la decît o lungă listă de haine și doar cuvintele: sînt bine, vă sărut. Am cerut lighean, săpun, vată, pepsi de dinți, etc

126

Într-o zi de toamnă târzie, vecinele mele bat în perete și mă întreabă dacă și eu am primit haine dela magazie căci le plecă în altă parte. Eu nu aveam decât haina de blană dar nu o primisem.

Mi-a apucat ion teama. Mă voi despărți. Voi fi ion singură de tot. Deși ele mi-au spus că știu cogni legionare, lucru care mi-a făcut o impresie penibilă și-au pentat cu mine fumos și încântătoare deși pentru ele eu eram „comunistă". Aflând că știu descultă au lucrat pt mine pe ascuns o pereche de ciorapi dintr-o rămășiță de lână și au împletit dă-mi-o tricoă. Ciorapi scurți doar de lână, groși de calți. (Ele mi-au spus că au asistat la conferința lui Patrașcanu la Cluj.)

Deci, ele au plecat și am rămas singură. Celula lor era la dreapta stânga mea. La dreapta o celulă goală mă despărțea de Elena Patrașcanu, singură și ea. Auzeam uneori vocea ei. Discuta cu vreo milițiancă. De multe ori mi se părea foarte necăjită. Poate, nu, știu și ea flămândă.

În ziua plecării legionarelor s-a făcut în pușcărie liniște deplină. Parcă dispăruseră toți. Nici un pas nu mai trecea pe sală. Nici cheia ușii. Tăcere apăsătoare. Târziu am fost poftită să ies cu bagajul. Mai rămânea. Am păși cu groază în urma milițiencei. Și aveam dreptate să fiu închisă căci am fost dusă la etajul 1, pe un culoar separat de restul clădirii printr-un perete de lemn cu ușe zăvorâte. Am intrat într-o celulă la

127

fel cu cea de jos dar având geamuri astupate cu un oblon din țipci de lemn astfel aplicate încât cât să nu vedeai de lor afară –

Deodată, pe când priveam buimăciți, am izbucnit niște hohote de nedescris de plâns. Plângea, mi se părea atunci, Elena Pătrășcanu. Cum ați putea spune dumneavoastră, disperarea, stupefacția, revolta, neantul pe care l-am trăit atunci? Mi-am rugat de aproape de terorizați, l-am îmbrățișat să mă ducă înapoi l-am spus că dacă stă mai mult mi se rupe inima. A fost singura dată când am simțit că nervii mei mă lasă. Mi-a adus pâinea de cinci. Am ieșit să o aduc. Am făcut. Mi-au lăsat ușa deschisă. Mi-am repezit la ferestre dar nu mi-a răspuns ea. Ne despărțeam atât de mult. Numai noi 4. politici, ascunși la un capăt de pușcărie în care a 2-a zi a domnit drept comun.

La 4 ianuarie 1956 am primit primul din viața mea pachet de acasă. Mi-au trimis de toate, dar haine de toate. Zadarnic ușa mea închidea cu 3-4 rânduri de haine. Frigul acela de-i zic „reumatic" nu putea fi învins. Mi-au frig dinăuntru, până în oase, amorțind carnea, chinuindu-mă permanent.

La bucătărie - unde focul se făcea cu sobe de pe culoar. Se aprindea câte trei dintre noi. Niciodată nu-l mai controla căci aveam drept la o singură vatră. Foarte des așteptarea înghețată a ore 12-13 când se făcea focul se dilda cu alte 24 de ore în plus de frig înfiorător. Geamurile înghețau, pereții erau umezi. Nu aveam

deci în timpul liniștei de a lupta pentru un ceas dacă cu frigul. Mă pricam cu apă rece, chiar cu bucăți de ghiață. Până la roșu. Faceam gimnastică. Am învățat să dorm în chip de minune. Aveam un fir gri cercel. Nu mă culcam pe el ci mă cu el mă învelcam. Fața cercel și pătura subțire alegam toată haina mea. Până și ciorapii îi găseam locul. Rămâneam pătura, o legam strâns la picioare că să nu mă pot mișca și încet căldura răzbătea până la mine dar mai bine zis până mea de căldură izbutia să încălzească hainele de haine.

De fapt toți acei ani de închisoare au fost doar o luptă crâncenă de supraviețuire. Fără nici un ajutor dela nimeni.

Descoperisem că urcându-mă pe pat, până portița de jos a altuia unde un spațiu de 5-6 cm. Fereastra lăsat mai pat, vedeam în curtea cazărmii. Venise primăvara. Curtea era plină de iarbă și păpădii. Vedeam uneori și pe soldați. Era plăcut. Într-o zi iar au urlat în odaie, au inspectat-o și au mai pus o scândură la geam.

Uneori se auzea un radio cântând, poate pe stradă. A-au apăi de tot. Cam târziu pe atunci s-a înmulțit regimul alimentar. Până mai de 2 ori pe săptămână, restul zilelor mâncă fără. Fasole, cartofi, varză. Arpacaș mai rar. Tot rar carne de pe capete de oaie dau bucăți.

Știu necesită să vorbesc despre femei și bărbați

Căci mușchiul este foarte viața de pescăriș. Visam noaptea de noapte dansa vițe. Pruncii: cișam că mămînc lucruri dulci. Mușă tezeam ișetată. Ai doilea: aveam ochi să mă duc pentru o zi acasă și nășteream pe străzi, apișpeam apoi și porneam cu groază după apoi.

În pescăriș se dădeam și regimuri medicale și F.B.C. Le aduceam pe tăți mori și spălam pe jos cu lingă unile fiecărei camere. Adesori regimurile cumpăndeam mâncă. Ioam cu lingă. De puțe dată: Mișcarul pătundea în camere și evacuea fecalele.

Tuți de 7 ani și mai bine de penitenciar nu am mâncat nici o fructă și legume verzi, castraveți și ceapă doar de cîteva ori. Marmelada (cît un timbru) a apărut odată cu deregatul de cafea prin 1958. Atunci terciul a fost îmbogățit cu 100 grame pâine dintr-o dată și la pîș numai săptămînă.

Un lucru de care am suferit foarte mult a fost lipsa totală de vată. Dau alta în locuințe ale vetei strict necesare unei femei. Lipsa de igienă în acele momente este greu de suportat și duce la greutăți imposibile de redat. Lipsa de educație a multor deținute mă lățește în această privință a fost uneori penibilă.

Cîte sînt mai multe femei într-o cameră, lipsurile se mai compensează dar eu eram singură.

Nici un ajutor dela nimeni. Nici o vizită

Fiecare zi compensă câte cel puțin 18 ore, fiecare oră câte 60 de minute și fiecare secundă o veșnicie întreagă. Nu aveam scăpare. Trebuia să învăț să compensez viața pe viață. Cred că în asta consta și pedeapsa. De aceea eram absolut interzis somnul peste zi, ca și orice ocupație. Eram nevoită să mă uit la minut. Pentru a nu-și pierde din timpul cu mine nici măcar câteva clipe nu mi-a dat niciodată apoi și nici poleiță de apă în nici o oală. Scoteam totul la un dreptul comun, mai târziu politicele mi-au adus totul la un loc! Asta în timp ce nu mi-ar fi dat cu anii pentru minute și mai ales de mâncare. Spațiul limitat al camerei îl străbăteam de câte ori pe zi doi sau trei kilometri. Am aflat de nu mai dat nimănui atâtă vreme cât mai am puteri. Mi se umflau picioarele de la genunchi. Prin pereți am aflat că în închisoarea mea mai există și pisicoșe. Pe ceilalți nu pentru mine. Am făcut o greșeală. Cu temperatura mea. Am primit 2 injecții ~~[illegible]~~ și 2 zile repaus. A fi cam totuși.

Am stat doar noi patru până la cumpăna dintre toamnă și iarna 1956 către sau după. Pâine mănâncă Elena Patrașcanu a avut voie să-și încerce modelaj în cameră. Am aflat că i s-a dat o foaie cu pământ. Când o luară mai târziu, nu-și modelă o fată scoasă din cameră de militieni cu cel puțin că a plecat acasă.

În vara 1956 altă schimbare. A doua toată lumea. Soldații au voie să încuie. S-au scurtat și lepădurile. Eu am fost mutată cu două camere mai sus. Acum la dreapta mea este camera de izolare; comandantul și adjunctul. Locuiesc în această cameră până în anul 1958.

10 dec. 1967 Lena Constante

(Nu am avut timp să scriu mai mult. Dacă găsiți mâncare pot continua până la eliberare, în 1961. Pentru a reda clar atmosfera nu am putut scrie mai rezumat.)

09.XI.1967

INFORMARE

Subsemnatul Căpitan Dragomir Gheorghe fac prezenta informare cu privire la aplicarea regimului deținuților în penitenciarul Pitești în perioada de 04.01.1954 la 01.07.1959 când am lucrat acolo în funcția de ofițer de serviciu.

În această perioadă în penitenciarul Pitești au fost aduși și ținuți, deținuți de drept comun (prevenții și condamnați) și deținuți Contrarevoluționari (prevenții și condamnați).

Referitor la aplicarea regimului deținuților în penitenciarul Pitești în această perioadă relatez următoarele;

Izolarea deținuților de drept comun era făcută pe secții iar în cadrul secțiilor pe camere, care aveau o capacitate de cofare între 10 și 50 deținuți. O parte dintre ei erau izolați pe infecțiuni în camere mai mici (3-4 deținuți la maxim) iar în unele cazuri chiar cîte un singur deținut la un loc.

Deținuți Contrarevoluționari erau izolați pe secții separat de deținuții de drept comun, iar în cadrul secțiilor erau izolați pe camere. Camerele aveau capacități diferite de cofaje de la 4 la 30 deținuți poate și mai mulți. Menționez că dintre deținuți contrarevoluționari condamnați și dintre cei preveniți erau izolați în camere (celule) și cîte unul singur sau doi deținuți la un loc.

Cazarea deținuților; În general tuturor deținuților indiferent de categoria penală li se asigura aprovizionamentul și igiena necesară de către penitenciar, pe baza normelor ce existau în perioada acea. Menționez că au fost unele perioade când penitenciarul era aglomerat și din această cauză nu se asigura în întregime lenjeria de corp prevăzută de regulament.

Asigurarea hranirii deținuților se făcea diferențiat pe norme de hrănire la care aveau dreptul deținuții. Deținuți de drept comun care nu munceau și deținuți contrarevoluționari primeau aceiași normă de hrană care se prepara la un loc.

Deținuți de drept comun care munceau

pe lîngă norma de hrănire de bază mai primeau și norma de hrană prevăzută ca supliment pentru asigurarea categoriei de deținuți. De asemenea pentru deținuți de drept comun și contrarevoluționari care erau bolnavi se prepara regim dietetic în raport de boala pe care o aveau.

Drepturile la pachet și vorbitor: De acest drepturi beneficiau numai deținuții de drept comun în limitele prevăzute de regulament. Deținuții contrarevoluționari în această perioadă nu beneficiau de dreptul de a primi pachet sau de a avea vorbitor cu familia.

La corespondență cu familia aveau dreptul numai deținuții de drept comun, respectiv trimiteau și primeau e.p. de la familie, deținuții contrarevoluționari nu aveau acest drept. Deținuții contrarevoluționari aveau dreptul să facă cereri, sesizări, memorii la organele de Partid și de Stat, pe care le puteau adresa închise sau deschise.

Asistența medicală: se asigura prin grija cabinetului medical care funcționa în penitenciar. Zilnic era organizată pe secții vizita medicală a deținuților, atît a deținuților contrarevoluționari cît și a celor de drept comun. Deținuții bolnavi erau duși la cabinetul medical de către supraveghetori pe baza notei date de doctor, cu care ocazie li se făcea controlul medical și le se da și medicamente. La unii deținuți se făcea tratamentul medical la camere, iar alții erau internați în infirmeria penitenciarului.

Măsura în care se asigura medicamentele necesare deținuților în raport de afecțiunile de care le aveau nu pot să-mi da seama, dar menționez că eu acasă unor persoane ce se efectuau și pot să asigur deținuților medicamente necesitate sub formă de compimate sau proafăr, acest lucru se putea la anumite categorii de deținuți medicului penitenciarului și cu aprobarea conducătorului penitenciarului. Reține că deținuți de drept comun pe baza ordinului puteau să procure anumite medicamente prin familie.

Privind reducerea deținuților: Cu deținuți contrarevoluționari nu se ducea nicîmd fel de muncă de reeducare, regimul era același ca și pentru cei de drept comun. Deținuți de drept comun au beneficiat de acest drept începînd de prin anul 1955 cînd a început să se dispună muncă cultural educativă cu ei, primeau ziare, cărți, li se putea aplica disciplinar etc.

Acesta este, în formă pe scurt a fost și a semnat.

Ofț. Grigorescu

Informare

Subsemnatul Ivicior Dragomir
c. militar comandantul penitenciarului
T. Jiu vă informez următoarele: Am fost
numit ca am executat serviciul la peniten-
ciarul Craiova în perioada 01.04.1956. până
la 01.02.1958. mai înainte ca lucrător (ofiter)
pe linie de Securitate la penitenciarul
Craiova până la 30.03.1960, ca
ofițer de serviciu la penitenciarul
Craiova până la 01.02.1958 când am plecat
la un curs de pregătire și apoi numirea
la acesta unitate.

În perioada cât am funcționat
ca ofițer de serviciu la penitenciarul
Craiova primeam de la ~~executarea~~ escortarea
supraveghem și de cari regimului de ~~de~~
pedepse unitatea. În penitenciarul
Craiova pe perioada cât am funcționat am
executat pedeapsa detenției de drept comun
și contra securității statului, în camera
comună. Deținuți de drept comun în camera
de 8 pers de către 50-100 det. iar cei contra
securității statului în camere de 2 pers. de
către 4,5 sau 6 deținuți în camere, iar
cei ce se găseau în anchetă la organele de
securitate chiar și câte 1 sau 2 det. împreună
pe timpul anchetei, care stăteau în celule. Cei
ce comiteau abateri, în regulamentele de
penitenciar nu erau prevăzute, deci explicăm
că comandantul penitenciarului până la 7 zile
în celule separate. Deținuți cu un număr
mare de deținuți în număr restrâns până
pe perioada este mare de atunci, de deținuți cu

ţi- se executat pedeapsa în acestă perioadă
ţi nici de categoria de persoane în cazul
de faţă se consideră un interval de cît de scurt
de scară şi diminuată, activitatea de a nu
mai mare fiind desfăşurată de către persoana
cu care se căsătoreşte

Precizăm că de dispoziţiile de bază toţi
deţinuţii aceleaşi drepturi şi le folosesc
în mod egal, cu excepţia cînd
o cer starea sănătăţii, cînd
li se face o vizită mai rară de
familie, şi pînă la executarea pedepsei,
însă nu pot vorbi în cazul faţă
mai mult decît o oră.

Deţinuţii faţă de faţă Centru securităţii
Statului sînt obligaţi în baza legii penale şi
pentru obligaţiuni în cătămînd penal. Asistenţii
medicali şi a acordat la toţi deţinuţii de
medicul angajat al penitenciarului, fără
ca aceştia să plătească nimic. Hrana
li se asigură în mod corespunzător
cu cîte 3 mese pe zi. Se
fel de mîncare cînd este interzis de regulament

Deţinuţii Centru securităţii Statului nu au
voie să primească din afară în pachete,
valută, cărţi poştale, bani, decît cu aprobarea
Ministerului Afacerilor Interne; spre deosebire de cei
de drept comun care pot avea dreptul cu
aprobarea comandantului. Ne-am prezentat la ne-am de
Condamnaţi faţă de Centru securităţii Statului să fi
primit ne-am pachet cu îmbrăcăminte în R.D.

În acest timp nu se desfăşoară nici un fel
de muncă cultural educativă, fiind interzisă
desfăşurarea activităţilor cultural educative de

de către instructorul în ingrijire de stinci; un
lucrător cu pricepere cultural - educativă
angajatul civil Popescu pe care vrea să fie cu
acest lucru, neîndeplinind indivizi acest lucru
astfel să instructorul în ingrijire de comandă plutoniere.

Cu privire obținerea de către Comandă
dispoziției pricepere culturală educativă cu pricepere
cu cărți, conferințe, gazete de perete, în tăcere
în pricepere să citească presei, în vederea
alegerii cărți pînă pregătire cărții presei în vederea
acesta pe care vrea să se facă pică cu dezinteres
de către Comandă să se desfășoare în
Comandă pl. a fi cărți. De ei de către obținută
culturală ca școli, radio, nivel de film
cu dezinteres. Cu pricepere, cu dispoziție.

Despre pe categorii plimbă se execută
plimbarea cu cât în cadru regulat de plimbare
Ei pregătesc că în acest plimbării Cărți.
Comandă pl. pentru cantina recunoaște. Plimbării
pe se folosesc la pricepere fiind interesați
acest lucru de către folosirea regulamentare de plimbări
orelor și pricepere ulterioară cu cărți că și
lui ei acestia. cu fost folosiți la pricepere
agricole la locul lucrării de plimbare, stabilindu-se de către Grupul Comandă a Plimbării.
Ce care de categorii de infracțiuni cu pricepere. Un
Cunoaște a obligații și structură cărți de către
locul cu mici pînă fiecăi pe cu lucrări la
acest lucrări.

Ofițer Comandă 1967

Dragomir C. Luba

137

M.A.I.

D.G.P.

Ofiter de Serviciu

Căpitan Gavan A Gheorghe

8. 11. 1962.

Raport informativ.

În anul 1954 la 01.06. am ieșit nebăcăuanet și am fost repartizat la Formațiunea 0930 Mîrlea. Raionul Câmpina Reg. Ploești în funcția de șef birou producție, am lucrat cu deținuții Contra Revoluționari până în anul 1956.

Acești deținuți munceau la, lucrătura cojoacelor și la confecții.

În producție intram la orele 6^{30} și lucram până la orele 18^{00} cu ora de pauză pentru masă, dela ora 18-19 reveneam masa de seară la ora 19^{00} se făcea apelul, dela terminare și se închideau camerele, până la ora 21 aveam program administrativ în cameră, la 21 se dădea stingerea până la ora 4 dimineața când începeau în cameră la ora 4 se dădea deșteptarea făceam program de dimineață până la ora 6^{30} după aceia reveneam masa până la ora 6^{30} și plecam iarăși în producție.

Nu aveam drept la pachet, vorbitor și nici carte poștală decât cele ale C.A.

Asistenta medicala ½ era asigurata de un
A.M. care mai
medical mai
pe postenea, pentru acest lucru erau
aveau aprobarea Comandamentului L.D.
Nu cunosc prea
mașină și cunosc acest lucru.
detinutele aveau fiecare pat, cearșaf
și pătură ½ pentru a dormi, acest lucru
raporter că l-aveau numai detinutele ce
munceau.
Știu că mai și detinute care nu
munceau nu izolate de comandamen-
tul L.D. împreună cu efectivul operativ dela
penitiar, acestia aveau hrana mai puțin
consistentă față de cei ce munceau.
Am auzit discutându-se prin unitate că
ar fi fost în acest formațiune și munci-
tor pătrășcanu, nu am văzut, nu o cu-
nosc eu personal. Menționez că detinutele
izolate aveau și ele pat, pătură, saltea pentru
dormit și ieșeau zilnic la plimbare 30'
Amănunte nu cunosc deoarece nu lucram
pe linie de productie.
În 1956 detinutele C.A. au fost transfera-
te și nu-au venit detinute D.C. acestea
munceau, le era asigurată o hrană mai co-
pioasă, bun înțeles conform normei de hrăni-
re aprobate de M.A.I., aveau dreptul la asis-
tență medicală, care era asigurată de un
medic angajat, aveau fiecare pat pentru a
dormi cu lenjeria respectivă, primeau
pachet, vorbitor și carte poștală cei ce mun-
ceau în fiecare lună, iar cei ce nu munceau

primeam aceste obiecțiuni la 3 luni conform regulamentului

Menționez că specificul formațiunii de 90 mi-a fost dat de femeile deținute.

În 1961 am fost transferat la Penitenciarul Pitești în funcția de ofițer de pază unde erau deținuți C.R. și deținuți D.C. Aceștia erau separați pe secții și camere. Deținuții C.R. la Penitenciarul Pitești nu aveau voie să vorbească cu nimeni, ne era ordonată tăcerea, de aceea, în timpul ostilității medicale de medicii angajați de Penitenciarul, aveam port, pahar, cearșaf și pătură fiecare. Eram și ei unii deținuți ce erau izolați fără de alții și aveau alt regim.

În Penitenciarul Pitești, pe gărzeni deținuți comunicau pentru trecerea de provizii, ziare, foști legionari, narkomani.

Nu cunosc și nici nu am auzit de unii deținuți care au fost arestați pentru că au făcut politică comunistă (membri P.C.R. din ilegalitate).

Deținuții de D.C. la Penitenciarul Pitești o parte munceau, iar cei ce aveau probleme speciale nu munceau. (ameliorați internați)

Ei se grupau muncitorii separați pe categorii de profesie și așa se distribuiau. Și la aceste categorii ale deținuților le era asigurată hrana, asistența medicală, dormitul, plimbarea în mod organizat conform regulamentului.

Aceasta este raportul pe care-l dau mi-l mențin propriu

cpt. Ivănuș Gheorghe -

08.11.1962.

Mai adaug eăci eu deținuții contrarevoluționari nu se făceau nici un fel de muncă cultural educativă în acel timp.

Eu deținuți de D.C. se făceau muncă cultural educativă în unitățile pe unde am fost și erau rezultate bune.

Gh Ioanaș

C.N.S.A.S.

30 oct. 1967

139

Tovarășa de consiliu.

Fișă Nr. 9

Vs. Berceni 10.

Vara sau toamna anului 1953. Internat cu pază în Spitalul nr. 9, Neurologie 2. Mi se comunică de către Tov. Căpitan Moraru că în cel mult 2 - 3 săptămîni / cîteva?/ voi fi pus în libertate.

De cu vreo săptămînă înainte de a mi se comunica aceasta, am început să mă simt foarte rău ; dureri abdominale mari și presiuni la cord, pulsul în medie 1,40 - 1,50 pe minut.

Mă consultă medicul Prof. Univ. chirurg. Ștefan Popescu.

Diagnostic : Apendicită... care trebuie neîntîrziat operată. Zeamă de cuiit. Altfel nu răspund." / Sînt prezenți, sau iau cunoștință despre acestea, conf. universitar medic -șef H. Facon și medicul primar Constantinescu, amîndoi medici la neurologia menționată. - Se pune și problema anesteticului, pentru că se știe că am insuficiență hepatică, urmare a unei hepatite infecțioase.

2.

Tov. căpitan Moraru era în cunoștință de boala mea, dar nu și de diagnostic și de urgență. Nu este de găsit, însă, nici în ziua următoare zilei în care mi s-a pus diagnosticul și s-a cerut urgența.

Profesorul Facon și personalul de pază anunță M. A. I.

După o zi, două, apare în camera mea un medic locotenent de securitate - mai fusese la mine în cîteva rînduri - de înălțime mijlocie, tînăr, figură feminină, ingenuă, delicat, timid - și o altă persoană în civil, tot de mărime mijlocie, mai curînd brun, distant cînd glacial, cînd cu aroganță.

Medicul locotenent mă întreabă cum mai stau cu sănătatea și după ce-i spun cele legate de consult, inclusiv urgența operației, tace. Persoana în civil, distată, întreabă unde pot fi găsiți medicii. Persoana distantă și medicul locotenent ies.

.. // ..

140

3.

O zi, după. Vizita medicală obişnuită. Conferenţiarul univ. medic Făcon este de nerecunoscut ; contractat şi de un alb - albastru de var abia stins. Medicul primar Constantinescu, indecis între stingherit şi resemnat. Nici o vorbă despre operaţie, despre urgenţă, despre căutarea în continuare a căpitanului Moraru. La întrebarea mea despre acestea, conf. medic Făcon îşi pipăie ochelarii şi iese. Constantinescu îl urmează.

4.

Oblig venirea căpitanului de securitate Moraru. Îl comunic toate cele petrecute. În aceiaşi zi, sau în cea următoare, mi se comunică aprobarea M.A.I.-ului de-a fi operat. Mă va asista medicul locotenent de securitate mai înainte menţionat.

5.

Filmul şi textul celor ce au avut loc după cortină.

- Persoana distantă, în civil, însoţită de medicul locotenent nu i-au găsit pe medici şi s-a adresat unei alte persoane din personalul medical al neurologiei 2, încredinţând-o să spună doctorilor că să nu mi se comunice necesitatea operaţiei şi, în orice caz, să nu mi se facă. A şi ameninţat / cum ?/.

Persoana încredinţată n-a îndrăznit să refuze încredinţarea, dar nici s-o îndeplinească direct, şi s-a adresat Tamarei Vologenco, soră şefă a neurologiei 2. Aceasta din urmă n-a ezitat ; s-a dus la doctori şi le-a spus.

6.

Acestea toate, pe un drum sau altul - coroborate cu faptul care nu fusese cu nimic ascuns, că trebuia să mi se facă operaţie urgentă şi operaţia nu mi se făcea, - au ajuns la multe urechi şi la multe comentarii. O parte a rezumatului comentariilor ; " specialul / aşa mi se spunea / se duce ".

Comentariul tov. căpitan Moraru " Ce să vă mai ascund, că nu mai este nimic de ascuns. Numai că după ce a făcut .... ce a făcut, a făcut şi prost. Cu intermediari şi ameninţări.

.. // ..

Aşa a aflat şi personalul de serviciu ".

7.

Ziua operaţiei - nu în fapt, ci ca programare. Medicul locotenent trebuia să vină la mine cu o seară înaintea zilei operaţiei ca să mă pregătească, iar în ziua şi la ora operaţiei, să mă asiste.

N-a venit nici seara şi nici a doua zi dimineaţa la ora fixată pentru operaţie, operaţie care ar fi urmat să aibe loc la pavilionul de chirurgie generală, unde eu şi cu omul de pază ne deplasaserăm din timp.

- Cu vr-un sfert de oră după ce a fost depăşită ora fixată pentru operaţie, se apropie de mine o soră sau felceră medicală, cu un lichid într-o seringă şi-mi spune că are dispoziţii să mi-l injecteze. Îi răspund că nu e sigur că mai fac în acea zi operaţie, medicul locotenent nevenind încă, iar dacă vine e o întrebare, cînd. Sora sau felcera insistă, zicînd că aşa i s-au dat dispoziţii şi că, în orice caz, injecţia nu poate să-mi facă rău. Mă consult cu persoana de pază. Răspunsul persoanei de pază : " Cum credeţi Dvs. ". Fac injecţia, mai rămînem o oarecare vreme la chirurgia generală şi apoi ne îndreptăm spre neurologie 2 şi intrăm în camera noastră. / Oamenii de pază stăteau în aceeaşi cameră cu mine /. Aveam deja ameţeli de pe drum şi o dată de mare stare de slăbiciune. Ameţelile şi starea de slăbiciune îmi cresc şi li se adaugă vîjîituri în cap şi urechi, greţuri deocamdată fără vomă, ficat fistonat, văzul din ce în ce mai întunecat / fără să-l pierd cu desăvîrşire /, auz slab - cu senzaţie de mare distanţă, iar echilibrul nu mi-l mai pot ţine altfel decît rezimat. Şi totul fierbe în mine ca un gheizer. - Omul de pază aleargă în toate părţile, dă şi telefoane la M. A. I. Nici un doctor nu vine, nici o soră. Vine pînă la urmă dintre doctori medicul primar Constantinescu / îl recunosc greu, dar îl recunosc / care, văzîndu-mă cum sînt, iese şi, în toată acea zi, nu mai revine. / Acelaş doctor, Constantinescu, va încerca peste cîteva zile să mă convingă că injecţia bubucaşe nu mi-a fost făcută cu rea intenţie. " S-a greşit pur şi simplu. A greşit şi doctorul, a

.. // ..

greşit şi sora, aşa cum putem greşi şi eu şi Dvs., şi cum greşeşte toată lumea"/.

Mă vor salva un vomisment, o transpiraţie şi - dintre surori - o soră medicală care, la cererea mea, îndrăzneşte să-mi facă masiv invertoză. Voi rămîne după aproximativ trei ore, numai cu o mare senzaţie de oboseală şi cu o leziune la ochiul drept, leziune certificată medical şi prezentă şi acum. La aproximativ patru ore după ora fixată pentru operaţie, vine şi medicul locotenent de securitate. Imi spune că a fost reţinut în altă parte, sau că n-a avut mijloc de locomoţiune. Mă uit lung la el. E - ori cît de ciudat ar părea asocierea - liniştit şi trist. / Era născut, poate, să îngrijească flori./

8.

Vine şi un ofiţer de la pază şi pleacă promiţîndu-mi că va face raport. Vine, după un timp sau altul, tov. căpitan Moraru, prezent fiind şi tov. căpitan medic de securitate Berescu. Sînt sau par consternaţi. Tov. căpitan Morar, cînd se ridică, zice rar, cu glas sec, în violent contrast cu înţelesul vorbelor : " de data aceasta sînt decis să fac scandal ". - Nu ştiu dacă a făcut sau nu scandal, dar ştiu / sau aşa am interpretat / că n-a mai anchetat pe linia de activitate a persoanei în civil, distanta, la " subsolul " lucrurilor, răspunzîndu-mi aşa, cînd, într-o altă zi, îi cerusem : " Înţelege-mă că nu pot ". Si cu o singură mînă / o mînă-i lipseşte / şi-a cuprins ùn genunche ca şi cum ar fi pecetuit o taină.

9.

O zi, două, după ziua în care se programase operaţia, fără ca să mi se facă - mi se reprogramează şi mi se face. Medicul chirurg prof. Stefan Popescu, pe cînd eu eram încă pe masa de operaţie " iată ce poate ajunge / ce se poate numi ? / un apendice după.... criză ".

.. // ..

lo.

N-am mai fost pus în libertate. Peste aproximativ 6 -7 luni, voi fi condamnat lo ani m. s. și după executarea lor, voi fi trimis semi - paralizat / paraparezã / 6 ani și 4 luni în domiciliu obligator. Bărăgan /

N-am uitat persoana distantă, care chiar dacă n-ar fi știut - a știut /- starea bolii mele, rămîne criminală. Pentru că a spune medicilor că să nu mi se spună că am nevoie de operație, implică, ori care ar fi conjuncturа , sau feptul că această persoană știa că este nevoie de operație, sau / price concesie i-aș face / fie și numai că ar putea să fie. Diferența între cele două tentative de clímă este, în esență, nici una, iar completarea " și-n ori ce caz să nu i se facă " nu mai este surprinzătoare și ar putea și lipsi. Injecția cu "bucluc"?, - ar putea lipsi și ea.

Dic. Petre.

Torgulescu Savin

1144

1/ Im legătură cu o agenție de zaraf pe care trebuie să o fraș;
- Dicționar a scris în cosul
a) Torgulescu Savin
b) Civil (cpt) pricinde de vânzat pe foloș, rezid.
c) Un cpt de fanitate (El răspuns)
Pe sala Palatului 2 Tehnologie Oficerul în mesuș Jan Sept 1953 ora 11³⁰ l-a întrebat cine-i Free tovarășul lui D. Dumitru I-a răspuns cu o arma sepă Tamara Verșenko. "L-a fost întrebat unde sînt medicii? Au plecat. Im fata lui i-a spus. Tot trebuie să-l luăm, să-l ducem la închisoare. Trebuie să aflam adevărul. Altă fată acum la ordinul spus adevărul Il duceau și el, chinuindu-se și tot aplăuda, zice.

6/ Ei discutam unii ei, să-a
forcă să zu o forcă; dacă
Lubnia să-l lovăm.
Operația zu era privată dacă
să-a forcă (în alți dinți)
Te spun lui să se informeze
la medici că ei au
venit pe acolo, să se
intereseze de D. Dănuțu.

Să fumeți medicilor
că nu ne mănâncă de
operație că să nu ne
o creștem.

- Să-i spună medicilor că
să nu-i forcă operație pe
tuberculoși să-l examineze.
Să transmită din partea
Spitalului de Psihiatrie
= Oftica la unii
să nu medicilor
ca vechi să-i ajungă
Schizofrenii că le au
venit de operație.

Cuvântarea lui Pompiliu
din ce a ce a auzit:
a) A mi fost la ei la
spital. La plecare
a ținut niște studii
în bine de cum vine
când sunt reîntors ca
niște studii f. frumoși.

b) Iram zis. Iram
bine ca nă aplăuze
adevărul de la el.)

c) Cuvântarea lui este
că Vrănii să-l
distrugă dar după
ce apăi adevărul
de la dânsul —
— se bagă pe stare
~~sănătoși în imposibil~~

Le jeune lui Tamara Vârgeuk

= A vrut cineva de la Securitate să-l facă turnător, dar el a refuzat cu hotărâre.

= Și-l amenința mereu că nu va mai putea profesa ca medic.

= Singur și-a luat viața, pentru că nu mai putea profesa ca medic.

II

În 1953 l-am văzut. — Mi-a descris cu durere cazul său. Nu am mai putut face nimic.

Jeune médecin ?!

Dan Dumitrescu : Nic. Bertea

Tentativa de asasinat - Aiud

146

30 Oct. - 1964.

Anii 1956 - 1957. Încă o zi de Zarcă, loc destinat pe atunci celor declarați ca cei mai răi dintre deținuți. Știuc că sînt vînat și programat morții, de data aceasta prin tehnica unui diagnostic fals. Nu știu, însă, cum să fac o breșă în dispozitivul de încercuire al acestei conjurații, care seamănă și nu seamănă cu cele anterioare, cărora le-am scăpat. Parezele urcă din ce în ce mai sus, și cea ce suport cel mai greu este senzația de cauciuc presat deasupra soldurilor.

- Se aude deodată, accentele siguranței de la ușa celulei în care mă găseam, și ușa se deschide prezentînd vederii doi au trei ofițeri de ai închisorii, două persoane civile și, discret, șapca și un umăr ale sergentului de pază. Inspecție medicală București. Unul din cei doi civili, al doilea medic oficial al închisorii Aiud, [Serban] mă prezintă, adresîndu-se deferent celui de al doilea civil : " [aici polinevrita] ". / Adăugînd , poate, cu paraparezia ./.

Nu, adresîndu-mă celui de al doilea civil : " nu este adevărat, Dl. doctor, am lues. vă rog să-mi vedeți mersul și să-mi luați reflexele. În vreme ce doctorul Popescu / așa îl chema pe al doilea civil / se îndreaptă spre mine, sau în timpul unei carecare ezitări ale acestuia, și în vreme ce începu-cem să fac pași pentru ca să mi se observe mersul specific - congestionat și aproape necrezîndu-și ochilor, cel de al doilea medic oficial al Aiudului, Serban, încearcă să mă intimideze și să stopeze lucrurile, urlînd: " Dumnezeule care ești bolnav trebuie să fii disciplinat și nu atei la patul dumnezeule " / În anul 1955 sau 1956 mi s-a schimbat regimul de rogojină, cu regimul de pat /. - Nu-l ascult, bineînțeles, pe dr. Serban și merg cîțiva pași. Dr. Popescu îmi privește mersul, îmi cercetează reflexele și stabilește nystegmusul și, în sfîrșit, clar și xixx calm, mă confirmă : " Da aveți lues ". Și în timp ce acelaș doctor, Popescu, îndreaptă spre ieșire, eu cer " Vă rog să dispuneți Dl. doctor ca să mi se înceapă tratamentul antiluetic chiar azi". Doctorul Popescu, din ușe, sau de către ușe : " Vi se va începe tratamentul antiluetic chiar astăzi ".

.. // ..

Medicul oficial Serban nu mai poate nici tăcea, nici vorbi ; gura-i face geometrii de vorbe, dar glasul îi rămîne undeva, unde se întîlnesc furia, crima, frica şi ruşinea .

Ofiterii îşi caută un punct pentru privire, ca să se polarizeze - şi nu-l găsesc. Şi în vreme ce sergentul de pază se apropie ca să închidă uşa, medicul inspector Popescu nu ezită să mă întrebe " Dan Demetrescu, nu ? răspunsul meu " Da, domnule doctor, Dan Demetrescu ".

In ziua aceea închisoarea Aiud a mai cuprins un bolnav; de data aceasta un medic, medicul oficial Serban. Iar colegul meu de proces şi de celulă, Constantin Pavel - devenit informator - a refuzat să se ducă şi să mai dea raportul. De ce ?

x

Flagrant delict de tentativă de asasinat al numitului medic oficial Serban este de o realitate constrîngătoare. Nu delictul, nu poate fi, juridic şi etic, îndulcit de nimeni şi de nimic.

Serban nu se poate prevala azi de simplă greşală / şi de libertatea de a avea o părere / pentru că o greşeală sau alta, are ca notă constitutivă, înafară de lipsa de corespondenţă dintre ceeace s-a făcut şi ceea ce trebuia făcut, lipsa elementului intenţional / prezenţa sau lipsa elementului intenţional desparte vina de greşeală /.

Vina medicului nu este, deci, aceia de a fi pus un diagnostic greşit - în materie de sistem nervos diagnosticele sînt, uneori , dificile - ci de a fi vrut să-l pună şi de a fi încercat să-l ferească de orice fel de control.

Mai mult : tentativa de asasinat a susnumitului medic n-ar scădea şi nu poate scădea cu nimic, chiar dacă diagnosticul lui ar fi fost cel just , iar greşite ale celorlalţi medici ; dacă mama lui Hamlet devine ea însăşi victimă pentru confuzia făcută între paharele cu şi fără de otravă, ea nu e mai puţin vinovată, şi nici Aveline Browning cere, tăind venele de la mîinile soţului ei, îl salvează, crezînd că-l omoară.

. // .

Cu condiția agravantă pentru Serban că medicina nu-i o profesie ci o vocație, și că antecedentele și consecințele acestei demascări spectaculoase = antecedente și consecvente pe care le voi numi la alt capitol, și-n care Serban își face între alții, complici pe medicii deținuți Marcoci, Georgescu și un cocoșat Gorgeană și ele, cu toate că nu atît de ilustrativ, tot atît de atentative de numai puțin încercare de asasinat.

Pînă atunci să-mi fie permis să redactez capitolul : Potențiada și complicitatea la crimă dintre organele M.A.I. și conducerea închisorii Aiud. / Ca sub titlu : marele actor și dirijor Coller /.

x

In situația confuză consecutivă demascării celui de al doilea medic oficial Serban, apare în închisoarea Aiud un ofițer nou, maior sau căpitan, statură mijlocie către scund, mai curînd gras, cumpănit și-n vorbă și-n judecată, și nu mai puțin în mers. Incerc să fiu scos la raportul lui. Incuviințează, și-i relatez cele petrecute și înscrise la capitolul I. Ascultă atent și-mi cere apoi să fac raport scris, pentru ca să poată ancheta în chipul cel mai riguros. La o săptămînă după ce-i prezint raportul scris, mă cheamă din celulă și-mi comunică adevărătatea tuturor celor relatate de mine. Nu-mi ascunde, însă că personal nu poate lua nici o măsură - sau că e îndoielnic dacă va putea - și mă sfătuiește să-l las să trimită raportul meu și confirmarea de a deveărătate a celor cuprinse în el, M.A.I.

Sînt de acord. După un timp - în care au loc mai multe acte importante, pe care nu le înscriu, însă, acici, pentru ca să nu întunec centrul de interes din subiectul capitolului - într-o seară în care eu mă găseam într-a șaptea sau a opta grevă de foame, izolat - sînt scos și introdus în una din camerele închisorii și invitat de către sergentul de pază să iau loc, undeva, în spre fund. După cîteva zeci de secunde apar Tov. colonel Coller, directorul închisorii, urmat de o suită de ofițeri M. A. I. și de medicul oficial Serban / ultimul dintre ofițeri, către ușe din dreapta, de o slăbiciune aproape scheletică, ochi mari și gură de cioc de pasăre de pradă /.

.. .. // ..

Regia artistică a spectacolului, trebuie să recunosc, a fost desăvîrșită, iar talentul actoricesc al colonelului Coller, nu mai puțin.

După ce aceasta din urmă spune, fără de nici o introducere, că are impresia să-mi exagerez boala, medicul oficial Serban, fără de pauza măcar a unei respirații, începe să citească o listă a volumului de medicații care mi-a fost făcut într-o anumită unitate de timp. După ce lista a fost citită, colonelul Coller și asistența se ridică și se îndreaptă, fără nici un alt cuvînt, spre ieșire. Apuc să-l întreb pe colonelul Coller, cînd mi se va face medicația specifică, promisă de către el niște zile mai înainte ? Imi răspunde din mers " Mai întîi să ieși din greva foamei". Spectacolul s-a terminat.

x

Organele M. A. I. deci, cu complicitatea colonelului Coller, n-au dat curs nici unuia din elementele actului penal în cauză - în esență voința clară și netă de a ucide - și au substituit sofistic și criminal problemei ce fel de medicație mi s-a făcut, falsa problemă a cîtă medicație mi s-a făcut, adică a volumului. Am înțeles atunci pe deplin puterea și numărul dușmanilor mei, complici la crimă, și i-am cerut corpului și spiritului meu ultimele rezerve pentru a rezista unui alt maraton : aceluia al disperării.

x

Anexă

De unde și în ce împrejurări l-am cunoscut pe doctorul Popescu ? In 1950 sau 1951, după ce cel de al doilea medic oficial al Jilavei, medicul Husar, a încercat să mă facă să accept tutuirea mea de către el, cerînd în schimb să-i spun dumneata sau dumneavoastră. La un anume timp de la aceasta - ore , sau zi - poate pentru ca să-mi stabilească gravitatea bolii, și în funcție de rezultatul acestui examen să fiu trimis sau nu la " Neagra ", a venit (Dr. Popescu) să mă consulte. A vorbit și m-a îngrijit corect, și la rîndu-mi, m-am purtat corect.

.. // ..

150

Nu l-am cunoscut nici odată înainte de detenţiune şi nici într-un fel. Nu l-am revăzut şi nici nu i-am dat, cum nu mi-a dat, nici un semn de viaţă, după. La " Neagra ", însă, tot am ajuns, dar mai târziu, şi într-o altă împrejurare.

Nic. Bălan.

C.N.S.A.S.

151

INFORMARE

În privire la formele și metodele de reeducare deținuților condamnați pentru infracțiuni contra securității Statului pe timpul cât s-au aflat la Penitenciarul Gherla.

Începînd în penicilul reeducare deținuți, începînd cu 23 Octomvrie 1956 și pînă în prezent codica de peste 11 ani. În această perioadă au desfășurat activitate de control și îndrumare la mai multe unități subordonate D.G.P. dar îndeosebi la Penitenciarele Gherla și Craiova, de care răspundeam pe linia penicilului, pentru care raportez următoarele:

Activitatile de reeducare a deținuților din Penitenciarul Gherla, s-au desfășurat în conformitate cu prevederile instrucțiunilor Direcției Cultural Educative, aprobate în anul 1956, a ordinelor și a planurilor de măsuri aprobate de conducerea acestei și D.G.P. în strînsă colaborare cu măsurile întreprinse de organele Securității de Stat.

În perioada 1956-1964, la Penitenciarul Gherla se aflau deținuți condamnați pentru activități dușmănoase legionare, vînzători și membri ai Partidelor burghezo-crimanale de dreapta, foști activiști condamnați pentru crime, în patriarhia, mănăstiri, preoți deținuți care au făcut parte din diferite secte religioase foști membri ai Partidelor burghezo-moșierești, care au desfășurat activități dușmănoase în patriarhia Statului, precum și deținuți condamnați pentru fapte de drept comun. Aceștia erau repartizați în secții și camere de deținere în raport cu înfățișările comise și nevoile de siguranță și de bună deținere. Activitatea de reeducare a tuturor s-au desfășurat la secția [illegible] și celelalte mure care cuprindeau

— 1 —

categorii și vîrfuri foarte înzestrate.

Cele mai bune rezultate s-au obținut în perioada 1960-64, cînd la comanda Penitenciarului s-a aflat col. GHEORGHE, care a reușit să îmbunătățească mijloacele de reeducare folosite pînă atunci de către D.G.P.C.M., eliminînd cele de necunoscut, aducînd o bogată experiență.

Pentru desfășurarea acestor activități s-au folosit cadre din aparatul D.G.P.C.M. și de necunoscut, depozitate și cu o bună pregătire ideologică și culturală care și-au adus aportul pentru realizarea sarcinilor stabilite de partid cu privire la reeducarea deținuților.

În conformitate cu prevederile regulamentului privind regimul cultural educativ, cu deținuți condamnați pentru infracțiuni contra securității statului care au fost folosiți la diverse munci productive, s-a organizat următoarele activități:

- Alfabetizarea neștiutorilor de carte.
- Calificarea în diferite meserii.
- Organizarea de întîlniri cu oameni de știință.
- Conferințe diferențiate.
- Organizarea de biblioteci.
- Vizionări de filme și diafilme.
- Activități sportive.
- Gazete de perete.

Activitățile de club s-au desfășurat în săli special amenajate prevăzute cu aparatură specifică de muncă și recreativă deținuților, fotoliu, instrumente de radiofonie, aparate de radio, gramofoane, reviste, ziare, table pliante etc.

Deținuții analfabeți, de regulă tineri, au fost cuprinși în cadrul școlilor cu frecvență în mediul rural, unde învățătorii, în ajutorul unui deținut instalator, au fost profesori.

Calificarea deținuților se executa prin muncă productivă și exerciții teoretice în meseriile de: ajustor, lăcătuș, tinichigiu, instalator apă canal, strungar, rabotor și turnător.

153

Centrul predare la cursurile teoretice de folosesc deținuți aleși din rîndul celor care aveau specialitatea respectivă și a confecționa bunuri, care își desfășoară activitatea sub îndrumarea cadrelor. În anul 1964 nr. deținuților calificați de către Penitenciarul Sibiu era de 69 deținuți raportat la nr. efectiv de aproximativ 400 deț care lucrau în atelierele Gospodăriei anexe 1971.

Întrecerile în muncă între deținuți se organizează pe bază de obiective concrete, legate de îndeplinirea planului, calitatea produselor, îngrijirea utilajelor etc. Se încep un existat rezultate frumoase și rezultate ale unor deținuți care și-au însușit de curînd meserii, regăsesc cu plăcere la muncă, apreciind că și-au însușit deplin pentru viitor. Rezultatele întrecerile și confecționările de produse s-au concretizat reușind să stimuleze și procesul de inovații și raționalizări care în perioada 1963-64 au produs peste 300 propuneri de inovații și raționalizări, din care peste 100 au fost aplicate cu eficiență economică ridicată. În anul 1963 prin planul de măsuri aprobat de conducerea MJ, deținuților producători în producție li-au acordat circa 40 de zile de muncă (zile libere) și stimulente în plus.

Semnificația conferințelor a fost întotdeauna deosebită. Se tratează probleme reale ale regimului democrat popular care să combată misticismul și superstițiile, triumful concepției materialiste asupra ideologiei burgheze contemporane etc. Succesul cu care s-a bucurat în anul 1963, în planul de măsuri aprobat de conducerea MJ, a determinat ca de către organele locale de partid pentru a ține în unitățile de detenție de către activiști de partid și de stat, profesori și conferențiari, scriitori și filozofi, care să țină expuneri în fața deținuților.

Bibliotecile pentru deținuți au cuprins cărți de literatură beletristică și în special de autori sovietici și cărți de științe populare și științifice. Anul 1963 deținuții legionari și fosți membri ai partidelor burgheze li-au repartizat cărți

servise de autori români clasici și contemporani, începînd cu anul 1962 s-a accentuat activitatea școlii: recenzii, simpozioane, seri cu tineri literari, concursuri literare, ceea ce răspunde

În anul 1962 în Sala Floarii de mărțișor a avut loc conferința cu tema introducerea cititul prozei (Floarea Șeiteria și Șeiteria timpurilor) și a revistei „Știință și tehnică". Numărul de abonamente se stabilea la Floare în proporție de un Floare la 15 detinuți și a revistă la 200 detinuți. Comandantul locului de detinere împreună cu organul de securitate hotărîră ca prima floare care va fi dată detinuților introducerea Floarelor să aibă loc în ziua de 23 August, ziua eliberării patriei de sub jugul fascist. Cu cîteva zile înainte de a se verifica modul de interpretare a lecției de către detinuți, conducătorul interpretării dușmănoase și pe cei care le propaga. Au existat și cîțiva care în detinuți au afirmat că florile respective au fost redactate anume pentru detinuți pentru combaterea acestei propagande a fost necesar ca o parte din detinuți să fie scoși pentru a cumpăra floare direct de la chioșc.

Cu activitatea sportivă s-a organizat fost echipe și s-au asigurat materiale pentru jocuri de:

- Volei
- Șah și tenis de masă.

Începînd cu anul 1963 s-a permis și jocul de baschet, pentru care s-a amenajat terenul respectiv și s-a asigurat echipamentul.

Detinuții izolați în 15 file înainte de eliberare au beneficiat de o serie de activități pozitive, fiind puși la curent cu toate evenimentele importante din țară. Multe discuții care aveau loc în aceste zile puse în libertate în cadrul cărora fiecare își spunea părerea.

Cu detinuții condamnați pentru fracțiuni contra securității statului

155

core un mijloc sa-a organizat activitate privind: gitirea cartilor de literatură beletristică, cu privire și diafilme.

Munca individuală în rîndul deținuților, elemente influente a exercitat un rol deosebit. Ca rezultat al muncii informative desfășurată de organele de securitate s-au organizat demascări, diferențiat în funcție de influența comisă și apartenența politică, prin declarații scrise și orale. Deasemeni s-au expus tablouri și fotografii infățișînd evenimente care ar trebui reactivate de unele elemente aflate în penitenciar. S-au prezentat dovezi diferite cu privire la negativitatea desfășurării acestor de instigatori la evenimentele survenite și robotiști. Aceste acțiuni s-au soldat cu demobilizarea unor deținuți și creierea opiniei acestora împotriva unor deținuți care încercau să atmosferă dușmănoasă în rîndul lor și chiar împotriva unor cadre.

Probele în această metodă cu cei deținuți care se manifestau de influență în rîndul celorlalți s-au organizat diferite de încercare a diferitelor segmente demonstrat propunîndu-se care ocazie ca fost prezentate:

- obiective industriale construite
- construcții de locuințe și obiective social-culturale
- expoziții ale economiei naționale
- publicații tehnico-științifice
- grafice și fotomontaje
- panouri privind desfășurarea lucrărilor în diferite locuri în care cîndva au

Deasemeni s-au prezentat versiuni și fotografii din partea familiei care reflectau existența unor greutăți la aceștia.

Ca rezultat al activității unele părți din stat - s-a produs pierderea libertății unor de terminare a tuturor deținuților condamnați pentru infracțiuni contra securității statului prevăzute de Legea Decembrie 1963 și pînă în Iulie 1964.

158

cu ocazia acestei ocazie s-au emis și unele greșeli, în sensul că o parte dintre deținuți, în ori fi trebuit să beneficieze de prevederile acestor hotărâri, nefiind reeducați. Manifestări dușmănoase ori afirmații s-au făcut chiar cu ocazia primirii lor în libertate, arătându-că primirea lor în libertate s-a făcut sub presiunea Americanilor.

În încheiere raportez că organele de poliție au fost în formație la trup cu privire la stadiul muncii de reeducare din Penitenciarul #1963, cu care ocazie s-a cerut măsuri pentru îmbunătățirea conținutului și eficacității muncii de reeducare a deținuților.

17.XI-1967

CPT. Șef

POLIȚRADIȚ VERGIL

157

N O T A

privind concordanţa dintre prevederile regulamentelor privind regimul în locurile de deţinere a condamnaţilor pentru infracţiuni contrarevoluţionare, în raport de dispoziţiile legale.

A.- Separaţiunea.

Prevederile actuale din "Regulamentul privitor la aplicarea regimului în locurile de deţinere"(art.9) nu sînt în totală concordanţă cu dispoziţiile art.36 - 38 din codul penal, deoarece stabilesc alte criterii de separare a deţinuţilor politici decît cele prevăzute în codul penal.

De exemplu, art.38 din codul penal prevede că " condamnatul la detenţiune simplă execută pedeapsa într-o secţiune specială a penitenciarului, destinată pedepselor politice. Condamnatul la această pedeapsă nu poate fi ţinut în celulă decît la cererea sa sau ca măsură disciplinară".

Regulamentul stabileşte un regim bazat pe alte criterii decît natura pedepsei politice (apartenenţă politică, funcţia avută, etc.) ceea ce ar face ca, în unele cazuri, cei condamnaţi la pedeapsa de detenţiune simplă, să nu beneficieze de dispoziţiile legii.

B.- Vorbitor.

Dreptul la vorbitor este reglementat prin art.36 - 38 din codul penal, la cel puţin odată pe lună.

Prevederile din regulament sau din ordinele M.A.I. prin care se restrînge sau se anulează acest drept, sînt contrare dispoziţiilor legii (art.36-38 cod penal).

C.- Corespondenţa.

Prevederile privitoare la corespondenţă cuprinse în regulamentul şi ordinele M.A.I. sînt în concordanţă cu dispoziţiile

158

art.36 - 38 cod penal.

D.- Pachet.

Prevederile din regulamentul şi ordinele M.A.I. sînt în concordanţă cu dispoziţiile legale.

E.- Banii.

Această problemă nu este reglementată prin dispoziţiile codului penal sau alte dispoziţii legale.

F.- Fumatul.

Codul penal sau alte dispoziţii legale nu reglementează această problemă.

G.- Asistenţa medicală.

Reglementarea din regulament şi ordinele M.A.I. corespunde dispoziţiilor legale.

H.- Hrana deţinuţilor.

Normele de hrană sînt stabilite potrivit H.C.M..

I.- Echipament.

Dispoziţiile M.A.I. care prevăd că deţinuţii contrarevoluţionari nu pot purta decît echipament penal, contravin prevederilor art.39 din codul penal, potrivit cărora "Condamnaţii la detenţiune nu sînt obligaţi să poarte costumul penitenciarului, dacă îşi pot procura îmbrăcăminte pe cheltuiala lor".

J.- Plimbarea.

Reglementarea M.A.I. corespunde prevederilor legale, (art. 39 - alineatul ultim - din codul penal).

K.- Munca.

Prevederile M.A.I. referitoare la repartizarea şi organizarea muncii sînt în concordanţă cu dispoziţiile legale (art. 17 din Decretul nr.720/1956).

- - -

Lista

În ziua de 5 noiembrie 1967 m-am deplasat la penitenciarul Aiud, fiind însoțit de următorii tovarăși:

- în sistemul celular, pedepsele se execută cîte 4 și chiar 6 deținuți în camera.

- în alte penitenciare, executarea pedepselor se execută în comun.

În toate penitenciarele există o secție de izolare.

- Mai există secția „Foarte periculoși" care în prezent nu se execută pedepse, fiind la parter folosită ca magazie-depozit pt. materiale.

Vizitînd secția Foarte periculoși, am constatat că aceste condiții privind sistemul celular, în cazul executării izolării a pedepselor.

Din relatările conducerii penitenciarului a unor cadre de muncitori care au făcut de pază în Foarte periculoși că aici era locul cel mai greu de executat pedepsele. Din toate secțiile în care se execută pedepse din penitenciarul Aiud.

În această secție se asigura o izolare perfectă, fiind construită mai special, și se putea asigura o supraveghere mai atentă. Fiind dispuse cu perete spre hol, care în timpul detenției au fost acoperite cu jaluzele speciale tip penitenciar, era foarte frig iarna.

Cadrele care au executat exercițiul de pază în secția Foarte periculoși că în timpul iernii

/.

și Țara ~~Pentru~~ pentru mantăi
Dunării, iar pentru ciorne li se
făcea hrană pâinea.

Am mai amintit toate cadrele cu care am
discutat (Lt. Rauca Viorel, Ing. maj. Teodoran
Ioan, Lt. Iuliu Marin, Lt maj Ungureanu Vasile,
și Lt Stan Iosif) și care timp îndelungat au executat
serviciul de pază în secția Țarcă, arătă că aici
îi executau pedeapsa cele mai înrăite elemente din
conducerea legionară, Guvernul antonescian, conducerea
PNȚ și PNL, tocmai pentru care acestora li se asigura
condiții grele de detinere.

Nu erau scoși la muncă, nu aveau dreptul la
pachet, vorbitor, scrisori etc. Regimul de izolare,
de separațiune îndelungată; hrana insuficientă și rele
calități privațiuni, au creiat în rândul deținuților
foimă, de cel mai greu loc de detinere din țară.

Verificând unele documente, am constatat că într-un
proces verbal încheiat de procurorul militar Nagy Coroe
dela Trib. Militar Cluj se menționează nerespectarea
art. 28,30 și 31 din regulam. la categoria deținuți
speciali, de către conducerea ~~penit~~ penitenciarului
care motivează nerespectarea prevederilor regulamentare
în baza ord. MAI 010 260/II. (Mon. of. Nr 12.12.956).

Am verificat dacă se cunoaște condițiunile
și cine elementele din grupul Bătrâncanu
i-au executat pedeapsa în Țarcă. Din discu-
țiile purtate cu unii foști încarcerați mai mulți
care au făcut de pază în acea vreme, un mai
Lt. maj Ungureanu Vasile îl aduce

amintit de Filker Herbert - ni se-a precizat
că nu este etic ca pentru ocara să fie pri-
mit vizitatii mai desobiti decât le-a stat pentru
celelalti: în fapt să se relateze că toti de-
tinutii aveau acelasi regim de executare a
pedepselor -

Am verificat în fisa de Observatii clinice
nr. 62/76 privind cazul Calmanovici Emil,
despre care am scris mai sus, cele ce
urmează le prezint mai jos -

Cel. Tulea

Concluzii

Un aspect important de care am vorbit toate
cadrele mentionate în notă cât au executat servicii
de pază în bătăi fără, ele arătând unei ipoteze
stricte nici o pază fizică severă, care pe lângă faptul
că a fost dublată pentru a asigura o permanentă
supraveghere în celule nu tolera nici o abatere în
executarea programului zilnic. De ex. în timpul zilei
obligatoriu se stă în picioare sau pe marginea patului.
Era interzis nici o altă mișcare în pentru încălcarea
regimului stabilit se sancționau de către conducerea
penitenciarului cu izolarea. Am văzut sectorul
de izolare pt. executarea pedepselor. Celula
se compune dintr-un pat rabatabil care se
coboară doar pentru noapte și se dă dimineața.
Cel [illegible] o pătură. Într-o zi se stă în picioare.

Fișa de rez. clinică U=62/956 162

Calmanovici Ernest -

Internat 8.03.956

Data ieșirii = 12.03.956 ora 13

Le internare: Plăgi înțepate toate pomnitele. Edem al epanbelor și feței picioarelor. Leziuni escoriative ale tegumentelor feței și toracelui. Edemul uscat al mâinilor - Tegumentele de pe abdomen pergamentoase. Facies bimian - Incontinență de materii fecale.

Istoricul bolii

După o operație a tromei de 40 zile, în care timp s-a instalat o constipație de 7 zile f. rebelă, după care scaunul devine normal; dar după începutul alimentației normale, apare edem al membrelor inferioare, a mâinilor și incontinență a materiilor fecale, fără incontinență de urină. De 3 zile i-a adăugat plasmă umană (intramuscular) și intravenos și intramuscular pe rând una și alta.

Condiții de viață și muncă -

Bolnavul spune că pe data de 06.01.956 dimineața, când trăia pe care o mențin până la 15 febr. 1956 în care timp a fost alimentat artificial contrar voinței - și ce a semnalat la ședința

...ind toate obiect. Lecț obișnuită cu supr de 4 ore la sept.
Apoi o lecț la sept. la regim obișnuit până a x pedea spre
...bmăsurări a stării generale. Intre timp a-
...pinat uscare și demi higrotatică a membrelor
...ferioare.

9 III. La ora unsul zilei s-au citit 20 scame bicluri.

10. III. La ora unsul zilei mai multe scame bicluri.
Diminuate o stare de epicrală.

(T.A 10½ - 7.)

de fișa tratament

Fraia clinică nr. 62/1956.

Fișa nr. 5 - 8.

Cu foi de obs. clinică
1956

MAI.
Din X.
IX. 967.

163 bis

Notă.

Privind pe VICTOR RĂDULESCU POGONEANU.

1) VICTOR RĂDULESCU POGONEANU a fost condamnat în luna octombrie 1947, după care a fost ținut arestat în penitenciarul Galați până în luna august 1951, cu excepția perioadei 16 iulie - 24 august 1948 când a fost pus la dispoziția Min. Muncii pe garanție.

În această perioadă nu rezultă să fi suferit de ulcer.

2. La data de 15 august transmitul este transferat la penitenciarul Sighet, unde a stat până la data de 7 iulie 1955. În această perioadă nu există nici un fel de materiale din care să rezulte starea sănătății lui.

3. La 8 iulie 1955, este adus în arestat în arestul Min. de anchetă penală din Calea Plevnei la celula 3 dispensar

În certificatul medical întocmit odată cu introducerea în arest, Dr. Tuzeru pune următorul diagnostic: „Sufere de laringită spastică, otazo viscoralizată"

La data de 25 iulie 1955 Dr. Tuzeru întocmește un referat, în care propune ca Victor Rădulescu Pogoneanu să fie trecut în regim special, suferind de „laringită spastică" propunere care se aprobă.

4. La data de 28 iulie 1955, transmitul este trans-

164 163 bis

terat la Penitenciarul R. Sărat unde a stat până în luna martie 1962, când a fost internat în Spitalul Măcelăroaia unde la scurt timp a decedat.

Din documentele întocmite în perioada cât a stat în corecerat în Penitenciarul R. Sărat, reţinem următoarele:

- La 19 dec. 1955 condamnatul a solicitat să fie examinat de medic, în urma căruia fişă medicală Grinberg Ioan, a întocmit un referat către conducerea penitenciarului, propunând să fie trimis la o comisie de medici. (Nu reiese dacă s-a trimis).
- La 18 ianuarie 1956 a fost dus la spitalul din localitate unde i s-a făcut o radioscopie gastro-intestinală.
- La data de 25 mai 1956, bolnavul a cerut printr-un memoriu să fie din nou consultat de un medic radiolog.

La cererea lui, Dr. Penitenciarului şi colaboratorilor de bunăvoie prin adresa Nr. 44/01284 din 23.06.1956, i-a comunicat şefului direcţiei, tov. Col. TĂBĂRAŞU ION să aprobe să fie examinat de un medic radiolog, cum el solicitase.

- La data de 8 iulie 1956, Dr. Grinberg Ioan, arată într-un referat că bolnavul suferă de gastrită şi colită, fiind necesară o radiografie.
- La 8 noiembrie 1956, acelaş medic, recomandă regim alimentar, norma „17" pe timp de 75 zile care se aprobă.
- Se mai referat întocmit la 25 feb. 1957, medicul indică regim alimentar, fiind suferind de „boală hipertonică, pielită calculoasă, reumatism, boala discenetică reţeluţă dintre fişă medicală din data de 25 martie 1957 prin care se aprobă regim medical pe timp de 30 zile.
- Într-un alt referat medical din luna aprilie 1957 se arată că bolnavul suferă de „boală hipertonică, dorsalgie - lombosciatică (paralizie spastică a membrelor inferioare, hipo-

artizie autonată, fenomene de tipla retractie, tiebureări sfincteriene n. fiziocale,") Soliciteudine internarea în spital.

- Sa 21 mai 1957, cu tr. un referat medical se arată că bolnavul suferă de boala expusă mai sus, recomandându-se regim dietetic pe luna iunie 1957 care se aplică. Acelas regim alimentar se aplică și pe lunile iulie-decembrie 1957.-

- În perioada mai - noiembrie 1961 apare cu regim dietetic -

- Se un referat medical din luna ianuarie 1962 apare cu diagnosticul „Arahilozo distrofică grad III", recomandându-se regim alimentar și pat pe timp de 10 zile, care se aplică.

- Sa data de 3 martie 1962 se face internat în spitalul Văcărești iar la data de 10 martie 1962 se decedat având ca diagnostic: „LUES PARALITIC IREVERSIBIL TOXIMIE - MIELITĂ - PARALEGIE. CISTOCISTITĂ DISTROFIE -

Alte date nu reiesă din dosarele de pensionare sau cele de arhivă -

[illegible]

Note

În raport cu diagnosticul din 8.07.1958 arestatul a putut să fie audiat în acel timp

Dr. Ion Lutail

2.11.1967

D. G. P. – Dir. pază și regim
of. control
Lt. col. Bănuță Dinu

165
165bis

Notă explicativă

– cu privire la munca de reeducare ce se desfășura cu deținuții aflați în secția „Zarca" Aiud.

În perioada sept. 1956 – ianuarie 1959 am exercitat funcția de locotitor politic la penitenciarul Aiud.

Una din atribuțiunile de bază ale mele era și organizarea și desfășurarea activităților cultural-educative cu deținuții. Toate activitățile conform instrucțiunilor și ordinelor (din acea perioadă) le organizam cu deținuții drept comun și C. R dar numai cu cei ce munceau.

La secția „Zarca" erau închiși 60-80 deținuți, repartizați câte unul sau doi într-o celulă. În câteva celule erau chiar 3-4 deținuți. Repartizarea lor se făcea de organele M.A.I. regionale, iar în unele situații chiar de conducerea M. A.I.

Cu acești deținuți nu se făcea nici-un fel de muncă de reeducare. Îmi amintesc că în 1957, după contrarevoluția din Ungaria, la „Zarca" s-a găsit o tunică de ofițer. Sau făcut cercetări cum a pătruns această tunică de ofițer la „Zarca".

Deținuții de la „Zarca" nu aveau voie să vorbească, iar supraveghetorii nu aveau voie să întrebe nimic.

Atât supraveghetorii cât și ofițerii cunoșteau că la „Zarca" sînt 3 vârfurile partidelor: Legionar, P.N.Ț. și P.N.L. Acest lucru nu se cunoștea în mod oficial ci din „scăpările" ce le aveau uneori

organele operative.

În concluzie, cu deținuții de la „Zarca" nu se duce nici o muncă de reeducare, decît aplicarea strictă a regimului. Regimul uneori este foarte aspru, în sensul că se folosesc bătaia conform indicațiilor verbale ale fostului adjunct al M.A.I. - Mureșeanu.

18.II.967

Lt. col. Baciu

N O T A

CU REGIMUL DETINUTILOR DIN SECTIA "ZARCA"[x] A PENITENCIARULUI AIUD.

Denumirea regulamentului	Prevederile regulamentului	Situaţia de fapt
1	2	3
- Regulamentul asupra regimului de executarea pedepselor, promulgat prin decretul regal nr.1439/1942.	Separaţiunea - Ziua în comun, noaptea separat.	Penitenciarul Aiud, fiind unul din cele mai mari penitenciare, cu condiţii de separare şi sistem celular, a fost destinat pentru a executa pedeapsa vîrfurile legionare, foşti membrii ai guvernului antonescian, elementele înrăite. In cadrul penitenciarului, fiind mai multe pavilioane, deţinuţii erau separaţi după anumite criterii: a/ cei care munceau erau separaţi într-un pavilion în camere comune; b/ cei care nu munceau erau separaţi în camere comune, sistem celular; c/ o secţie inapţi, camere comune; d/ secţia "Zarcă", care se caracterizează printr-o construcţie veche, din 1881, sistem celular. Construcţia fiind veche cu ziduri groase şi ferestre îndreptate spre nord, camerele erau reci şi umede. Introd.deţin.în secţia "Zarcă" între anii 1958-1964 se făcea de comandant cu aprobaraa directă a conducerii M.A.I.
- Regulamentul asupra regimului penitenciar aprobat de Ministrul Afacerilor Interne în 1952	- Deţinuţii CR erau separaţi de deţinuţii de D.C. în penitenciare sau secţii separate.	
- Regulamentul asupra regimului în penitenciare, aprobat de Ministrul Afacerilor Interne în 1955.	- Deţinuţii C.R. erau separaţi de deţinuţii de D.C. în penitenciare sau secţii separate.	
- Regulamentul asupra regimului în locurile de deţinere aprobat de Ministrul Afacerilor Interne în 1962.	- Deţinuţii CR executau pedeapsa în penitenciare special destinate, în funcţie de apartenenţa politică şi gravitatea infracţiunii.	

[x] In secţia "Zarcă" erau încarceraţi foşti membrii ai guvernului antonescian, foşti conducători ai organizaţiei legionare, elemente înrăite şi recalcitrante din rîndurile legionarilor.

1	2	3
	Vorbitor	
- Regulament ediția 1942	- de 3 ori pe lună	
- Regulament ediția 1952	- 1 vorbitor pe lună	- prin ordinul nr. 8492/1954 s-a ridicat dreptul la vorbitor.
- Regulament ediția 1955	- de două ori pe an	- în cazuri speciale, cu aprobare.
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea Ministrului Afacerilor Interne	- cei care nu muncesc nu au dreptul; - cei care muncesc, lunar un vorbitor. Acordarea vorbitorului pentru cei din secția "Zarcă" se făcea de comandant cu aprobarea conducerii M.A.I.
	Corespondența	
- Regulament ediția 1942	- primește și trimite una pe lună	
- Regulament ediția 1952	- o scrisoare pe lună	- prin ordinul nr. 8492/1954 se acordă dreptul la corespondență numai în cazuri speciale.
- Regulament ediția 1955	- de două ori pe an cu aprobare, în cazuri speciale.	
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea Ministrului Afacerilor Interne	- cei care nu muncesc nu au dreptul. - cei care muncesc, o carte poștală lunar. Deținuții din secția "Zarcă" se încadrau în aceleași prevederi.
	Pachete	
- Regulament ediția 1942	- se primeau alimente fără a se limita cantitatea.	
- Regulament ediția 1952	- 5 kg. alimente pe lună.	- conform ordinului 8492/1954 se acorda numai în cazuri speciale.

T91

1	2	3
- Regulament ediţia 1955	- un pachet cu 5 kg. alimente la 3 luni, cu aprobare în cazuri speciale.	
- Regulament ediţia 1962	- cu aprobarea Ministrului Afacerilor Interne.	- cei care nu muncesc nu au dreptul. - celor care muncesc li se acordă lunar un pachet cu alimente în greutate de 10 kg. Celor din secţia "Zarcă" numai cu aprobarea conducerii M.A.I.

B a n i

- Regulament ediţia 1942	- diferenţiat de la 1/4 la 3/4 din preţul muncii.	
- Regulament ediţia 1952	- 50 lei lunar de la familie	
- Regulament ediţia 1955	- 50 lei lunar de la familie	
- Regulament ediţia 1962	- cu aprobarea Ministrului Afacerilor Interne.	- cei care nu muncesc nu au dreptul. - cei care muncesc au dreptul la 50 lei lunar.

F u m a t u l

- Regulament ediţia 1942	- se îngăduia celor cu comportare bună	
- Regulament ediţia 1952	- era îngăduit în afara camerelor de dormit	
- Regulament ediţia 1955	- era permis în afara camerelor	
- Regulament ediţia 1962	- cu aprobarea Ministrului Afacerilor Interne	- cei care nu muncesc nu au dreptul.- - cei care muncesc au dreptul la 600 ţigări lunar. Cei din secţia "Zarcă" nu aveau dreptul decît cu aprobarea conducerii M.A.I.

CNSAS

1	2	3
Asistenţa medicală		
- Regulament ediţia 1942	- obligatorie şi gratuită. In cazurile grave, condamnatul putea fi văzut de un medic din afară. Se anunţa familia.	
- Regulament ediţia 1952	- Asistenţa medicală gratuită şi obligatorie.	
- Regulament ediţia 1955	- Gratuită şi obligatorie	
- Regulament ediţia 1962	- Gratuită şi obligatorie	
H r a n a		
- Regulament ediţia 1942	- Fiecare condamnat primea hrana regulamentară	
- Regulament ediţia 1952	- Cea regulamentară	
- Regulament ediţia 1955	- 2400 calorii	
- Regulament ediţia 1962	- Se asigurau caloriile conform normelor în vigoare.	
Echipamentul		
- Regulament ediţia 1942	- Puteau fi echipaţi cu haine penale sau personale.	
- Regulament ediţia 1952	- Obligatoriu echipamentul penal	
- Regulament ediţia 1955	- Obligatoriu echipamentul penal	
- Regulament ediţia 1962	- Obligatoriu echipamentul penal	
Plimbarea		
- Regulament ediţia 1942	- aveau dreptul numai anumite categorii	
- Regulament ediţia 1952	- 30 minute zilnic	

Incepînd din 1962 unele elemente din conducerea fostei organizaţii legionare sau unii membri ai fostului guvern antonescian, cu aprobarea conducerii M.A.I. au fost duşi la unele obiective industriale şi oraşe din ţară, pentru a se

C.N.S.A.S.

1	2	3
- Regulament ediţia 1955	- 20-60 minute zilnic	convinge de realizările regimului nostru. Totodată s-au dat ziare, unele filme documentare şi anumite cărţi.
- Regulament ediţia 1962	- 60 minute zilnic	

Munca

- Regulament ediţia 1942	- se lucra 8 ore zilnic	
- Regulament ediţia 1952	- obligatoriu 8-11 ore zilnic sub regimul tăcerii	
- Regulament ediţia 1955	- cei care se aflau în penitenciare nu munceau	
- Regulament ediţia 1962	- 8-10 ore pe zi.	Incepînd din septembrie 1959 pînă în aprilie 1962, Decretul 720/1956 nu s-a aplicat deţinuţilor CR din ordinul conducerii MAI.

N O T A : Incepînd din anul 1958 pînă în anul 1964 comandantul penitenciarului Aiud, în probleme de pază, regim şi operative, lucra direct cu conducerea M.A.I.

Direcţia Generală a Penitenciarelor nu avea drept de ordin în separarea deţinuţilor şi unele problemede regim.

Incepînd din anul 1958, în luna mai, laconvocare cu comandanţii de unităţi, Adjunctul Ministrului - Mureşanu A. - a dat ordin ca deţinuţilor înrăiţi, recalcitranţi, care refuză munca, să fie bătuţi de un cadru, în prezenţa comandantului şi cu consimţămîntul medicului. Comandantul hotăra numărul loviturilor.

Acest ordin a fost valabil pînă în 1960.

Din anul 1960 pînă în iunie 1962 se aplica această măsură în cazuri excepţionale.

Din anul 1962 s-a suspendat complet bătaia.

C.N.S.A.S.

N O T A

REGIMUL DETINUTILOR CONTRAREVOLUTIONARI

Perioada valabilităţii	Documentul care reglementează regimul de deţinere în penitenciare	Drepturile deţinuţilor şi regimul de muncă al acestora	Observaţii
1	2	3	4
1942 unele art. valabile şi după 23 August 1944	Regulament asupra regimului de executare a pedepselor şi a măsurilor de siguranţă, privative de liberate precum şi al deţinerii preventive. (Promulgat prin Decret Regal nr. 1439)	A. S e p a r a ţ i u n e Art.37-38 Detenţiune grea = ziua comun, noaptea separat în celulă individual. Art.40-44 Detenţiune riguroasă - ziua şi noaptea în comun. Art.44-45 Detenţiune simplă - ziua şi noaptea în comun, la cerere, noaptea putea fi izolat. B. V o r b i t o r Art.39, 43, 46 Detenţiune grea = 3 ori pe lună " riguroasă = 6 ori pe lună " simplă = 8 ori pe lună C. C o r e s p o n d e n ţ a Art. 39 Detenţiune grea = 1 pe lună (primeşte-trimite)	

. // .

C.N.S.A.S.

1	2	3	4

Art.43

Detenţiune rîguroasă = 2 pe lună
(trimite-primeşte)

Art.46

Detenţiune simplă = 4 pe lună
(trimite-primeşte)

D. P a ch e t

Art.39.43.46

Pentru cele trei categorii se putea primi alimente de la familie direct sau prin poştă sau de la cantină. Nu se limita cantitatea Erau permise alimentele, nu se permiteau băuturi.

E. B a n i i

Art.38

Detenţiune grea - pot primi:
- 3/4 din preţul muncii lor din care:
  - condamnaţi pe viaţă 1/4,
  - condamnaţi pe timp mărginit 1/3,

pentru cheltuieli personale.

Art.42

Detenţiune rigurosă:

- primeşte tot 3/4 din preţul muncii lor din care, 1/2 pentru cheltuieli personale.

. // .

CNSAS

241

1	2	3	4
		Art.45 Detenţiune simplă: - primeşte 3/4 din care 3/4 pentru cheltuieli personale	
		F. F u m a t u l Art.39,188; 43,188; 46,188: Era îngăduit numai acelora care aveau comportare bună şi numai în anumite locuri speciale pentru fumat.	
		G. Asistenţa medicală Art.166-171 Este obligatorie şi gratuită vizita medicală săptămînală. In cazuri grave condamnatul putea fi văzut şi de un medic din afară. In caz de pericol de moarte administraţia era obligată să anunţe rudele apropiate.	
		H. H r a n a Art.182-188 Fiecare condamnat primea hrana reglementară	
		I. E c h i p a m e n t Art.43, 46 Puteau fi echipaţi cu haine de deţinuţi dar puteau să poarte - dacă doreau - echipament personal	

173

1	2	3	4
		J. P l i m b a r e a Art.46 La plimbarea aveau dreptul numai condamnaţii politici la detenţiune simplă.	
		K. Munca în penitenciar Art.38, 2o8-218 - 8 ore zilnic şi primea din salariu 3/4. Statul reţinea 1/4. Detenţiunea crea muncește în mod obligatoriu. Art.42, 2o8-218; 45, 2o8-218 Detenţiunea riguroasă şi simplă munceau numai dacă voiau	
1952	Regulamentul Interior asupra aplicării regimului penitenciar, aprobat de Ministrul Afacerilor Interne.	A. S e p a r a ţ i u n e Art.25 Deţinuţii şi internaţii CR erau deţinuţi separat de ceilalţi arestaţi ziua şi noaptea "în comun"	
		B. V o r b i t o r Art.61, 62 - 1 vorbitor lunar	Conform ordinului 8492/1954 deţinuţilor CR li s-a luat dreptul la vorbitor.
		C. C o r e s p o n d e n ţ a Art.61, 89-95 - Lunar putea primi şi expedia cîte o scrisoare.	Conform ordinului 8492/1954 vîrfurile CR nu aveau dreptul la corespondenţă.

1	2	3	4

D. P a c h e t

Art.61, 78, 80

- putea primi un pachet lunar în greutate de 5 kg.

Conform ordinului 8492/1954 dreptul la pachet îl aveau numai cei care aveau comportare bună şi nu erau vîrfuri

---

E. B a n i i

Art.61

- lunar putea primi 50 lei de la familie pentru cheltuieli.

F. F u m a t u l

Art.60

Era îngăduit deţinuţilor.

In dormitoare şi în timpul muncii nu se fumează.

G. Asistenţa medicală

Art.39-53

Era obligatorie pentru toţi deţinuţii

H. H r a n a

Art.54-59

Hrana deţinuţilor condamnaţi se dădea pe categorii:

- pentru cei care munceau
- pentru cei care nu munceau

1	2	3	4

I. E c h i p a m e n t

Art.29-31

Toţi condamnaţii şi internaţii CR purtau obligatoriu echipamentul penal

---

J. P l i m b a r e a

Art.168

- 30 de minute zilnic

K. M u n c a

Art.110-126

Era obligatorie pentru toţi deţinuţii

- Deţinuţii CR nu erau folosiţi la munci de deservire
- Durata zilei de muncă 8-11 ore.
- Munca se executa "în comun" sub regimul tăcerii.
- In colonii se organizau şi cursuri de calificare.
- Condamnaţilor CR care munceau li se aplica Decretul 72/1950 de liberare înainte de termen.
- Primeau din salariul realizat 40 %.

176

1	2	3	4
1955	Regulamentul privitor la primirea deţinuţilor, paza şi regimul deţinuţilor în penitenciare, aprobat de Ministrul Afacerilor Interne.	A. S e p a r a ţ i u n e a Art.7 Se execută în penitenciare speciale pentru deţinuţii contrarevoluţionari	
		B. V o r b i t o r Art.31 - de 2 ori pe an	
		C. C o r e s p o n d e n ţ a Art.31 - de două ori pe an	
		D. P a c h e t Art.28,3o - 1 pachet la 3 luni, de 5 kg. cu alimente - cei care nu munceau Deţinuţii CR care \ munceau puteau primi un pachet lunar, cu aprobarea Direcţiei Generale.	
		E. B a n i i Art.3o - Deţinutul putea primi lunar 50 de lei.	
		F. F u m a t u l Avea dreptul să primească ţigări oricîte se aduceau.	

C.N.S.A.S.

1 2 3 4

G. Asistența medicală

Art.60

- toți deținuții CR primeau asistență medicală

H. H r a n a

Art.33

Deținuții CRprimeau 2400 calorii zilnic

I. E c h i p a m e n t u l

Art.34

Deținuții CR purtau echipament penal obligatoriu

J. P l i m b a r e a

Art.57

20-60 minute zilnic. Nu aveau voie să vorbească sau să fumeze

---

K. M u n c a

Deținuții CR care se aflau în penitenciare, nu munceau

. // .

C.N.S.A.S.

271

1	2	3	4
1962	Regulamentul privitor la aplicarea regimului în locurile de deţinere aprobat de Ministrul Afacerilor Interne	A. S e p a r a ţ i u n e a Art.9 Deţinuţii CR erau cazaţi separat, după apartenenţa politică şi gravitatea infracţiunii comise.	
		B. V o r b i t o r Art.58 - Anexa 4 - Cei care muncesc primesc 1 vorbitor lunar, numai cu aprobarea conducerii M.A.I. - Cei care nu muncesc nu au vorbitor	Prin ordinul M.A.I. nu aveau dreptul la vorbitor decît în cazuri deosebite
		C. C o r e s p o n d e n ţ a Art.58,64 - Anexa 4 Au dreptul la carte poştală numai deţinuţii care muncesc, cu aprobarea conducerii M.A.I. Cei care nu muncesc nu au dreptul.	Prin ordinul M.A.I. nu aveau dreptul la corespondenţă decît în cazuri deosebite.
		D. P a c h e t Anexa 4 - Cei care muncesc pot primi pachet 10 kg. numai cu aprobarea ministerului. - Cei care nu muncesc nu au drept la pachet.	Prin ordinul M.A.I. nu aveau dreptul la pachet decît în cazuri deosebite.

. // .

179

1 2 3 4

E. B a n i i

Anexa 4

Cei care muncesc pot primi 50 lei pe lună cu aprobarea conducerii M.A.I.

Cei care nu muncesc nu au voie să primească

F. F u m a t

Anexa 4

Cei care muncesc primesc 600 ţigări lunar cu aprobarea conducerii M.A.I.

Cei care nu muncesc nu au acest drept.

G. Asistenţa medicală

Art.83

Deţinuţilor li se asigură asistenţa medicală şi medicamentele necesare în mod gratuit, de asemenea pot fi internaţi în spitalele locale, în cazuri urgente şi în spitalele din reţeaua medicală D.G.P.

H. Hrana deţinuţilor

Norme M.A.I. - art.57

- Cei care muncesc primesc 2445 calorii.

  - muncă uşoară - 3074 calorii
  - muncă grea - 3490 calorii
  - muncă foarte grea - 4008 calorii

I. Echipament

Art.49

Deţinuţii nu pot purta decît echipament penal.

J. Plimbarea

Art.29

Plimbarea se execută zilnic cîte 1 oră cei care nu muncesc.

K. Munca

Decretul 720/1956 precizează că toţi deţinuţii pot munci.

Regimul de muncă este de 8-10 ore pe zi, în raport cu specificul muncii.

N O T A : A/ In anul 1958, în luna mai, la o convocare cu comandanţii de unităţi, Adjunctul Ministrului, Mureşanu A., a dat ordin ca deţinuţilor înrăiţi, recalcitranţi, care refuză munca să fie bătuţi de un cadru, în prezenţa comandantului şi cu consimţămîntul medicului. Comandantul hotăra numărul loviturilor.

Acest ordin a fost valabil pînă în 1960. Din 1960 pînă în iunie 1962 se aplica această măsură în cazuri excepţionale.

Din anul 1962 s-a suspendat complet bătaia.

B/ Liberarea înainte de termen conform Decretului 720/1956 nu s-a aplicat deţinuţilor C.R. începînd din septembrie 1959 pînă în aprilie 1962 - deşi munceau, din ordin superior.

C.N.S.A.S.

12

- N O T A -

privind situaţia arhivei unităţii -
în perioada 3o aug.1948 - 1 nov.1967

I.- Nu deţinem arhivă provenită de la S.S.I.

II.- La investigaţii:

1948 - 195o = distrusă prin ardere, fără a exista documente.

195o - 1958 = dosarele cu sarcinile şi copiile lucrărilor obiectivelor investigate împreună cu fişele de evidenţă personală, distruse pe bază de proces verbal, conform ordinului M.A.I. nr. 115 din 2o noiembrie 1957 art.57.

1959 - 1967 = există dosarele cu sarcinile şi copiile referatelor la care se află anexate ciorne, diferite notiţe ale lucrătorilor precum şi fişele personale cu date de stare civilă a obiectivelor.

III.- La filaj:

a).- reprezentanţi diplomatici:

1948 - 1951 = nu există nici o arhivă sau evidenţă.

1952 - 196o = dosarele cu copiile notelor de filaj ale obiectivelor şi fişele de evidenţa acestora, distruse pe bază de proces verbal conform ordinului M.A.I.nr.85 din 1 aprilie 1957, articolul 83.

196o - 1967 = există dosarele cu copiile notelor de filaj.

1951 - 1967 = avem registre cu obiectivele filate.

b).- comercianţi, turişti, delegaţii culturale, sportivi etc.:

1948 - 1955 = nu există arhivă.

1956 - 1967 = există dosarele cu copiile notelor de filaj şi fişele de evidenţă.

c).- pentru elemente din interior care au fost filate:

1948 - 1958 = dosarele cu copiile notelor de filaj au fost distruse prin adrese pe bază de proces verbal, conform ordinului M.A.I. nr. 85 din 1 aprilie 1957 art.83.

.//.

183

1959 - 1967 = dosarele cu copiile notelor de filaj a obiectivelor lucrate, sînt la arhivă.

1948 - 1967 = fişele de evidenţă a obiectivelor filate se află la arhivă.

N.B.- Mai deţinem registre de intrare-ieşire cu evidenţa tuturor sarcinilor de filaj şi investigaţii primite în această perioadă.-

--==ooOoo==--

scris în 2 ex.
concept: Iordache N.
dactilo: Stănescu M.

C.N.S.A.S.

N O T A

- Ordinul 85/1.IV.1957 (Instrucţiuni privind munca de supraveghere operativă a organelor M.A.I.)
  Cap. IX Evidenţa şi păstrarea dosarului.
  Art. 83.

Pentru ţinerea unei evidenţe a indivizilor supravegheaţi, serviciile şi birourile de supraveghere operativă, trebuie să aibă o cartotecă alfabetică. La fişa din cartotecă trebuie arătat numele şi prenumele individului, prenumele tatălui, data şi locul naşterii, domiciliul şi locul de muncă, cît şi la cererea cărei direcţii (serviciu) s-a făcut supravegherea operativă, precum şi numărul dosarului.

In afară de aceasta, trebuie să existe un registru de evidenţă a sarcinilor intrate şi a notelor de supraveghere operativă transmise altor direcţii şi înregistrare a dosarelor de supraveghere. Dosarele de supraveghere operativă se păstrează timp de 5 ani, la expirarea cărora se distrug pe baza unui proces-verbal. Cartoteca alfabetică rămîne pentru consultare.

- Ordinul 115/20.XI.1957 (Instrucţiuni cu privire la munca informativă de investigaţii a organelor M.A.I.
  Art.57.

Efectuarea fiecărei sarcini de investigaţie se reflectă în evidenţa organului de investigaţie.

Pentru fiecare persoană nou investigată se completează o fişă de evidenţă care împreună cu sarcina şi copia referatului de investigaţie se înaintează biroului de evidenţă. Fişele se păstrează la cartotecă în ordine alfabetică, iar documentele se anexează la dosarele investigaţiilor efectuate şi se păstrează timp de 5 ani, după aceea se distrug prin ardere pe baza unui proces-verbal.

Menţionăm că ordinul 115, în prezent este abrogat de prevederile ordinului 800/01.XI.1966.

./.

Instrucţiuni D.S. 64 (ordin 210/01.09.1964).

- Art.11. Persoana care a redactat documentul este obligată ca după dactilografiere să distrugă manuscrisul prin ardere sau tocare, fiind răspunzătoare de eventuala pierdere sau înstrăinare a acestuia.

Multiplicarea prin diferite aparate
(orning, gestetner, şapirograf, heliograf etc.)

- Art.12. La multiplicarea documentelor prin diferite aparate, în afară de regulile stabilite la multiplicarea prin dactilografiere, se mai iau următoarele măsuri :

a) Exemplarele trase în plus sau de probă, împreună cu negativul, se strîng şi se distrug prin ardere sau tocare de către cel care a multiplicat documentul, împreună cu persoana care l-a redactat.

b) Pe verso exemplarului ce se opreşte la dosar sau în tabelul care se anexează acestuia, în afară de datele prevăzute la articolul 10 litera b, se consemnează distrugerea prin ardere sau tocare a materialelor respective. De exemplu: "S-au distrus prin ardere 5 (cinci) coli matriţe, 3 (trei) exemplare trase în plus" etc., după care urmează data şi semnăturile persoanelor care au executat distrugerea.

- Art. 75. Materialele folosite la lucrarea documentelor strict secrete de importanţă deosebită (plombagine, matriţe etc.) inclusiv ciornele, vor fi distruse prin ardere de persoanele care au executat lucrările. Procesele-verbale încheiate cu această ocazie şi semnate de persoanele respective vor fi prezentate şefilor de unităţi.

Asemănător se va proceda şi la distrugerea exemplarelor trase în plus sau de probă, cînd multiplicarea s-a executat la gestetner, şapirograf, heliograf etc.

--ooOoo--

Situația schiței
organelor tehnico-operative –

În perioada anilor 1949 – 1955 lucrările organelor tehnico-operative se executau din ordinul fostului Nikolski adjunct; Pintilie Gh. sau a numitului ofițerul Ivănuș.

Se regulă materialul rezultat din tehnico operativ se execută mai multe exemplare și erau predate de către mine personal fostului Nikolski adjunct.

Nu aveam voie să păstrăm nici o copie: fostul IN Nikolski adjunct face multe chinuri în fișetele ofițerilor care ocupau cu această problemă ca să nu arate nici o copie.

Situațiile cu obiectele urmărite se făcea și distrugeă la fiecare lună –

În acești perioadă nu au existat scrisori sau ordine scrise de urmărire cu aceste mijloace

După această perioadă și până în prezent s-a menținut sistemul deja în mențiune copii la organele tehnice – Materialul rezultat din „TO" era trimes la directul operativ care urmăreau cazurile respective.

Organele operative tehniciene să pătrundă materialul „TO" fără lasarea acțiunii și apoi predată la fel „C" –

La unele puncte s-au executat și al doilea exemplar care era trimis de regulă la Conducerea ministerului

După ce nu returnau, acest material se distrugea –

La cazul telefice, caiete de regula urmatoare:

— Sarcinile aprobate de conducerea sectorului
— Dosarul cu date tehnice de modul cum s-a executat lucrarea și rapoartele de executare.

La prezent arhiva urmatoarea arhiva:

1) Evidenta personala ce-a fost urmarita prin interceptarea telefonica. ~~1959 - 1960~~ Incepand cu anii 1919-1960.

2) Evidenta personala urmarita prin metoda 37x (ascultarea convorbirilor telefonice și a discutiilor interioare cu aparatul telefonului)

3) Evidenta locuintelor de ascultare cu microfoane ferite și imobile. In prezent perioada 1950 ÷ 1958 mi-se indica numai starile și numai foarte rar și-se indica și persoanele urmarite și fiii urmariti prin acest mijloc - de aceea nu sunt a fost organizata o arhiva -

Incepand cu anul 1958 - pana la prezent de regula cu mici exceptii aceasta contine și urmatoarele urmarite -

Dosarul mai contine: sarcina aprobata (daca nu era ordin verbal) raportul de executare; reparatii executate, persoane ce au participat la cursul lucrarii; schite și fotografii; evidente materiale folosite; rapoarte de dispozitiv a lucrarii etc. — Nu contine nici fel de material rezultat din ascultare.

Arhivele sunt raportate din cercetare cazuri din 1961 de cand sa organizat un acest problem și din cercetare mai raportat de catre ofiteri mai vechi cu cazuri

- mandati di cassa dal 1949 - 1961 -

Li trili
cal diaccesu anbu.

C.N.S.A.S.